

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ\*

# ΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τ Η Σ Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η Σ



---

ΤΕΥΧΟΣ 2

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1955

# ΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τ Η Σ Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η Σ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : Διά Νομαρχίας, Δήμους, Κοινότητας, Τραπεζας, ΝΠΔΔ, \*Οργανισμούς : \*Ετήσια 80 δρ., \*Εξαμηνιαία 40 δρ. Δι' επιστήμονας και Φοιτητάς : \*Ετήσια 40 δρ., \*Εξαμηνιαία 20 δρ. Διά τὸ \*Εξωτερικόν : \*Ετήσια § 3. \*Εμβάσματα καὶ ἐπιταγαὶ πρὸς τὸν κ. \*Α λ ε ξ. Ο ἰ κ ο ν ὸ μ ο υ, Πανεπιστημιακὴν Λέσχην Θεσσαλονίκης.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελίς
Τόπο στοὺς Νέους	*Αρθρο	33
*Η Πανεπιστημιακὴ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης	Συνέντευξη με τὸν κ. Β. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΝ Καθηγητὴν Πανεπιστημίου	34
Κύπρος, ποίημα	ΓΙΑΝΝΗ ΞΕΠΟΥΛΙΑ	40
Τὸ Χριστιανικὸν Βιβλίον	*Αρχιμανδρίτου κ. ΛΕΩΝ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ	41
Πῶς παρουσιάζεται ὁ Πανεπιστημιακὸς Τουρισμὸς στὴ Γαλλία	ΙΩΑΝ. ΤΣΑΛΟΥΧΙΔΗ	44
*Ο Βύρωνας καὶ οἱ *Ἕλληνες	ΒΙΚΤ. ΓΙΤΣΑΡΑ	48
*Ο *Ἐξηλεκτρισμὸς τῆς *Ἑλλάδος	ΦΑΝ. ΜΕΛΦΟΥ	50
Παγκόσμιον *Ἰδρυμα *Ἐξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων	Γ. ΤΣΟΥΤΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου	54
Τὸ Πεῦκο, διήγημα	ΝΙΚ. ΜΠΑΚΟΛΑ	57
*Η θέληση τῆς δημιουργίας	Ι. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗ	61
Δύο τραίνα πέρασαν	Σ. ΝΕΡΑΝΤΖΗ	62
*Η ἔξωσχολικὴ ἐκπαίδευσις στὶς Σκανδιναυικὲς χῶρες	J. M. JENSEN	63
Φοιτητικὴ Κίνησις, Σχόλια, *Απόψεις, τὰ Νεώτερα.		65

# ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΕΤΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ ΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τεύχος 2

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1955

## ΤΟΠΟ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

**Ο** ΦΟΙΤΗΤΗΣ ἔχει τὶς δυνατότητες καὶ πρέπει ν' ἀνυψωθῆ σὲ κοινωνικὴ δύναμη. Αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημα ποὺ ρίχνουμε σήμερα, καθὼς ἀπευθυνόμεθα στὸν εὐρὺ κύκλο τῶν ἀνδρῶπων, οἱ ὅποιοι περιβάλλουν με πραγματικὸ ἔνδιαφέρον καὶ ἀγάπη τὶς φοιτητικὲς ἐκδηλώσεις.

\*Η μεταπολεμικὴ \*Ἑλλάδα χρειάζεται νέο αἷμα, ποὺ δά τονώσῃ τὶς παλιές δυνάμεις τοῦ \*ἔθνους. \*Η ἀνάγκη νά προωθηθοῦν νέοι ἄνθρωποι ἔχει κατανοηθῆ ἀπ' ὄλες τὶς κοινωνικὲς τάξεις.

Οἱ φοιτηταί, εὐαίσθητοι δέκται τῶν κοινωνικῶν προσδοκιῶν, ἀντιμετωπίζου ὡς πρωταρχικὸ τοὺς καθήκον νά συμβάλουν στὴν προσπάθεια προβολῆς νέων ἀνδρῶπων, ποὺ τὰ βασικά τοὺς στοιχεῖα δά εἶναι ἀξιωματικὴ εἰς τὴν πραγμάτωσι τοῦ σκοποῦ—ἐργασία καὶ ἀγνότης διαθέσεων—νεότης

Καὶ τὰ δύο στοιχεῖα: ἐργασία - νεότης, ἔχουν ἓνα κοινὸ γνώρισμα, τὴν μαχητικότητα, αὐτὴ ποὺ σήμερα φαίνεται νά λείπῃ ἀπὸ τὴν φοιτητικὴν ὁλότητα, ἀπὸ τὴν ὁποία δά ξεπηγᾶσουν μελλοντικὰ καὶ κατὰ μεγαλύτερον ποσοστὸ οἱ νέοι ἡγέται.

Μέχρι χθὲς ἡ κοινὴ προσδοκία ἤθελε τὸν φοιτητὴ μονάχα ἓναν ἐπιμελῆ μαθητὴ. Σήμερα ὁ φοιτητὴς χρειάζεται νά ζυμωθῆ με τὸν μόχθο τῆς πατρίδος, ν' ἀνασυγκροτηθῆ οικονομικὰ καὶ νά τονωθῆ ἡθικὰ.

\*Η τριθῆ με τὰ προβλήματα τοῦ τόπου καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν συμπατριωτῶν του, δά ὄψη στὸν φοιτητὴ τὴν εὐκαιρία νά ὁλοκληρώσῃ τὴν προσωπικότητά του. Θά τὸν βοηθῆσῃ νά αἰσθανθῆ τὸν λαϊκὸ παλμὸ καὶ νά συναισθανθῆ ἀντικρῶσοντας τὶς υποχρεώσεις τοῦ σάν \*Ἕλληνας καὶ Χριστιανός.

Αὐριο αὐτὸς ὁ φοιτητὴς δά κληθῆ νά διοικήσῃ. \*Ἄν ὅπο τῶρα μάθῃ νά ἐνεργῆ σάν μονάχα ἓνός συνόλου, ποὺ γιὰ νά ζῆσῃ πρέπει κάδε μόριό του νά κινήται, τότε τὸ νέο αἷμα καὶ οἱ νέοι ἄνθρωποι ἔχουν βρεθῆ.

Σήμερα ἡ φοιτητικὴ ὁλότης παρουσιάζει μιὰ παθητικότητα, ποὺ κύρια αἰτία τῆς εἶναι ὁ σκληρὸς τοίχος τῆς ἀδιαφορίας ὠρισμένων πνευματικῶν παραγόντων. \*Ἀποτελεῖ ἓνα ἀναχρονιστικὸ φαινόμενο γιὰ τὴ χώρα μας τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σπουδάζουσα νεολαία βρίσκειται ζαρωμένη στὰ θρανία τῆς, μακριὰ ἀπὸ τὰ ζωτικὰ καὶ συνεχῆ προβλήματα τοῦ \*ἔθνους μας. \*Ἀπὸ ποιὸν περιμένει τὸ \*ἔθνος τὸν παλμὸ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια τὴν ζωὴ; Μονάχα ἀπὸ τοὺς Νέους. Πρέπει λοιπὸν νά πλησιάσουν οἱ φοιτηταὶ τὸν κόσμον κι ὁ κόσμος νά τοὺς συνδράμῃ.

Σήμερα οἱ φοιτηταὶ ἔχουν ξεκινήσει. Δὲν ἀρκεῖ ὁμως νά κατέβουν με ὄρεξη καὶ καλὲς προθέσεις καὶ ν' ἀντικρῶσουν κρῦα πρόσωπα καὶ ὄψεις καρδιές. Θά ἀτονίσῃ ἡ προσπάθειά τοὺς. Χρειάζονται συμπαράστασις

Κάδε δυνατότητα οἱ φοιτηταὶ ὑπόσονται νά τὴν ἐξιοποιήσουν γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος, μαζί μ' ὄλη τὴν ὑπόλοιπη νεολαία τῆς χώρας, στὴν ὁποία ἔχουν σκοπὸ νά μεταφέρουν τὸ μήνυμά τοὺς: ὅτι οἱ Νέοι τῆς \*Ἑλλάδος ξεσηκώθηκαν νά βοηθῆσουν τὴν εἰρηνικὴ ἀνασυγκρότησι, ὅπως ὀρθώθηκαν τότε καὶ πάλαιψαν καὶ νίκησαν με τ' ὄπλο στὸ χεῖρι τοὺς ἐχθρούς τῆς φυλῆς.

## Η ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Συνέντευξη με τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου  
κ. Β. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΝ

Τὸ ζήτημα τῆς ολοκληρώσεως τῆς Πανεπιστημιούπολεως Θεσσαλονίκης ἐν-  
διαφέρει γενικώτερα κάθε Ἕλληνα.

Τὰ «Φοιτητικά Γράμματα» με σκοπὸ νὰ διαφωτίσουν ἐπάνω στὸ ἐθνικὸ αὐτὸ  
ζήτημα τοὺς ἀναγνώστας των, ἀπευθύνθησαν στὸ ἀρμοδιώτερο πρόσωπο ποὺ θὰ  
μποροῦσε νὰ μιλήσῃ υπεύθυνα, τὸν ἐκλεκτὸ καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου μας  
κ. Β. Κυριαζόπουλο.

Ἡ κ. καθηγητῆς εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνη νὰ δεχθῆ συντάκτη μας στὸν  
ὅποιον ἔδωσε τὴν κατωτέρω ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέροντος συνέντευξη.

Κύριε καθηγητά, οἷς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς μιλήσετε γιὰ τὴν Πανεπι-  
στημιακὴ πόλη, ποὺ τὴν τελευταία βλέπουμε νὰ κίττειται με ἴσο γοργὸ  
ρυθμὸ. Εἶναι γνωστὸ πὼς εἶσθε πρωτεργάτης τῆς ἰδέας τοῦ νέου ολοκληρω-  
μένου Πανεπιστημίου, τῆς Πανεπιστημιούπολεως Θεσσαλονίκης, ποὺ, ὡς  
ἀκοῦμε, διὰ συμπληρωθῆ θὰ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ὠραιότερες τῆς Εὐρώπης.  
Σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς ἐκθέσετε τίς σκέψεις σας ἐπάνω στὸ σοβαρώτατο  
αὐτὸ ἐκπαιδευτικὸ, πνευματικὸ καὶ ἐθνικὸ ζήτημα τῆς Ἑλλάδος.

Ἔχετε ποτὲ σκεφθεῖ τί εἶναι Πανεπιστήμιο; Ποιὸς ὁ σκοπὸς του; Πῶς  
λειτουργεῖ; Μὲ ποιά μέσα ἐπιβάλλεται σὰν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀξία;  
Ποιὸς οἱ εὐθύνες καὶ οἱ προσδοκίαι του; Πῶς ἀποκτᾶ τὸ ἀπαραίτητο κύρος  
στοὺς φοιτητὰς, ἀποφοίτους καὶ στὸ εὐρύτερο κοινὸ; Πῶς δημιουργεῖ τέλος  
τὴν παράδοση; Θ' ἀπαντήσετε βέβαια πὼς Πανεπιστήμιο εἶναι ἓνα ἴδρυμα  
ἐκπαιδευτικὸ, καλύτερα ἓνα περιβάλλον ὅπου συνεργάζονται τὰ δύο πρόσωπα  
τῆς παιδείας: ὁ Διδάσκαλος καὶ ὁ Μαθητῆς. Σκοπὸς: ἡ μάθηση ἀλλὰ καὶ ἡ  
ἔρευνα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας, ἀν καὶ τώρα τελευταία, παρατηρεῖται  
μιὰ κάποια τάση νὰ χωρισθεῖ ἡ δημοκρατία τῆς γνώσεως ἀπὸ τὴν ἀριστο-  
κρατία τῶν ἀξιών. Ἡ σχέση ὅμως μεταξὺ δασκάλου καὶ μαθητοῦ δὲν περιο-  
ρίζεται σὲ ἀπλὴ μετάγγιση κάποιου ποσοῦ γνώσεων, ἀλλὰ με τὸν προφορικὸ  
λόγο καὶ τὴν προσωπικὴ παρουσία, δημιουργεῖται τὸ κατάλληλο κλίμα ποὺ  
προδιαθέτει τὸν νέο γιὰ κάποια φιλοσοφικὴ ἐνατένιση τῆς ζωῆς. Μιὰ ἰδεώδης  
ἀκαδημαϊκὴ μόρφωση πρέπει ν' ἀποβλέπει περισσότερο στὸ νὰ πλάσει καὶ  
ἐξασκήσει τίς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς ἱκανότητες παρὰ στὸ νὰ ἐκμάθει  
ἀλληλουχίες ἀπὸ συμβάντα. Αὐτὸ τὸ κατάλληλο κλίμα δυσκολεύεται πάντα

νὰ διαμορφωθῆ σὲ μίζερους χώρους, δίχως στοιχειώδη ἀνεση, σὲ ἀθλιότητα  
καὶ κακομοιριά στὶς αἴθουσες καὶ στὸ σπίτι. Συνήθως ὅμως ὄλ' αὐτὰ εἶναι  
συνέπειες τῆς ἐκ τῶν ἐν ὄντων ἐξοικονομήσεως καταστάσεων καὶ ἀναγκῶν.

Ἡ ἀπὸ καθέδρας διδασκαλία μένει πάντα τὸ βασικὸ στοιχεῖο κάθε  
Πανεπιστημιακῆς διδασκῆς. Μὰ σήμερ' αὖ καὶ ἡ πιὸ ἐμπνευσμένη διδασκαλία  
δὲν ἀρκεῖ μόνη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κατάλληλα βιβλία, δηλαδὴ μιὰ συγχρονισμένη,  
ἄρτια καὶ ἀνετη βιβλιοθήκη, ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ἔρευνα ἰδίως τῶν καλουμένων  
θετικῶν καὶ ἐφηροσμένων ἐπιστημῶν, γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ, ἔχει  
ἀνάγκη ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἐποπτικὰ μέσα διδασκαλίας καὶ μέσα ἐρεύνης: ἐργα-  
στήρια, μουσεῖα, κλινικὰς καὶ χώρους στὸ ὑπαιθρο γιὰ τὴ μόρφωση τοῦ πνεύ-  
ματος καὶ τοῦ σώματος τῶν φοιτητῶν, τῶν παιδιῶν ποὺ γίνονται ἄνδρες.  
Ἔτσι, μαζὺ με τὸν Ποιητῆ, «γιὰ τοὺς ναοὺς τῆς Ἐπιστήμης, τόπο», ζητοῦν  
οἱ Σχολὲς κάθε Πανεπιστημίου, νεώτερες καὶ παλιές, γιὰ νὰ στεγάσουν τίς  
καινούριες εἰδικότητες ποὺ πληθαίνουν δλοένα μαζὺ με τὴ γενικώτερη πρόοδο.

Θὰ εἴχατε τὴ καλωσύνη κ. καθηγητά νὰ μᾶς πεῖτε γιὰ ποιὸς σκοποὺς  
θὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ μεγάλες αὐτὲς ἐκτάσεις ποὺ ἀπέκτησε τελευταία τὸ  
Πανεπιστήμιό μας;

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν στέγαση τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐπτὰ σχολῶν τοῦ Πανε-  
πιστημίου μας, χώρους ἀπαιτεῖ ἡ Φυσικὴ Ἀγωγή γιὰ τίς πολυώκυμες ἐγκατα-  
στάσεις της. Χώρους πρὸ πάντων χρειάζεται ἡ ἐξωσχολικὴ ζωὴ τοῦ φοιτητῆ,  
γιὰ νὰ ὀνομάζεται πολιτισμένη. Αὐτὴ ὅμως ἡ συνεχὴς ζήτηση στέγης δημιουρ-  
γεῖ τὸ πλῆθος πολυπλοκο, τὸ μόνιμα ἄλυτο πρόβλημα κάθε παλαιοῦ Πανεπιστη-  
μίου. Πρόβλημα ποὺ τίς περισσότερες φορὲς καταλήγει μοιραία στὴν πιὸ ἀνε-  
πιθύμητὴ λύση. Δηλαδὴ στὴ διασπορὰ τῶν πανεπιστημιακῶν ἐγκαταστάσεων.

Ἡ ὄρεξη γιὰ ἐργασία, εἴτε διδασκαλία εἶναι εἴτε ἀρόραση, ἐξάσκηση  
ἡ ἔρευνα, ἐξαρτᾶται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὸ αἶσθημα εὐεξίας τοῦ ἀτόμου,  
καὶ αὐτὸ με τὴ σειρά του, ἀπὸ τὸ φυσικὸ καὶ τεχνητὸ περιβάλλον. Γι' αὐτὸ  
τὸ λόγο, ἡ τοποθεσία ἐνὸς ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος, ἡ διάταξη καὶ ὁ ἐξοπλι-  
σμός τῶν ἐσωτερικῶν του χώρων παίζουν πάντα σπουδαῖο ρόλο στὴν ἐπι-  
τυχία τῶν σκοπῶν του. Πρὶν λίγες μέρες μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ  
στὴ Φοιτητικὴ Δέσχη ἓνα μικρὸ χωρὸ στρωμένο δλόκληρο σχεδόν, με κρεβ-  
βάτια. Ὅμως πόσο πρόσχαρα, καλοβαλμένα καὶ προσεγμένα, ἦταν τὰ δέκα  
κορίτσια ποὺ κοιμοῦνται ἐκεῖ, σ' ἓνα περιβάλλον τόσο λίγο ἐνθουσιαστικὸ.  
Φαντάζεται κανεὶς τί θὰ μπορούσαν νὰ παρουσιάσουν καὶ ν' ἀποδώσουν, ἀν  
ἡ κατοικία τους εἶχε μιὰ κάποια στοιχειώδη ἀνεση. Ὅμως τὰ πράγματα θὰ  
ἦσαν πολὺ χειρότερα ἀν ἔλειπε καὶ αὐτὴ ἡ στέγη. Καὶ εἶναι νομίζω σημαν-  
τικὴ ἐπιτυχία τῆς Ἐπιτροπῆς Προνοίας Φοιτητῶν τὸ ὅτι κατόρθωσε με τὰ  
ἀσήμαντα μέσα ποὺ διαθέτει νὰ δημιουργήσῃ αὐτὸν τὸν κοιτῶνα.

Καὶ πῶς φαντάζεσθε κ. καθηγητά ἓνα ἰδεώδες σύγχρονο ἐλληνικὸ  
Πανεπιστήμιο;

Ἐνα σύγχρονο Πανεπιστήμιο μιᾶς Μεσογειακῆς χώρας θὰ πρέπει νὰ  
ἐκλέξει γιὰ τίς ἐγκαταστάσεις του, ἀν ἔχει βέβαια τὴ δυνατότητα νὰ ἐκλέξει,  
μιὰ περιοχὴ ποὺ νὰ συνδυάζει ἓνα πλῆθος ἀπὸ κατάλληλες συνθηκὰς. Μιὰ

έκταση από μερικές εκατοντάδες στρέμματα κοντά σὲ μεγάλο ἀστικό κέντρο, σὲ τοποθεσία κεντρική μαζῶν καὶ ἀπόκεντρη. Εὐκόλα προσιτὴ ἀλλὰ καὶ ποὺ νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἀπαραίτητη ἡσυχία ἀπὸ θορύβους καὶ κίνηση. Περιβάλλον αἰσθητικὰ ἱκανοποιητικό, μὲ δρίζοντα πλατῶν, ὄχι ὅμως μονότονο. Ἡ γενικὴ κλίση τοῦ γηπέδου καὶ ὁ προσανατολισμὸς νὰ δημιουργοῦν τὶς πλέον εὐνοϊκὲς συνθήκες ἡλιοφωτισμοῦ.

Εἶναι μεγάλο εὐτύχημα πὼς τὰ προτερήματα αὐτὰ τὰ συγκεντρώνει σὲ μεγάλο βαθμὸ ἢ περιοχὴ τοῦ Πανεπιστημίου μας. Τοὺς ἀκατάστατους σημερινούς χωραφότοπους, μποροῦμε νὰ τοὺς φανταστοῦμε σὰν ἓνα ὁμορφο, ἀνοικτό, κοινόχρηστο πάρκο. Οὔτε μονότονα ἐπίπεδα, οὔτε μὲ κουραστικὲς κλίσεις. Οὔτε μὲ πολὺ ὑψηλὴ βλάστηση, οὔτε μὲ χέρσες ἐκτάσεις. Ἀνάμεσα στὸ πράσινο νὰ ξεπροβάλλουν μοναχικοί, περιοπτοί, οἱ ἐπιβλητικοὶ οἰκοδομικοὶ ὄγκοι. Κτίρια καὶ πρασινάδα πλαισιωμένα ἀπὸ καλὰ προσεγμένο δίκτυο ἐσωτερικῶν δρόμων, ποὺ στοὺς περισσότερους δὲν θὰ κυκλοφορεῖ ὁ ἐνοχλητικὸς τροχὸς, οὔτε θὰ κρέμονται σύρματα.

Κάθε κτίριο καλὰ μελετημένο ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὰς καὶ ἀνετα τοποθετημένο, μὲ εὐρύχωρους ἐσωτερικοὺς χώρους ἐφοδιασμένους μὲ κάθε σύγχρονη εὐκολία, θὰ στεγάζει μιὰ εἰδικότητα ἢ περισσότερες συγγενεῖς.

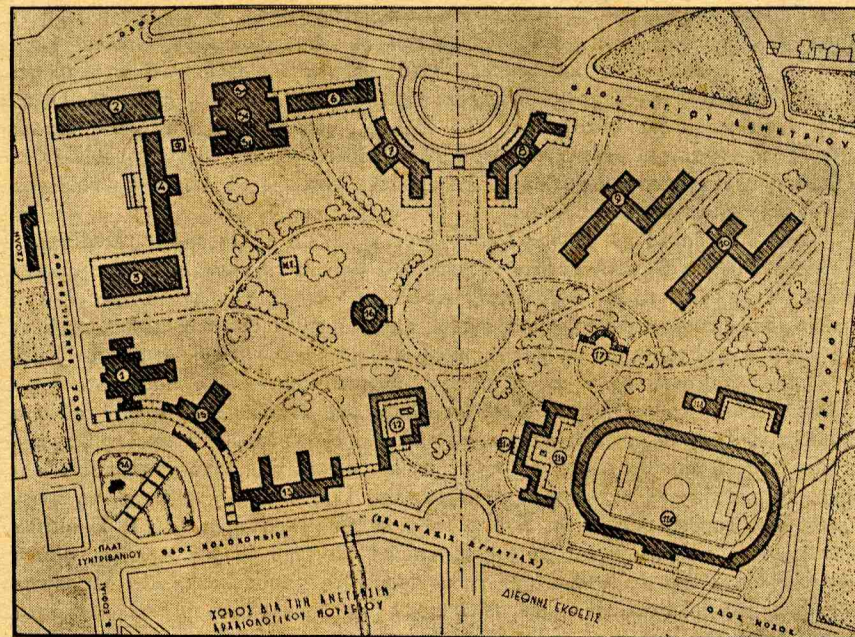
Μεγάλῃ προσοχῇ ἀπαιτεῖ ὁ καθορισμὸς τῆς σχετικῆς θέσεως ποὺ πρέπει νὰ πάρουν οἱ διάφορες οἰκοδομὲς μεταξύ τους, γιὰ νὰ ἀποφεύγονται ἄσκοπες μετακινήσεις μεγάλων φοιτητικῶν μαζῶν, κουραστικὲς ὁδοιπορίες, ταραχίαι καὶ καθυστερήσεις.

*Δὲ νομίζετε κ. καθηγητὰ δι' ἐγκαίρως πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ γιὰ τὶς μελλοντικὲς ἀνάγκες τοῦ Πανεπιστημίου;*

Ἀσφαλῶς. Τὸν βίον ἐνὸς Πανεπιστημίου μετροῦμε, καθὼς ξέρετε, σὲ αἰῶνες. Αὐτὸ ἐπιβάλλει νὰ λάβουμε πρόνοια καὶ γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση τῶν πιθανῶν ἀναγκῶν τῆς αὖριον. Πρέπει δηλαδὴ ἡ κτιριολογικὴ καὶ πολεοδομικὴ διευθέτηση ὄχι μόνον νὰ ἱκανοποιεῖ τὶς σημερινὲς ἀπαιτήσεις ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ δημιουργεῖ ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια στοὺς διαδόχους μας. Στὴν ἐποχὴ μας, ὅλες σχεδὸν οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς χαρακτηρίζονται ἀπὸ ζωντὲς ἀνελλίξεις καὶ ἀπτότομες ἐξελίξεις, ποὺ περισσότερο ἐκδηλώνονται σὲ ὄρισμένους τομεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς. Ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη αὐτὴ ἐπηρεάζεται ἓνα Πανεπιστήμιο καὶ σὰν πνευματικὸ ἴδρυμα καὶ σὰν πόλισμα. Ἡ καμπὴ ποὺ διανύουμε σήμερον αἰσθανόμεθα πὼς εἶναι μεγάλη καὶ ἀπότομη. Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ ξέρουμε ἂν εὐρισκόμεθα στὴν ἀρχή, στὴν κορυφὴ ἢ στὸ πέρασ τῆς στροφῆς. Ἐγὼ προσωπικὰ θεωρῶ βέβαιοι πὼς σὲ ὄχι πολὺ μακρυνὸ μέλλον, νέοι ἐπιστημονικοὶ κλάδοι καὶ νέες πανεπιστημιακὲς σχολὲς θὰ παρουσιασθοῦν, ποὺ τὴν ἀνάγκη καὶ τὸ περιεχόμενό τους δὲν ὑποπτευόμεθα σήμερον. Ὅμως οἱ καινούριες αὐτὲς εἰδικότητες θ' ἀναζητοῦν στέγη σὲ θέση λογικῆς γειτονίας μὲ τοὺς πρεσβύτερους συγγενεῖς των.

Στὸ Πολεοδομικὸ Πρόγραμμα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ποὺ ἐμελετήσαμε ἀπὸ τὸ 1949 καὶ ποὺ πραγματικὰ εἶναι τὸ Πολεοδομικὸ Σχέδιο μὲ τὸ ὁποῖο χτίζεται σήμερον ἡ Πανεπιστημιακὴ Πόλις ἐλάβαμε ὑπ' ὄψιν ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο στὴν τοποθέτηση τῶν κτιρίων ἀποφεύ-

γομε τὶς ἀνυπέρβλητες δεσμεύσεις, ὥστε ὀλόκληρο τὸ Πανεπιστημιακὸ συγκρότημα νὰ παρουσιάζει παντοῦ σχεδὸν ἐλαστικότητα μελλοντικοῦ μετασχηματισμοῦ χωρὶς βέβαια γι' αὐτὸ νὰ θυσιάσῃ τὸ παρόν. Ἔτσι ὑπάρχει ἐλπίς νὰ παρουσιασθοῦν ὅσο τὸ δυνατόν μικρότερες δυσκολίες στοὺς ἀπογόνους μας καὶ στοὺς ἐπιγόνους τῶν ἀπογόνων μας.



**Β. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ.** Πολεοδομικὸν Πρόγραμμα Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 1950

1. Σχολαὶ Φιλοσοφικῆ καὶ Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν (τὸ σημερινὸν Κεντρικὸν Πανεπιστημιακὸν Μέγαρον). 2. Ἐργαστήρια Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. 3. Θέσις οἰκοδομῆς μελλοντικῶν Ἐργαστηρίων κλπ. 4. Χημεῖον Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. 5. (α, β, γ). Ἐργαστήρια Γεωπονικοῦ Τμήματος. 6. Ἐργαστήρια Δασολογικοῦ Τμήματος. 7. Κτηνιατρικὴ Σχολή. 8. Ἐργαστήρια Ἰατρικῆς Σχολῆς. 9. καὶ 10. Νοσοκομεία. 11. (α, β, γ, δ). Φοιτητικὴ Δέσχη, Γυμναστήριον, Ἀθλοπαιδιὰ, Κολυμβητικὰ Δεξαμενὰ. 12. Θεολογικὴ Σχολὴ καὶ Πανεπιστημιακὸς Ναός. 13. Πανεπιστημιακὴ Βιβλιοθήκη. 14. Ναὸν Ἁγ. Στυλιανοῦ - Μνημεῖον Πεσόντων Φοιτητῶν. 15. Μέγαρον Πρωτανείας - Διοικήσεως. 16. Μετεωρο-Ἀστεροσκοπεῖον. 17. Κυλικεῖον Πάρκου, Φ. Φωταεῖριον, Μ. Σ. Μετεωρολογικὸς Σταθμός.

*Καὶ πὼς φαντάζεσθε κ. Κυριαζόπουλε τὶς οἰκοδομὲς αὐτὲς καὶ τὸν τρόπον ποὺ θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τελειότερα διαμόρφωσή των.*

Γιὰ κάθε ἐργαστηριακὸ κτίριο καὶ γιὰ κάθε Νοσοκομεῖο προηγεῖται «ἐκθεσις ἀπαιτήσεων» ἀπὸ πανεπιστημιακῆς πλευρᾶς. Αὐτὴ συντάσσεται ἀπὸ καθηγητὰς μεγάλῃς πείρας ποὺ ξέρουν πολὺ καλὰ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας, τὶς δυσκολίες τῆς καὶ τὶς διευκολύνσεις ποὺ χρειάζονται. Ὅταν ἐκπονηθοῦν οἱ ἐκθέσεις αὐτὲς καὶ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὶς Σχολὲς, ἀκολουθεῖ διακρίσει τῆς πανελληνίου ἀρχιτεκτονικοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ κάθε κτίριο. Προσωπικῶς, νομίζω, —πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔγινε δεκτὸν— ὅτι σὲ ὄρισμένους

περιπτώσεις, όπως για τὰ δίδυμα κτίρια τῶν ἐργαστηρίων τῆς Ἱατρικῆς καὶ Κτηνιατρικῆς Σχολῆς, λόγω τῆς θέσεως ποὺ θὰ πάρουν, εἶναι προτιμωτέρα ἐνιαία καὶ γιὰ τὶς δύο οἰκοδομὲς μελέτη. Ἐλπίζουμε ἀκόμη πὺς θὰ γίνῃ καὶ τελικὰ δεκτὴ ἢ πρότασή μας ὅπως γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ γιὰ τὸ συγκρότημα Φοιτητικῆς Λέσχης, Ὑπνωτηρίων καὶ Φυσικῆς Ἀγωγῆς, διεξαχθῇ ἀντὶ πανελληνίου, διεθνῆς ἀρχιτεκτονικὸς διαγωνισμός.

Τὶς οἰκοδομὲς φαντάζομαι ἐξωτερικὰ ἐπιβλητικὲς, ἀπλὲς ἀλλὰ μὲ μνημειακὴ ἐμφάνιση, — ἀκόμη καὶ οἱ μικρότερες. Συγχρονισμένες ἀλλὰ χωρὶς ἐφήμερες ἀρχιτεκτονικὲς ἀκρότητες. Ἔτσι τὸ παιδί ποὺ ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ στενόχωρο Γυμνάσιο τῆς μικρῆς ἐπαρχίας πρέπει μὲ τὸ πρῶτο ἀντίκρουμα τοῦ Πανεπιστημίου νὰ καταλάβῃ πὺς κάτι ἄλλαξε. Μορφολογικὰ τὸ κάθε οἰκοδόμημα θὰ παρουσιάζει βέβαια τὴ σφραγίδα ἐκείνου ποὺ τὸ ἐμελέτησε. Σὰν σύνολο ὅμως ἡ Πανεπιστημιούπολις δὲν πρέπει, νομίζω, νὰ ἀποτελεῖσει δειγματολόγιο ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν.

Στὸ ἐσωτερικὸ τὰ κτίρια ὄχι πολυτελῆ, ἀλλὰ πολιτισμένα. Στὴ θερινῇ ἢ χειμερινῇ κολυμβητικῇ δεξαμενῇ, στὸ ὑπαίθριο ἢ τὸ στεγασμένο Γυμναστήριο δὲν θὰ ἔρχεται πλέον ὁ φοιτητὴς μὲ δυσφορία γιὰ τὴν ἀναγκαστικὴ «παρουσία», ὅπως στὴ σημερινῇ μάνδρα τοῦ γηπέδου, ἀλλὰ μὲ χαρὰ θὰ ἀπολαμβάνει στὸν ἄερα καὶ στὸ νερὸ τῆ γυμναστικῆς ἀσκηση καὶ τὸ ἀθλητικὸ παιχνίδι.

Ἐκεῖ ὁ φοιτητὴς θ' ἀλλάζει πραγματικὰ περιβάλλον, ὥστε νὰ ξεχᾷ ἀμφιθέατρα καὶ ἐργαστήρια. Ἐκεῖ θὰ ὑπάρχουν ἀναπαυτικοὶ χώροι συναναστροφῆς, τὸ εὐπρόσωπο ἐστιατόριο καὶ τὸ καθαρὸ ὑποδωμάτιο. Ἡ ψυχαγωγία αἰθουσῆς ἢ ὑπαίθρου σ' ἓναν πραγματικὸ κήπο, τὸ ζεστὸ νερὸ καὶ ὁ λουτήρας, τὸ ραδιόφωνο καὶ ὁ κινηματογράφος. Ἡ αἰθουσα χορωδίας, τὸ φθινὸ κουρεῖο καὶ τὸ βιβλιοπωλεῖο. Στὸ φοιτητικὸ ἀναγνωστήριο τῆς Βιβλιοθήκης θὰ ὑπάρχουν οἱ κατάλληλες συνθήκες καὶ τὰ βοηθήματα γιὰ μελέτη, ποὺ θὰ γίνονται ὄχι πιά στὰ μακρὰ ἐνοχλητικὰ τραπέζια συσσιτίου, ἀλλὰ σὲ χαμηλὰ πρόσχαρα τραπεζάκια. Καὶ ἂν θελήσουμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε τὰ κλιματικὰ προτερήματα τῆς περιοχῆς μας, ἢ μελέτη μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ ἓνα μεγάλο διάστημα τοῦ χρόνου καὶ σὲ ἀνοιχτὲς βεράντες.

Εἶναι τόσο θαυμάσια αὐτὰ ποὺ ἀκούσαμε κύριε καθηγητά, ὥστε ὁμολογοῦμε πὺς δυσκολευόμαστε νὰ τὰ πιστέψουμε.

Ὅπως τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν ἰδρύθηκε ὕστερα ἀπὸ τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ ἔθνους καὶ τὴ συγκρότηση τοῦ Κράτους, ἔτσι καὶ τῆς Θεσσαλονίκης δημιουργήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς περιοχῆς του, καὶ τὴν κατάπαυση τῆς ἀναταραχῆς. Ἐπέρασε τὴν πρώτη του δύσκολη εἰκοσιπενταετία μὲ συνεχεῖς προσπάθειες γιὰ τὴ συγκρότηση καὶ συμπλήρωσή του. Καὶ ἀνεπύχθη μὲν καὶ ἀνεδείχθη κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τὸ νεαρὸ ἴδρυμα, δὲν κατόρθωσε ὅμως νὰ ἀποκατασταθῇ στεγαστικῶς. Τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου εὗρσκει τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἰδιοκτήτην ἐνὸς γηπέδου καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν μοναδικὴν τότε οἰκοδομὴν του, ἢ ὁποῖα ἀνηγέρθη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐνὸς ἀπὸ τοὺς τελευταίους Σουλτάνους τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Καὶ ὅμως τὸ Πανεπιστήμιο αὐτὸ ἔχει ἑπτὰ ἀνεξάρτητες σχολές, δώδεκα τμήματα καὶ κάτι περισσότερο ἀπὸ 4.000 ἐν ἐνεργείᾳ

φοιτητᾶς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἓνα σημαντικὸ ποσοστὸ, 30%, προέρχεται ἀπὸ τὴν παλαιὰ Ἑλλάδα. Εἶπατε πὺς δυσκολεύεστε νὰ πιστέψετε τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου μας. Ὅμως ἂν δὲν προηγηθῇ ἓνα ὄνειρο δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀκολουθήσῃ ἢ πραγματοποιήσῃ του. Κι ὅλα αὐτὰ ποὺ σᾶς ἀνέφερα ἦταν κάποτε ἓνα ὄνειρο ποὺ ἐπλάσε, πρὶν λίγα χρόνια, ἡ φαντασία μερικῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ὅμως καμιά φορά, ἀληθεύουν τὰ ὄνειρα, ἀκόμη καὶ τὰ πιδ ἀπίθανα. Ἐσκέφθησαν λοιπὸν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πὺς ἡ περίπτωση τῆς Θεσσαλονίκης παρουσιάζεται σὰ μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀποκτήσῃ ἓνα πραγματικὸ συγχρονισμένον Πανεπιστήμιο, καὶ μάλιστα στὴν πατρίδα τῆς μεγαλύτερης πανεπιστημιακῆς μορφῆς, τοῦ Ἀριστοτέλη.

Ὑστερα ἀπὸ ἀγῶνες καὶ μακρόχρονες προσπάθειες ἐξασφάλισαν, ἐκεῖνοι ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ ἴδρυμα αὐτό, μιὰ ἔκταση ἕως 300 στρέμματα, ποὺ βρίσκεται στὴν πιδ κατάλληλη θέση ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ὄνειρευθῇ κανεὶς γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτόν. Ἡ ἔκταση αὐτῇ, ποὺ τώρα τελευταῖα ἐφέτος ἀυξήθηκε σὲ 450 στρέμματα, εὗρσκειται κοντὰ στὴν Ἀψίδα τοῦ Γαλερίου καὶ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως, στὸ μέσον τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ καὶ ἀπομονωμένη. Κλείνει ἐλαφρὰ πρὸς τὸν Θερμαϊκὸ καὶ ἀντικρύζει τὸ δράμα τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βουνὸ τῶν Πιερίδων Μουσῶν. Ἄν κανεὶς ζητοῦσε εἰδικῶς περιοχὴ μὲ πνευματικὴ παράδοση, ἀσφαλῶς θὰ σταματοῦσε στὴ χώρα τοῦ Ἀριστοτέλη, ἀντίκρου στὴν κατοικία τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐκεῖ ὅπου ἔζησε ὁ Ἀρμενόπουλος, στὴν πόλιν μὲ τὰ θαυμάσια βυζαντινὰ ἀρχιτεκτονήματα καὶ τὰ ὠραιότερα ψηφιδωτὰ τοῦ κόσμου.

Στὸν χώρο λοιπὸν αὐτόν, ποὺ λίγα χρόνια πρὶν ἀπλώνονταν ἡ πένθιμη σιωπὴ ἐνὸς νεκροταφείου, σφύζει σήμερὰ ἡ ζωὴ τῆς νεότητος καὶ ἡ κίνηση τῆς ἀνοικοδομήσεως. Σύντομα ὑψώθηκε ἡ σιλουέττα τοῦ τελειότερου Νοσοκομείου τῆς Ἑλλάδος ποὺ τὸ χάρισε στὸ Πανεπιστήμιο ἡ φιλοπατρία τῶν δημογυνῶν τῆς ὀργανώσεως ΑΧΕΠΑ. Ἐκεῖ ἐξασκοῦνται οἱ σπουδασταὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ περιθάλλονται πλῆθος ἀσθενῶν. Στὴ βορεινῇ πλευρᾷ τοῦ οἰκοπέδου δεσπόζει ἡδὴ ὁ ἐπιβλητικὸς ὄγκος τοῦ νέου μεγάρου τῆς Γεωπονικῆς καὶ Δασολογικῆς Σχολῆς, ἐνῶ κοντὰ στὸ παλαιότερον μέγαρον τῶν Θεωρητικῶν Ἐπιστημῶν, ποὺ ὡς τόσο θεωρεῖται τὸ πιδ ὁμορφὸ κτίριον τῆς Θεσσαλονίκης, τελειώνει ἡ οἰκοδομὴ ἢ ὁποῖα θὰ στεγάσῃ τὰ Χημικὰ Ἐργαστήρια τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. Τὸ Χημεῖο αὐτό, ἓνα ἀπὸ τὰ τελειότερα, ἀρχισε νὰ ἀνεγείρεται μὲ χρήματα ποὺ ἀπέδωσε ἓνας τοπικὸς ἔρανος, στὸν ὁποῖο τὴ μεγαλύτερη συμμετοχὴ εἶχαν οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου. Τώρα συνεχίζεται μὲ κρατικὴ ἐπιχορήγηση, ὅπως καὶ τὸ οἰκοδομηθὲν ἐν τῇ μεταξὺ κομψῶν κτίριον τοῦ Μετεωροσκοπείου, εἰς τὸ ὁποῖον, ἐκτός ἀπὸ τὸ Ἐργαστήριον Μετεωρολογίας καὶ Κλιματολογίας θὰ στεγασθῇ προσωρινῶς καὶ τὸ Ἐργαστήριον Ἀστρονομίας μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἀστεροσκοπείου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκατασταθῇ τὸ τηλεσκόπιον τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ παραγγελθῇ συντόμως. Ἐν τῇ μεταξὺ ἐτελείωσαν τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια τοῦ μεγάρου εἰς τὸ ὁποῖον θὰ στεγασθοῦν τὰ ὑπόλοιπα ἔργαστήρια τῆς Φυσικομαθητικῆς Σχολῆς. Προεκηρύχθη πανελληνίως ἀρχιτεκτονικὸς διαγωνισμὸς διὰ τὰ συγκροτήματα τῶν ἐργαστηρίων τῆς Ἱατρικῆς καὶ

Κτηνιατρικῆς Σχολῆς καὶ προχωροῦν αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι διὰ τὴν προσεχῆ ἀνοικοδόμησιν τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ταυτοχρόνως ἀρχίζουσιν, κατ' αὐτάς, αἱ ἐργασίαι διανοίξεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς Πανεπιστημιούπολεως, ὅπως καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ δικτύου τῶν ὑπονόμων. Τὰ δίκτυα αὐτὰ προσαρμύζονται εἰς τὰ εὐρύτερα τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλέον εὐχάριστον εἶναι ὅτι σήμερα ὑπάρχουν βάσιμες ἐλπίδες ὅτι ἡ κρατικὴ χρηματικὴ ἐνίσχυσις διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Πανεπιστημίου, πρόκειται νὰ συνεχισθῆ καὶ ἔτσι θὰ δλοκληρωθῆ μέσα σὲ λίγα χρόνια τὸ πνευματικὸν κέντρον τῆς Βορείου Ἑλλάδος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσει καὶ τὸ σοβαρότερον οἰκοδομικὸ ἔργο τοῦ Κράτους βορείως τῶν Ἀθηνῶν.



## ΚΥΠΡΟΣ

*Τὸ πρῶτο αἷμα χύθηκε! Πορφύρα  
Τρισεύγενη ἀπλώθηκε στοὺς δρόμους  
Τῆς Πανελλάδας καὶ ἔδιωξε τοὺς τρόμους  
Ποὺ δέναν τίς ψυχὰς καὶ κάποια μοῖρα.*

*Συνεπαρμός, Ἐθνοσεισμός, πλημμύρα,  
Χαράχτηκε γι' ἀθλίους οἰκοδόμους  
Τῆς βίας καὶ καινουργίους ὀργιστοὺς  
Ζωντάνεψε τοῦ λυτρωμοῦ ἡ Λύρα.*

*Τὸ πρῶτο αἷμα χύθηκε καὶ ὑψώθη  
Τῆς Δευτεριάς τὸ συντριμμένο βῆμα  
Καὶ ξύπνησαν σιὰ στήθη μας οἱ πόθοι*

*Τῆς ἀνθρωπιᾶς. Ἡ Νεολαία σὰν κλῆμα  
Κρασι κερνά μὰ ὑφαίνει καὶ Πορφύρα  
Γιὰ τὴν Πατρίδα τοῦ Ἀρχαίου Κοῦρα.*

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΕΠΟΥΛΙΑΣ

## ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

*Ἀφθονη καὶ ἐκλεκτὴ πνευματικὴ τροφή—  
Πλοῦτος περιχομένων καὶ καλλιτεχνικῆ  
ἐμφάνισις — Τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα.*

Τὴν Δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐγένοντο μετὰ πάσης ἐπισημότητος τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανικοῦ Βιβλίου εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Ξενοδοχείου Μεντιτεράνεαν.

Τὴν ἑναρξιν τῆς Ἐκθέσεως ἐκήρυξεν ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. κ. Παντελεήμων, παρέστησαν δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος κόσμου.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν ἓν περιλήψει τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ὁ Πανσοσιγιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως.

**Μ**ΑΚΑΡΙΖΕΙ ὁ θεόπνευστος ποιητὴς τὸν ἄνθρωπον ποῦ «ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός». Καὶ ὁ μεγαλοπράγμων ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος ἔγραφε πρὸς τὸν μαθητὴν του Τιμόθεον «Ἀπὸ βρέφους οἶδας τὰ ἱερά γράμματα τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν». Ἔνεκα τούτου εἶναι ἐξόχως εὐχάριστον τὸ γεγονός ὅτι εἰς τοὺς τεταραγμένους καὶ ἀνήσυχους καιροὺς μας τὸ χριστιανικὸν βιβλίον καὶ περιοδικὸν καὶ γενικώτερον τὸ χριστιανικὸν ἔντυπον παρουσιάζει ἀξιόλογον κυκλοφορίαν εἰς τὴν Πατρίδα μας. Τόσην ποῦ καμμία ἄλλη ἔκδοσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν συναγωνισθῆ καὶ νὰ τὴν φθάσῃ. Οὐδέποτε κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τὸ χριστιανικὸν ἔντυπον ἐδοκίμασε ἢ ἐγνώρισε ἐκεῖνο ποῦ ὀνομάζομεν σήμερον «κρίσιν τοῦ βιβλίου». Τὸ ζωντανὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ μας διὰ τὴν μελέτην αὐτοῦ τοῦ εἴδους βιβλίων μαρτυρεῖ τὴν ἐξαισίαν του ζωτικότητα. Ἡ συγκινητικὴ ἀναπόκρισις καὶ θερμότης ὑποδοχῆς ἢ ὅποια γίνεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ μας εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔντυπον μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὸ ἐξῆς:

Κατὰ γενομένην στατιστικὴν ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἔτη μέχρι τοῦ ἔτους 1949 ἐκυκλοφόρησαν 2.000.000 ἀντίτυπα τοῦ χριστιανικοῦ βιβλίου, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν ἐξαετίαν 2.500.000. ἀντίτυπα. Διὰ τοῦτο ἡ σημερινὴ ἡμέρα τῶν ἐγκαίνιων τῆς ἐκθέσεως του ἀποτελεῖ ἀληθινὴν Θεοῦ εὐλογίαν. Βαρυσήμαντον πνευματικὸν γεγονός ὁ δὲ ὀλόκληρον τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ ἰδιαίτερως τὴν Θεσσαλονίκην μας. Τὴν βόρειον αὐτὴν πρωτεύουσαν τῆς Πατρίδος μας. Τὸ ἀκριτικὸν αὐτὸ ἰσχυρὸν ὄχυρόν τοῦ Ἑθνους μας. Τὴν προκεχωρημένην αὐτὴν θάσιν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Τὴν ὥραιαν μας πόλιν τὴν ὅποian περιπαθῶς ἠγάπησεν ὁ μέγας ἀπόστολος

του Χριστιανισμού ὁ Παῦλος. Καὶ καθηγάσεν διὰ τοῦ αἵματός του ὁ μεγαλομάρτυς πολιοῦχος τῆς, ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Θὰ ἐνόμιζε ὁ μὴ γνωρίζων ὅτι ἐκτίθενται βιβλία αὐστηρῶς ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου. Δηλαδή συνόψεις, συναξάρια καὶ λειτουργικαὶ φυλλάδες. Τὸ πλῆθος ὁμῶς τῶν ἐξακοσίων βιβλίων τῆς ἐκδόσεως, καὶ τὸ πολὺ ὑψηλὸ ποιοτικὸ τους ἐπίπεδο ἀνατρέπουν τὴν προκατόληψιν αὐτήν. Ἔνα πλῆθος βιβλίων ἔχει ἡ ἔκδοσις. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τὸ παιδί, τὸν νέο, τὸν ἐργάτη, τὸν ἀγρότη, τὴν νοικοκυρά, τὸν ἐπιστήμονα, ὅλοι οἱ Ἕλληνες δὲ εὗρουν ὁ καθένας τὸ χριστιανικὸ του βιβλίον καὶ ἔντυπο εἰς τὴν ἔκδοσιν. Ἀρχίζει ἀπὸ ἐκλαϊκωμένα δι' ἀνθρώπους ὀλίγης μορφώσεως. Προχωρεῖ εἰς τὴν γνησίαν λογοτεχνικὴν δημιουργίαν. Τὴν ἐπιστημονικὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας. Καὶ φθάνει εἰς μεταφράσεις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς παγκοσμίου χριστιανικῆς φιλολογίας.

Ἡ κεντρικὴ θέσις τῆς ἐκδόσεως κατέχεται ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν βιβλίων. Τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ βιβλίον, τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Δέκα πέντε ἐκδόσεις τῆς ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τριακοσίας χιλιάδας ἀντίτυπα ἐφθασεν ἡ κυκλοφορία τῶν. Καὶ πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐκδόσεων.

Ἐκατέρωθεν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καταλαμβάνουν θέσιν τὰ ἐρμηνευτικὰ τῆς βιβλίου. Αὐτὰ ἀναλύουν καὶ διασσαφνίζουν τὰ θαθεῖα τῆς νοήματα. Ἰδιαίτερος σημεῖωνομεν τὴν σύντομον ἐρμηνείαν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αὐτὴ ἔχειρητίσθη ἀπὸ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, τόσο ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μὲ ἰδιαίτερον ἐνδουσιασμόν. Εἶναι καὶ τὰ βιβλία πού ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα τῆς ζωῆς. Εἰς τὸ βασανιστικὸν πρόβλημα τοῦ πόνου ἀπαντοῦν τὰ «διὰ τὰς ὥρας τοῦ πόνου» καὶ «Λόγοι παρηγορίας».

Καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς; Ἄνευ τῆς γνώσεως τούτου ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλοῖον ἀκυβέρνητον εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς. Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα τὴν δίδει τὸ βιβλίον τῆς ἐκδόσεως «Ὁ Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου», δημιουργημὰ θαθεῖας πνευματικῆς πείρας καὶ γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἐχαρακτηρίσθη. Καὶ ἀκολουθοῦν τὰ βιβλία «Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου», «Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου», «Ἡ ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁμιλία τοῦ Κυρίου». Τρία κλασσικὰ ἔργα πού ἐμφανίζουν μὲ διαύγειαν καὶ σαφήνειαν τὸν ἡθικὸν πλοῦτον τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ μελετῶν αὐτὰ ἱκανοποιεῖται πλήρως καὶ δοκιμάζει τὸ αἶσθημα τοῦ πεινασμένου πού μετέσχε εἰς δεῖπνον μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀπήλαυσε τὸ πλῆθος τῶν ἐκλεκτῶν φαγητῶν.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν δὲ εὗρη ὁ νέος καὶ τὰ ἰδικὰ του βιβλία. Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους ὅτι ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία εἶναι ἡ ἡλικία τῶν μεγάλων ἐσωτερικῶν ἐπαναστάσεων. Τῶν μεγάλων ἐνδουσιασμῶν καὶ τῶν συγκινητικῶν ἀναζητήσεων. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀναδύονται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεως οἱ εὐγενεῖς πόθοι καὶ οἱ δραματισμοὶ διὰ τὸ μέλλον. Καίεται ἡ ψυχὴ τοῦ νέου ἀπὸ τὴν δίψαν δι' ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ζωὴν.

Εἶναι ὁμῶς καὶ ἡλικία τῶν μεγάλων σφαλμάτων. Τῶν ἀποτόμων μεταπτώσεων. Τῶν θυελλῶν καὶ τῶν καταγίγδων ἡ ἡλικία. Καὶ διατρέχει τὸν κίνδυνον ὁ νέος νὰ παρασυρῆ ἀπὸ πλάνη ἀνειροπολήματα ἀντιχριστιανικῶν «ὑπερανθρώ-

πων», διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦ ὑπανθρώπου καὶ τοῦ ὑποκτῆνους. Καὶ περιλαμβάνει ἡ ἔκδοσις ἰδιαίτερο τμήμα βιβλίων διὰ τοὺς νέους. Τὰ βιβλία αὐτὰ τὸν προσανατολίζουν εἰς τὴν ζωὴν. Τοῦ προσφέρουν τὴν ναυτικὴν πυξίδα διὰ τὸν διάπλουον τοῦ πολυκυμάντου καὶ πολυταράχου πελάγους τῆς. Τοῦ ἀνοίγουν δρόμους πρὸς τὰς ἀστερευτούς πηγὰς τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς.

Εἶναι ὁ πολῦτιμος ὁδηγὸς τοῦ διὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν Ἱμαλαίων τῆς ζωῆς, καὶ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου. Διότι τὸ περιεχόμενον τῶν βιβλίων τῆς Ἐκδόσεως εἶναι καὶ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ἔθνους. Ἀπὸ αὐτὴν εἰς τὰς κρίσεις στιγμὰς τῆς ἱστορίας ἐτροφοδοτήθη πνευματικά. Καὶ ἐνίκησε. Καὶ ἐδριάμβευσε. Καὶ ἐμεγαλοῦργησε.

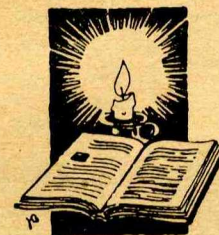
Δὲν ἐλησμόνησεν ἡ ἔκδοσις καὶ τὰ μικρότερα παιδιὰ. Τὴν ἡλικίαν πρὸς τὴν ὅποιαν ὁ αἰώνιος νέος, ὁ Χριστός, ἔκαμε τὴν κοσμοϊστορικὴν του ἀποστροφὴν «ἐάν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιὰ οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». Ἀρκετὸς ἀριθμὸς παιδικῶν διηγημάτων πού κυκλοφοροῦν εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀντίτυπα κατέχουν θέσιν εἰς τὴν ἔκδοσιν. Εἰς αὐτὰ τὰ παιδιὰ δὲ εὗρουν: Ὑραῖες ἱστορίες, ἀπλὲς προσευχῆς, πλοῦσιο τραγοῦδι, καλὸ παιγνίδι, ἀγνή ψυχαγωγία, τὴν χαρὰ καὶ τὸ γέλιο.

Ὁ ἐπισκέπτης τῆς ἐκδόσεως δὲ ἴδῃ καὶ τὸ τμήμα τῶν βιβλίων τῆς ἐπιστημονικῆς χριστιανικῆς μορφώσεως. «Ἡ ἐπιστήμη ὁμιλεῖ», «Οἱ δεμελιωταὶ τῶν ἐπιστημῶν», «Οἱ μεγάλοι δημιουργοί», «Οἱ ἐργάται τοῦ Πνεύματος», βιβλία πού ἐνδιαφέρουν κάθε ἐπιστήμονα καὶ μορφωμένον.

Παρελαμβάνουν διὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν ὅλα τοῦ πνεύματος τὰ μεγάλα ἀναστήματα. Καὶ ἡ μελέτη τῶν δείχνει ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἐπιστήμη ὄχι μόνον δὲν ἀντιτίθεται, ἀλλὰ καὶ πλήρως συμφωνεῖ μὲ τὰ ὅσα ἡ Ἁγία Γραφή διδάσκει.

Καὶ τμήμα λογοτεχνικῶν βιβλίων καὶ τὰς ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου ἱατρικῆς ψυχολογίας καὶ ψυχικῆς ὑγιεινῆς ἔχει ἡ ἔκδοσις. Καὶ τόσα ἄλλα τὰ ὅποια δι' ἐλλειψίν χρόνον παραλείπομεν ἢ ἀναφέρωμεν.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ καταπληκτικὴ κυκλοφορία τοῦ Χριστιανικοῦ βιβλίου εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ἡ δὲ συρροή τοῦ πλῆθους κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῶν ἐγκαινίων τῆς ἐκδόσεως δὲν μαρτυρεῖ, εἰ μὴ τὴν δίψαν τοῦ λαοῦ διὰ νὰ ἴδῃ καὶ γνωρίσῃ τὸ χριστιανικὸν βιβλίον.



# Πῶς παρουσιάζεται Ο ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Πληροφορίες καὶ συμπεράσματα

ΙΩΑΝ. ΤΣΑΛΟΥΧΙΔΗ

Με ἱκανοποίηση δημοσιεύουμε τὸ παρακάτω ἄρθρο τοῦ κ. Ἰ. Τσαλουχίδη, ξενοδόχου τῆς πόλεώς μας καὶ μέλους τοῦ Τουριστικοῦ Ὁμίλου Βορ. Ἑλλάδος (Τ.Ο.Β.Ε.), ὁ ὁποῖος με πρόσκληση τοῦ ὑπουργείου ἑξωτερικῶν τῆς Γαλλίας καὶ ἔγκριση τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ, μετέβη ἐπὶ 5μηνον στὴν Γαλλία γιὰ μετεκπαίδευση.

Στὴν προηγμένη αὐτὴ χώρα με τὸν ἀνεπτυγμένο τουρισμό, ἐμελέτησε ἀπὸ κάθε πλευρὰ τὸν τουρισμό, καὶ ἰδιαίτερα τὸν τουρισμό κατὰ τὶς διακοπὲς τῶν νέων.

Τὰ συμπεράσματα τοῦ ἀρθροῦ αὐτοῦ καὶ οἱ πληροφορίες ποῦ μᾶς παρέχει ὁ συγγραφεὺς πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρῶς ὡς ὅτι ἐάν θέλωμε ν' ἀναπτύξουμε τὸν τουρισμό μας καὶ νὰ ἀυξήσουμε τὴν εἰσοδήματα συνάλλαγματος στὴ χώρα μας.

**Ο** ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ εἶναι ἓνα ἀόρατον εἶδος ἐξαγωγῆς. Τὸ συνάλλαγμα εἰσέρχεται στὶς κάσες τῆς Τραπεζῆς χωρὶς ἀντίστοιχη ἐξαγωγή ἐμπορευμάτων ἀπὸ τὴ χώρα. Γιατὶ ὁ ξένος καταναλίσκει ἐπὶ τόπου τὰ ἐμπορεύματα τῆς «ἐξαγωγικῆς αὐτῆς βιομηχανίας», ἢ ὁποῖα περιλαμβάνει καὶ τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν ἐπίσκεψη μνημείων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἀποσβεσμένα κεφάλαια.

Τὸ 1954 ἡ Ἑλλάς δέχθηκε 158.000 τουρίστες καὶ πῆρε 24 ἑκατομ. δολ. ἄρια συνάλλαγμα. Τὸ 1953 ἀπὸ τὸν καπνὸ, ποῦ ἀποτελεῖ τὰ 45% τοῦ ἐξαγωγικοῦ μας ἐμπορίου, πῆραμε 53 ἑκατομ. δολ. ἄρια.

Με μιὰ ὀρθολογισμένη κατεύθυνση τοῦ τουρισμοῦ, στὴν προσεχῆ πενταετία μποροῦμε νὰ φτάσουμε τὸ ὕψος τοῦ καπνοῦ!

\*\*\*

Ἀνοίγοντας τὸ θέμα τουρισμὸς στὰ «Φοιτητικὰ Γράμματα» θέλησα σὲ λίγες γραμμὲς νὰ δώσω μερικὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ κατανοηθῆ ἡ σπουδαιότης τοῦ ἀπὸ οἰκονομικο-ἐθνικῆς πλευρᾶς ὥστε ν' ἀποτελέσει καὶ ἀντικείμενο ἐπιστημονικῆς διερευνησέως ἀπὸ τὸν σπουδαστικὸ μας κόσμον.

Στὸ ἐξωτερικὸ λειτουργοῦν μέσες καὶ ἀνώτατες σχολὲς ὅπου ἀσχολοῦνται με τὸ «φαινόμενο τουρισμὸς», στὰ Πανεπιστήμια δὲ ἀποτελεῖ καὶ ἀντικείμενο διδακτορικῶν διατριβῶν.

Τὸ ὄπλοστάσιο τῆς ἱστορίας μας εἶναι ἀκένωτο. Ὁ Πλάτων, ἡ δεσπόζουσα αὐτὴ μορφή τοῦ 4<sup>ου</sup> π. Χ. αἰῶνος, στοὺς «Νόμους» του γράφει καὶ ἀναλύει αὐτὸ ποῦ ὀνομάζομε σήμερα «ἐνεργητικὸς καὶ παθητικὸς τουρισμὸς».

«Ἡ πόλις ποῦ δὲν ἐκμεταλλεύεται παρὰ μόνον τὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ οὔτε ἐμπορεύεται, πρέπει νὰ σκεφθῆ τί πρέπει νὰ κάνῃ ὡς πρὸς τὴν περιήγησιν τῶν κατοίκων τῆς ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῶν ξένων ἀπὸ ἄλλους τόπους».

Σήμερα ὁ τουρισμὸς εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. Γιατὶ λοιπὸν νὰ μὴν ἀποτελέσει ἀντικείμενον συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης τῶν περὶ τὰ οἰκονομικὰ ἀσχολουμένων σπουδαστῶν;

Ἡ θεωρητικὴ θεμελίωση, ἡ ἐξάπλωση τῆς ἰδέας τοῦ τουρισμοῦ στὴν πνευματικὴ μας πρωτοπορία θὰ ἐδραιώσῃ τὴν «τουριστικὴ συνείδηση», ποῦ τόσο λείπει στὸν τόπον μᾶς.

Εἶναι βασικὸ σφᾶγμα νὰ βλέπουμε τὸν τουρισμὸ μόνον ὡς μιὰ ἐργολαβικὴ κατασκευὴ ἔργων. Πρέπει νὰ δοθῆ πνευματικὸ περιεχόμενο, νὰ καλλιεργηθῆ στοὺς πνευματικὸς μας ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ κεῖ σὲ εὐρύτερα στρώματα λαοῦ καὶ τότε θὰ ποῦμε ὅτι συναγωνιζόμεθα τουριστικὰ τὶς Δυτικοευρωπαϊκὰς χώρες. Ἡ Ἑλβετία, χωρὶς ἴχνος ἀρχαιολογικῶν μνημείων, στέκεται στὴν πρώτη σειρὰ τῶν τουριστικῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν.

Τί τὸ θέλομε τὸ ἐστιατόριο πολυτελείας, με κρύσταλλα καὶ ἀσημένια μαχαίρια, ὅταν τὸ γκαρσόνι ἔχει... πένθιμα νύχια καὶ «προσθέτει τὴν ἡμερομηνία στὸν λογαριασμό», ὅπως χαρακτηριστικὰ μοῦ εἶπε γαλλικὴ διπλωματικὴ προσωπικότης, ὅταν τὸν ἀποχαιρετοῦσα γιὰ νὰ φύγω.

\*\*\*

Στὸ πεντάμηνο διάστημα τῆς παραμονῆς μου στὴ Γαλλία εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ μελετήσω τὸν γαλλικὸ τουρισμὸ ἀπὸ κάθε πλευρὰ καὶ μιὰ ἔδρα τοῦ πολυπρισματικοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου μελέτης ἦταν καὶ ὁ Πανεπιστημιακὸς Τουρισμὸς.

Πιστεύω δὲ ὅτι τὸ τέλειον ὀργανωτικὸ πνεῦμα τῶν Γάλλων καὶ ἡ ἔμφυτὴ τους εὐγένεια ἀποτελοῦν ἓνα ἰδεώδες ὑπόδειγμα γιὰ τὸν μελετητὴ τῶν δραστηριοτήτων τους.

Πολύχρωμες ἀφίσεις τράβηξαν τὴν προσοχή μου στὴν Σορβὸνη, στὴν Πανεπιστημιούπολη, στὰ φοιτητικὰ ἐστιατόρια, στὸ Γραφεῖο Καταλυμάτων. Χρησιμοποιεῖται ὅλη ἡ χρωματικὴ κλίμακα γιὰ νὰ τραβήξουν τὴν προσοχὴ τῶν φοιτητῶν, ποῦ καὶ πῶς νὰ περάσουν τὶς διακοπὲς τους. Στὸ βουνὸ γιὰ ἀναρρίχηση καὶ χιονοδρομίες, στὴ θάλασσα γιὰ ναυτικὸ σκί, ὑποβρύχιον ψάρεμα, κωπηλασία κλπ.

Γιατὶ θὰ πρέπει νὰ τονίσω ὅτι οἱ διακοπὲς γιὰ τοὺς Γάλλους εἶναι θρησκευαὶ καὶ τὸ καλοκαίρι οἱ μετακινήσεις μόνον σὰ μετανάστευση μαζῶν μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν.

Διότι δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε καὶ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. Ἄν κάποτε τὰ παιδιὰ ἀκολουθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους στὴν ἐξοχή, σ' ἓνα ὠρισμένο χωριό, σήμερα ὁ καθένας με τὸ ποδήλατο, τὴν βέσπα, ἄλλοι χρησιμοποιῶντας



τό autostop ή ταξιδεύοντας με κάποιο σύλλογο, τραβάει τό δρόμο του και περιπλανάται χιλιάδες χιλιόμετρα στην χώρα του ή τά γειτονικά κράτη με την ίδια εύκολία.

\* \* \*

Ένα τηλεφώνημα του διευθύνοντος την ύποτροφία μας μ' έφερε στην 'Υπηρεσία του Πανεπιστημιακού Τουρισμού (Office du Tourisme Universitaire (O.T.U.).

Η είσοδος μου, όπως και των άλλων έπισκεπτών, δεν έμεινε άπαρατήρητη. Μ' έπλησίασε άμέσως ευγενέστατα μία κυρία, μ' έρώτησε τί έπιθυμώ, ώστε να με διευκολύνη. Δίπλα άλλες κοπέλλες που χειρίζοντο εύκολα τις ξένες γλώσσες, έξυπηρετούσαν με θερμό ένδιαφέρον τους ξένους σπουδαστάς.

Η συμπεριφορά τους μου έδωσε την πεποίθηση φιλόξενης στέγης, ύποχρεωτικής έξυπηρετήσεως. Έπειδή δέ βρήκα την ίδια συμπεριφορά και κατά την χορήγηση δελτίου σπουδαστού στο Γραφείο 'Υποδοχής Σπουδαστών Έξωτερικού, στο Γραφείο Καταλυμάτων Ξένων Σπουδαστών και κατά τις έπισκέψεις μου σε διάφορα γραφεία, άνοιξαν νέοι όρίζοντες στη σκέψη μου, γιατί ήμουν διαφορετικά συνηθισμένος από την άκαταστασία των έλληνικών ύπηρεσιών, την άδιαφορία και τό «έλα αύριο».

Μήπως αυτό δεν είναι τουρισμός;

Στό γραφείο ή δ. Aniet μου έδωσε ένα πλήθος από έντυπα, καταστατικά, προϋπολογισμούς, στατιστικές όπου διαφαίνεται ανάγλυφα ή δραστηριότητά της. Η ύπηρεσία αυτή ιδρύθηκε τό 1929 με πρωτοβουλία της Έθνικής Ένώσεως Σπουδαστών Γαλλίας και από τό 1933 έτέθη υπό τόν έλεγχο των 'Υπουργείων Παιδείας, Έξωτερικών και Τουρισμού. Οί καταστατικοί της σκοποί είναι ή διοργάνωση ταξιδιών για τους Γάλλους φοιτητών στη Γαλλία και τό έξωτερικό και να βοηθά την έπίσκεψη ξένων φοιτητών στη Γαλλία. Για την έπίτευξη των σκοπών αυτών μεταχειρίζεται όλες τις μορφές ταξιδιών. Από την άπλή διαμονή νέων, που έχει σκοπό την γνωριμία μιάς ξένης χώρας, με την έπίσκεψη μουσείων, μνημείων κλπ., ως τά ταξίδια μελέτης, 2-6 εβδομάδες, που έπιτρέπουν τόν σπουδαστή να έπισκεφθή εργαστήρια, νοσοκομεία, εργοστάσια, γέφυρες κλπ.

Για τους σπουδαστάς που έπιζητούν ήρεμες διακοπές υπάρχουν ειδικά κέντρα, κατάλληλα για τις περιορισμένες δυνατότητές τους. Μετά τόν πόλεμο δημιουργήθηκε νέος τύπος ανταλλαγής σπουδαστών: τά ύπαιθρια κέντρα εργασίας (Chantiers de Travail). Κάθε χρόνο ή 'Υπηρεσία Πανεπιστημιακού Τουρισμού στέλνει Γάλλους σπουδαστάς στην Άγγλία, Έλβετία, Δανία, Σουηδία, Γερμανία και δέχεται αντίστοιχα άλλους σπουδαστάς. Στά κέντρα αυτά εργάζονται 35-40 ώρες την εβδομάδα κατανεμημένες σε 5 ήμέρες. Η εργασία τους συνίσταται σε κατασκευές, ίσοπεδώσεις, γεωργικές εργασίες και ως αντίλλαγμα παίρνουν δωρεάν τροφή, χορηγείται άνετο κατάλυμα και διοργανώνονται έπισκέψεις μνημείων, βιομηχανιών κλπ. Τά έξοδα ταξιδίου βαρύνουν τόν συμμετέχοντα.

Η 'Υπηρεσία Πανεπιστημιακού Τουρισμού διαθέτει ιδιόκτητη βίλλα στην Κυανή Άκτή, στο Saint-Augulf, έκτάσεως 23.000 τ.μ. Τετρακόσιοι περί-

που σπουδασται διαμένουν στην βίλλα ή σε σκηνές με όλες τις άνέσεις για χρονικό διάστημα 2 εβδομάδων. Τό 1/3 της περιοχής διατίθεται για τους Γάλλους και τό υπόλοιπο είναι στην διάθεση των ξένων κρατών για την δημιουργία ιδιοκτήτων περιπτέρων. Στό Παρίσι διαθέτουν 600 κλίνες για την διαμονή ξένων σπουδαστών.

Έκτός από την ιδιοκτησία αυτή, σε συνεργασία με άλλες οργανώσεις δημιούργησε διάφορα ναυτικά και όρειβατικά κέντρα όπου οί σπουδασται περνούν εύχάριστες ώρες στο ύπαιθρο.

Τά κέντρα της «Έθνικής Ένώσεως Όρεινών Κέντρων» (U.N.C.M.) δεν είναι βέβαια ξενοδοχεία, αλλά σταθμοί σπόρ. 'Υπάρχουν καθαρά οικήματα με άπλες άνέσεις, έστιατόρια, αίθουσες, βιβλιοθήκη. Άκόμη διαθέτουν κρύα-ζεστά νερά, ντούς, γήπεδα άθλοπαιδιών. Οί όδηγοί της U.N.C.M. δημιουργούν ομάδες άλпинισμού για την εκμάθηση ή την τελειοποίηση των σπουδαστών στα μυστικά της όρειβασίας. Δηλαδή περίπατοι και διερεύνηση του τόπου, άναρρίχηση επί πάγου, διαδρομές στα κλασσικά όρεινά κέντρα, συζήτηση επί φωτογραφικών προβολών.

Βέβαια όλα αυτά γίνονται μ' ένα πνεύμα συναδελφικής άλληλεγγύης στην ύγιεινή και θελκτική άτμόσφαιρα των Άλπεων ή των Πυρηνάων.

Στά παραθαλάσσια ή παραλίμνια κέντρα υπάρχουν όλες οί δυνατότητες για την συμμετοχή στα θαλάσσια σπόρ. Κολύμπι, λεμβοδρομίες, ίστιοδρομίες, θαλάσσια σκί, ύποβρύχιο κυνήγι.

Τό Δ. Σ. της 'Υπηρεσίας Πανεπιστημιακού Τουρισμού άποτελείται από 26 άτομα, έκπροσώπους 'Υπουργείων, Πανεπιστημίων, Γονέων, Διεθνών Σχέσεων, Τουριστικών Όργανώσεων κλπ. και άπ' αυτούς εκλέγεται 9μελής έκτελεστική έπιτροπή. Τό προσωπικό της 'Υπηρεσίας φτάνει τά 20 άτομα, ό δέ προϋπολογισμός τό 1954 έφτασε τά 24 έκατομ. φράγκα, δηλ. 20,5 έκατομ. νέων δραχμών, από τά όποια τό 1/3 προέρχεται από έπιχορηγήσεις.

Τό 1953, 11.3000 ξένοι σπουδασται (105.000 διανυκτερεύσεις) ήλθαν στη Γαλλία και κατά τό ίδιο διάστημα διά μέσου της 'Υπηρεσίας ταξίδεψαν 1400 σπουδασται στη Γαλλία, 3000 στο έξωτερικό και στα κέντρα εργασίας δούλεψαν άμοιβαία 400. Δηλ. παρουσίασε έναν κύκλο κινήσεως 16.000 περίπου σπουδαστών.

Άκόμη τό Πανεπιστήμιο της Σορβόνης τό καλοκαίρι διοργανώνει ειδικά μαθήματα για τους ξένους σπουδαστάς γύρω από την γλώσσα, την ιστορία, τόν γαλλικό πολιτισμό και τό Διεθνές Πανεπιστήμιο Πυρηνάων διοργανώνει μαθήματα στο Ustaritz. Στη Νίκαια διοργανώνονται άνώτερα μαθήματα φιλολογίας και ιστορίας. Έπειδή τά κυριώτερα Πανεπιστήμια της Εύρώπης διοργανώνουν άνάλογα μαθήματα, τό γραφείο της U.N.E.S.C.O. (19 Avenue Kléber) έξέδωσε ειδικό φυλλάδιο με τά αναλυτικά προγράμματα.

Οί ξένοι λαοί εργάζονται με ήρεμία και μεθοδικότητα. Καιρός είναι να προστρέξουμε στα φώτα τους.



**Ο ΒΥΡΩΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ****ΒΙΚΤ. ΓΙΤΣΑΡΑ**

Ὁ Βύρωνας δὲν ἦταν μονάχα μιὰ ξεχωριστὴ μορφή τῆς ἀγγλικῆς διανοήσεως, μὰ πέρα ἀπὸ αὐτὸ ἓνας ἄνθρωπος μὲ ἀναπτυγμένο ἐξαιρετικὰ τὸ αἶσθημα τοῦ φιλευθερισμοῦ καὶ, ὅσον ἀφορᾷ ἐμᾶς, θερμὸς λάτρης τῆς Ἑλλάδας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

Κι ἂν σήμερα οἱ συμπατριῶτες του ἐπιμένουν νὰ στεροῦν ἀπ' τὸν Κυπριακὸ λαὸ τὸ μοναδικὸ ἀγαθὸ — πὺν γι' αὐτὸ ἐκεῖνος ἔδωσε τὴ ζωὴ του — τὴν Ἐλευθερίαν, τίποτα δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀναπολήσουμε γιὰ λίγο τὴν εὐγενική του φυσιογνωμία, καὶ τὸ τί πρόσφερε γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας μας.

Γεννήθηκε στὰ 1788 στὴν Ἀγγλία καὶ γνώρισε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἔνδοξη ἱστορία τῆς μονάχα ἀπὸ τὰ βιβλία, μέχρι πὺν στὰ εἰκοσιένια του χρόνια, ἔκανε τὸ πρῶτο του ταξίδι σ' αὐτὴ (1809).

Κατεβαίνοντας μὲ πλοῖο γιὰ τὴν Πάτρα, ναυάγησε κοντὰ στὶς Σουλιώτικες ἄκτες. Οἱ Σουλιῶτες τὸν περιποιήθηκαν, ὅπως τοῦ ἄξιζε. Ἄναψαν φωτιές, χόρευαν καὶ στὸ τέλος τραγούδησαν γιὰ χάρι τοῦ ἑνα πραγματικὰ ὑπέροχο τραγούδι πὺν τέλειωνε μὲ τὴν ἐπωδὸ:

*«Ἐἴμαστε κλέφτες ὅλοι ἐδῶ στὴν Πάτρα!»*

Ὁ Βύρωνας οἶγισε ἀπὸ συγκίνηση ἀκούγοντάς το, ἀλλὰ ἐνθουσιάστηκε κυριολεκτικὰ, ὅταν σὲ παράκλησή του νὰ δεχτοῦν μερικὰ τσεκίγια, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀπάντησε μὲ περηφάνεια:

*«Θέλω τὴν ἀγάπη σου κι ὄχι τὰ λεφτὰ σου!»*

Δὲν ἐναντιώθηκε στὸ λόγο, ἀλλὰ καὶ δὲν τὸν ἔχασε. Συχνὰ θυμὸταν τὴν ορεσίβια αὐτῆ φυλῆ, τὴν τόσο ἄγρια καὶ εὐγενική, πὺν ἦταν ἱκανὴ γιὰ δυὸ πράγματα: τὴν ἔλευθερίαν καὶ τὴν φιλία.

Ὁ Βύρωνας συνέχισε τὸ ταξίδι τοῦ γεμάτος συγκίνηση, πὺν γνώριζε τὴ χώρα, πὺν μόνον μέσα ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ εἶχε φανερωθῆ ὡς τότε, μὰ καὶ μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά, γιατί δὲν πίστευε πὺν ὀδίαφορος αὐτὸς λαὸς, πὺν ἔσφερε τὰ βήματά του κάτω ἀπ' τὴν ἀκρόπολη, ἦταν δυνατὸ ποτὲ νὰ βοῦ τὴ δύναμη νὰ τινάξῃ τὴ σκλαβιά πὺν τὸν πλάκωνε.

Ὅμως σ' αὐτὸ ἔπεσε ἔξω ὁ Βύρωνας...

Ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάσταση τὸν βρῖσκει

ὑστερα ἀπὸ 11 χρόνια στὴν Ἰταλία. Ὁ Βύρωνας παρακολουθεῖ μὲ μελαγχολικὸ ἐνδιαφέρον τὶς ἐξελίξεις τῆς, καὶ μετανοῶνει πικρὰ γιὰ τὰ σκληρὰ λόγια πὺν εἶπε κάποτε. Τοῦ ἦρθαν στὸ νοῦ καὶ τὰ λόγια τοῦ Σουλιώτη καπετάνιου: «Θέλω τὴν ἀγάπη σου, κι ὄχι τὰ λεφτὰ σου!» Ναι! αὐτὸς τώρα θὰ δώσει καὶ τὴν ἀγάπη του καὶ τὰ λεφτὰ του! Ἡ ὑποστήριξη καὶ υπεράσπιση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνα προβάλλει μπρὸς του σὰν διπρόσωπο καθῆκον: Ἄπ' τὴ μιὰ μεριά νὰ βοηθήσῃ ἐκεῖνους, πὺν τοὺς ἀρνήθηκε κι αὐτὴ κάποτε ἀκόμα τὴ φιλοπατρία, κι ἀπ' τὴν ἄλλη νὰ ντροπιάσῃ ἐκεῖνους πὺν ἀφῆκαν τοὺς Ἑλληνας ἀβοήθητους μπρὸς στὴν ὀρμητὴ δύναμη καὶ τοῦ ἀριθμοῦ.

Εἴμαστε στὰ 1823, ὅταν ὁ Βύρωνας παίρνει τὴν ἀπόφαση νὰ κατεβῆ γιὰ δεύτερη φορὰ στὴν Ἑλλάδα: «Θέλω νὰ ξαναγορῶ στὴν Ἑλλάδα καὶ μοῦ φαίνεται πὺς θὰ πεθάνω ἐκεῖ πέρα». Δὲν ἦταν τυχαῖος ὁ λόγος. Γιατὶ ὁ Βύρωνας κατέβηκε στὴν Ἑλλάδα ἀποφασισμένος νὰ πεθᾶ νη γι' αὐτὴ ἢ ἰδέα ἐνὸς ἐνδοξοῦ θανάτου τὸν ἠλέκτριζε, ὅπως ὁ ἴδιος τραγούδησε:

*«... Σὰν κλαῖς τὰ χαμένα σου νιάτα, τότε τί ζῆς; τοῦ τιμημένου θάνατου ἢ χώρα, νὰ τὴν! σῆκω κι ὀδεψε σιτοῦ πολέμου τοὺς κάμπους καὶ δόσε τὴ στερογὴ σου πνοή!...»*

Ὁ Βύρωνας μελέτησε ὀρθὰ τὴ σημασία καὶ τὴν ἐπίκαιρη θέση κάθε ἐπαναστατημένης περιοχῆς κι ἀφοῦ εἶδε τὸν κίνδυνο πὺν ἀπειλοῦσε τὸ Μεσολόγγι «ὀδεψε» σ' αὐτὸ. Ὁ κίνδυνος τὸν τραβοῦσε, δὲν τὸν φόβιζε. Μὲ τὴν εἶδηση πὺς ἔρχεται, στρώθηκαν οἱ δρόμοι μὲ κλαῖα καὶ φύλλα, στήθηκαν τρόπαια κι ἄψιδες, κι ὅλος ὁ κόσμος βγήκε νὰ τὸν υποδεχτῆ: «Σὲ περιμένουμε ὅπως τὰ χελιδόνια περιμένουν τὴ μάνα τους» τοῦ εἶπαν κι ἐκεῖνος δὲν μπόρεσε ν' ἀπαντήσῃ, γιατί ἡ συγκίνηση τὸν ἐπνιγε.

Πρόσφερε 14 χιλιάδες λίρες, σὰν πρώτη δόση, κι ἔθεσε ὅλη του τὴν περιουσία σὲ διάθεση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνα. Ἀνέλαβε μὲ δικὰ του ἔξοδα τὴ συντήρηση ἐνὸς τακτικοῦ σώματος ἀπὸ 3.000 ἄνδρες, καὶ μόνον γιὰ οἰτηρέσια πλήρωνε κάθε βδομάδα δυὸ χιλιάδες τάλληρα. Κοντὰ σ' αὐτὰ διατηροῦσε καὶ μιὰ προσωπικὴ σωματο-

φυλακὴ ἀπὸ 500 Σουλιῶτες τοῦ Μπότσαρη, πὺν γυροῦσαν στὴν πόλη ὑστερα ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ καπετάνιου τῆς.

Ὁ Βύρωνας, μ' ὅλο πὺν ἦταν ποιητής, δὲν ἦταν καθόλου ὄνειροπόλος. Εἶδε τὴν ἐλληνικὴ πραγματικότητα μὲ καθαρὴ κρίση καὶ ψυχραιμία: «Τὸ ὕλικὸ πὺν χρειάζεται εἶναι πυροβολικὸ, μπαρούτι καὶ φάρμακα» ἔγραψε στὸ Φιλελληνικὸ Κομιτάτο, πὺν στέλνε Ἄγιες Γραφές καὶ τυπογραφικὰ πιεστήρια!

Παράλληλα, φρόντιζε καὶ γιὰ τὴν ὀγύρωση τοῦ Μεσολογγίου, ὅπως ν' ἀντέξῃ στὴν ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ, πὺν τὴν περιέμενε ἀπὸ ὄρα σὲ ὄρα. Καὶ δὲν στρέφονταν σὲ πολέμικες προσπάθειες μόνον, τὸ ἔργο τοῦ Βύρωνα. Εἶχε κι ἄλλο ἔργο δύσκολο νὰ κάνει. Κι ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη μας τὴν ἀνόμαλη κατάσταση πὺν ἐπικρατοῦσε ἐκεῖνον τὸν καιρὸ στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὑπηρεσία του αὐτῆ, πὺν περιλάμβανε συμβουλές, κρίσεις, διατηρήσεις καὶ γνώμες δὲν ἦταν καθόλου εὐκολη, οὔτε ἀσήμαντη: Κάθε στιγμή ὀφείλε νὰ εἶναι σὲ διάθεση καθενὸς πὺν ἤθελε κατὰ νὰ ρωτήσῃ, νὰ μάθῃ. Κι αὐτὸ ἦταν τὸ λιγότερο. Ἐπρεπε ὅλη τὴν ὄρα νὰ κάνῃ τὸν δικαστὴ καὶ τὸν συμβιβαστῆ. Προσπαθοῦσε νὰ μονιάσῃ τὶς ἀντίθετες μεριδές, παίρνοντας θέση πάνω ἀπ' τὶς διαφορές τους, ἀποφεύγοντας κάθε οἰκειότητα μὲ τοὺς ἀντιμαχόμενους. Σ' ὅλους συμβούλευε ὀμόνοια.

Ἀπ' τὴ στιγμή πὺν πᾶτησε τὸ πόδι του σὲ τὴ μικρὴ αὐτὴ γωνιά τῆς γῆς, στὴν ὀποία ἄρχισε νὰ συγκεντρώνεται ἡ προσοχὴ ὅλου τοῦ κόσμου, ἀδιάκοπες στάθηκαν οἱ προσπάθειές του γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἑλλάδας σὰν ἐμπόλεμο κράτος.

ΟΚΤΩ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

**ΝΙΚΗ**

— Ὅταν εἶσαι λησμονημένος ἢ παραμελημένος ἢ σκοπίμως ἐκμηδενισμένος καὶ μειδιᾷς ἐσωτερικῶς, ὑπερῆφανος διὰ τὴν ὕβριν — Αὐτὸ εἶναι Νίκη η.

— Ὅταν ἡ καλωσύνη σου κακολογηταί, ὅταν αἱ ἐπιθυμίαι σου πολεμοῦνται, ἢ καλαισθησίαν σου προσβάλλεται, ἢ συμβουλή σου περιφρονηταί, αἱ γνάμμι σου γελοιοποιοῦνται, οὐ δὲ δέχῃσαι δλα αὐτὰ μὲ σιγὴν ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης — Αὐτὸ εἶναι Νίκη η.

— Ὅταν ὑπομένης πᾶσαν ἀταξίαν, πᾶσαν ἀνωμαλίαν, πᾶσαν ἀπροσεξίαν εἰς χρόνον καὶ τόπον, πᾶσαν ἐνόχλησιν — Αὐτὸ εἶναι Νίκη η.

— Ὅταν ἡμπορῆς νὰ ἀντιμετωπίσης τὴν κοινὴν ἀνοησίαν, τὸν παραλογισμόν, τὴν διανοητικὴν ἀναισθησίαν καὶ ὑπομένης δλα αὐτὰ, ὅπως τὰ ὑπέμεινεν ὁ Ἰησοῦς — Αὐτὸ εἶναι Νίκη η.

— Ὅταν ποτὲ δὲν ἀρέσκεσαι νὰ περιαιτολογῆς ἢ νὰ ἀπαριθμῆς τὰ ἰδικὰ σου καλὰ ἔργα ἢ νὰ ἐπιδιώκῃς ἐπιμόνως ἐπαίνους, ὅταν δύνασαι ἀληθῶς νὰ ἀρέσκεσαι νὰ εἶσαι ἄγνωστος — Αὐτὸ εἶναι Νίκη η.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Κανένας ἀπ' τοὺς τόσους φιλέλληνες πὺν κατέβηκαν τότε, δὲν σκέφθηκε τόσο ὀφέλημα, καὶ δὲν ἐνῆργησε τόσο σωστά, ὅσο αὐτός.

«Θὰ γινόνταν Σόλωνας ἢ Λυκούργος τῆς νέας Ἑλλάδας», εἶχε πεῖ γι' αὐτὸν ὁ σοφὸς τῆς Βαϊμάρης, ὁ Γκαίτε. Ἄλλ' ὅμως ἡ κόουραση, ἡ εὐαίσθητη ὕβρια του, τὰ τέλματα τοῦ Μεσολογγίου, τὸν ἐρριξαν βαρεῖα ἄρρωστο.

Οἱ φίλοι, τοῦδειχναν τὴν ἠλιόλουστη Ζάκυνθο, τοῦ ὑπενθῦμιζαν τὸ ὠραῖο κλίμα τῆς, τὸν ξάδεφρο του, διουικητὴ τοῦ νησιοῦ, καὶ τὴν ἰδιαιτέρη περιποίηση πὺν θᾶχε κοντὰ του. Ἀρνιότανε:

«Οἱ προσπάθειές σας, εἶναι μάταιες. Θὰ πεθάνω. Δὲ λυπάμαι τὴ ζωὴ μου, ἀφοῦ κατέβηκα στὴν Ἑλλάδα γιὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπ' αὐτὴ. Ἐδῶσα στὴν Ἑλλάδα τὸ χρῆμα μου καὶ τὸν καιρὸ μου. Τώρα τῆς δίνω καὶ τὴ ζωὴ μου».

Ἐπειτα, ἂν ἐφευγε, ἡ Εὐρώπη θὰ τὸν θεωροῦσε φυγάδα, κι αὐτὸς εἶχε μέσα του, τὸ πείσμα τοῦ Προμηθέα κι ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνῃ ἢ θὰ τὸν θεωροῦσε γιὰ ἄνθρωπο, πὺν ἀπελλίστηκε γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ὑπόθεση. Κι ἡ Ἑλλάδα θὰ ζημίωνε. Θὰ ἔμενε, λοιπόν.

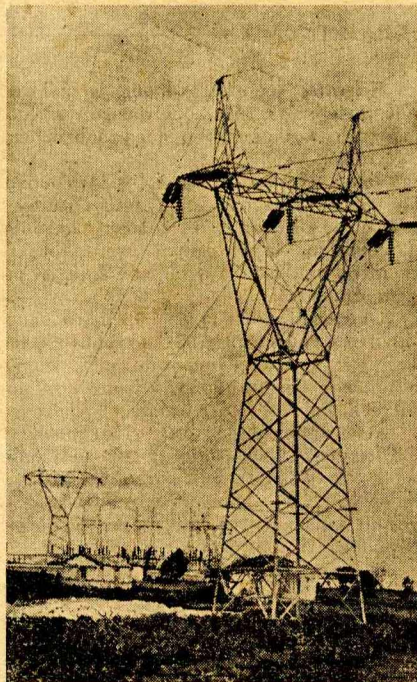
Στὶς 7 Ἀπριλίου, τὸ βράδυ, ξέσπασε μιὰ ἄγρια μπόρα πάνω ἀπ' τὸ Μεσολόγγι. Τὴν ἴδια ὄρα, κι ὁ Μπαῦρον πέθανε (1824).

Κι ὁ Ἄντρέ Μωρουᾶ, τελειώνει τὴ βιογραφία τοῦ Λόρδου Βύρωνα εἶσι:

«Οἱ στρατιῶτες κι οἱ βοσκοί, πὺν εἶχαν καταφύγει στὸ Μεσολόγγι, δὲν ἤξεραν ἀκόμα τὴ θλιβερὴ εἶδηση, ἀλλὰ πίστευαν, ὅπως κι οἱ πρόγονοί τους, πὺς τέρατα καὶ σημεῖα συνοδεύουν πάντα τὸ θάνατο ἐνὸς ἥρωα».



ΦΑΝ. ΜΕΛΦΟΥ



πτώσεων, αι όποιαί άλλως καλοϋνται «λευκός άνθραξ», γίνεται παντοϋ όπου ύπάρχουν ύδατα κατάλληλα δια τήν χρήσιν ταύτην. Συνήθως προτιμάται δια τήν παραγωγήν τής ηλεκτρικής ένεργείας ο λευκός άνθραξ άντί τοϋ λιγνίτου και τοϋ πετρελαίου, διότι ή απόκτησις τών δύο τελευταίων είναι δύσκολος και κυρίως δαπανηρά.

Εις τήν χώραν μας, καιτοι ο λευκός άνθραξ ύπήρχεν έν άφθονία και ή χρησιμοποίησις του δια τόν σκοπόν τούτον ήτο δυνατή, έν τούτοις ή παραγωγή ηλεκτρικής ένεργείας έγένητο δια πετρελαίου μόνον. (Η έκμετάλλευσις τών ύδατοπτώσεων δια τήν παραγωγήν τής ηλεκτρικής ένεργείας ήρχισε μετά τό 1950, όποτε έτέθη εις έφαρμογήν τό πρόγραμμα

έξηλεκτρισμοϋ τής Έλλάδος, τό όποϊον όμως δέν έχει άποπερατωθή ακόμη). Συνεπεία τής καταστάσεως ταύτης, ή χώρα μας ειχε πάντοτε παραγωγήν ηλεκτρικής ένεργείας χαμηλοτέραν σχεδόν όλων τών κρατών τής Εϋρώπης. Παράδειγμα: ότι τό 1937 ή Έλλάς με πληθυσμόν 7.776.000 κατοίκους ειχε παραγωγήν ηλεκτρικού ρεύματος 243 έκατομ. ΚWH, ένω άντιθέτως ή Έλβετία και ή Νορβηγία με πληθυσμόν όχι μεγαλύτερον τοϋ ήμίσεως τοϋ τής Έλλάδος, ειχον παραγωγήν ηλεκτρικής ένεργείας ή μεν πρώτη 6.842 έκατομμύρ. ΚWH, ή δε δευτέρα 4.445 έκατομ. ΚWH. Καιτοι ή παραγωγή αύτη ήδύξθη μεταπολεμικώς, συνεχίζει όμως να παραμένη χαμηλή.

Αίτια τής καταστάσεως ταύτης ήσαν:

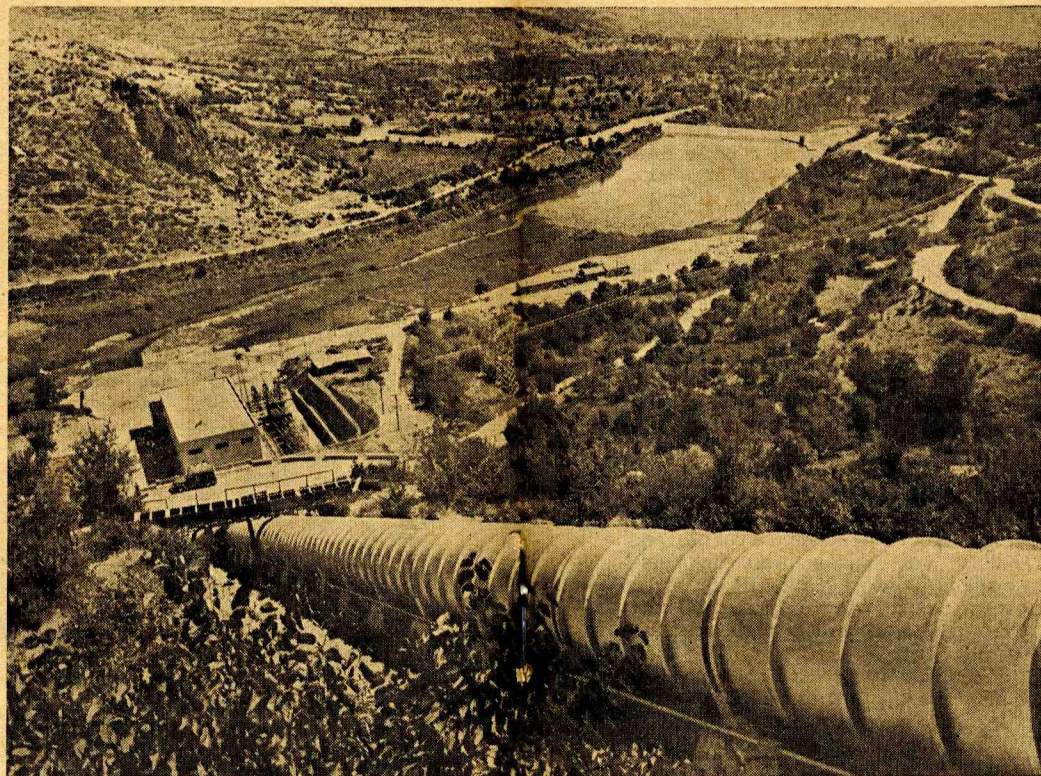
- α. ή έλλειψις καταλλήλου ηλεκτρικής και ένεργειακής πολιτικής.
- β. ή γενική ανεπαρκεία τής εθνικής οικονομίας, τό μικρόν εισόδημα τών Έλλήνων, και, τέλος
- γ. αι συνεχείς καταστροφαι κατά τήν διάρκειαν τοϋ πολέμου.

Μετά τό πέρας τοϋ β' παγκοσμίου πολέμου έγιναν έρευναι υπό τών Ηνωμένων Πολιτειών, αι όποιαί επεβεβαίωσαν τήν ανεπαρκή παραγωγήν ηλεκτρικής ένεργείας εις τήν χώραν μας και ώθησαν εις τήν πραγματοποίησιν τοϋ προγράμματος έξηλεκτρισμοϋ όλοκλήρου τής Έλλάδος. Η έκμετάλλευσις τοϋ προγράμματος έξηλεκτρισμοϋ άνετέθη εις τήν Έμπάσκο Σέρβισες Ικνκορπορέϊτεντ, ή δε διαχειρισις τοϋ έργου τούτου άνετέθη εις τήν Δημοσίαν Έπιχείρησιν Ηλεκτρισμοϋ (Δ.Ε.Η.). Η Έμπάσκο είναι ή προσωρινή έλληνική ηλεκτρική εταιρεία δια μίαν πενταετίαν, διευθύνει και επιβλέπει τό πρόγραμμα, συγχρόνως δε προβαίνει εις τήν εκπαίδευσιν τοϋ έλληνικοϋ προσωπικοϋ. Δια τήν έφαρμογήν τοϋ προγράμματος έχρησιμοποιήθησαν κε-

Προκειμένου να έξετασθοϋν τά ζητήματα τά άφορόντα τήν εκτέλεσιν τών ύδροηλεκτρικών έργων εις τήν Έλλάδα θα προσπαθήσω να δώσω μίαν γενικήν εικόνα τοϋ θέματος αύτοϋ, θίγοντας τά εξής σημεία:

1. Τήν παραγωγήν ηλεκτρικής ένεργείας έν γένει και ειδικότερον εις τήν Έλλάδα.
2. Τοϋς λόγους δια τοϋς όποίους επιβάλλεται ή εκτέλεσις τών ύδροηλεκτρικών έργων εις τήν χώραν μας.
3. Τά άποτελέσματα τά όποια προσδοκώνται εκ τής εκτελέσεως τών έργων αύτών, και τέλος
4. Τά έργα τά όποια έχουν προγραμματισθή και ήδη εύρίσκονται υπό κατασκευήν.

1. Είναι γνωστόν ότι ή παραγωγή ηλεκτρικής ένεργείας γίνεται εις εργοστάσια τών όποιων αι έγκαταστάσεις διακρίνονται εις ύδροκινήτους και θερμικάς. Εις τας ύδροκινήτους χρησιμοποιείται ή μηχανική ένεργεια τών ύδατοπτώσεων, εις τας θερμικάς δε ο λιγνίτης. Η παραγωγή τής ηλεκτρικής ένεργείας δια τών ύδατο-



ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΓΡΑ

\*Έμπροσθεν διακρίνεται ο υπό πίεσιν άγωγός, διαμέτρου 3 μ. ο όποιος τροφοδοτεί τοϋς δύο στροβίλους. \*Όταν τό εργοστάσιον λειτουργεί υπό πλήρη ισχύν, δια τοϋ άγωγού διέρχονται 34 μ<sup>3</sup> ανά 1". Δεξιά τοϋ εργοστασίου διακρίνεται ο ύπαιθριος σταθμός διακοπών και ο κεντρικός μετασχηματιστής. Εις τό βάθος ή λίμνη και τό φράγμα ρυθμίσεως.

φάλαια ἐκ τῆς ἑλληνοϊταλικῆς συμβάσεως πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, ἑλληνες ἄγγατοι, καὶ ἐργολάβοι ἐξ Ἰταλίας, Ἀγγίας, Γαλλίας καὶ Ἡν. Πολιτειῶν.

2. Ἐξ ὧν ἐλέχθησαν προκύπτουν οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι:

α. ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔχει χαμηλοτέραν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος ἀπὸ ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης.

β. ὅτι συνεπείᾳ τῆς μικρᾶς ἡλεκτροπαραγωγῆς καλύπτεται τὸ ἐλάχιστον ὄριον τῶν ἀναγκῶν μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, εἰς δὲ τὴν υπόλοιπον Ἑλλάδα δὲν ἐπιτυγχάνεται οὕτε αὐτό.

γ. ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας γίνεται δι' ὑγρῶν καυσίμων τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὡς γνωστὸν δὲ ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν εἶναι δαπανηρὰ, διό καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματος παραμένει ὑψηλὴ. Ἀκριβῶς δὲ τοῦτο, συνδυαζόμενον καὶ μετὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἡλεκτροπαραγωγὴ εἶναι μικρὰ, ἀποτελεῖ τὸ βασικὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐν γένει οἰκονομίας, καὶ τέλος

δ. ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄφθονος λευκὸς ἄνθραξ ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὸν ἐξηλεκτρισμὸν τῆς χώρας καὶ ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε ἔμεινεν ἀνεκμετάλλευτος. Συγχρόνως δὲ ἀπεδείχθη ὅτι συμφέρει περισσότερο ἢ χρησιμοποίησιν τοῦ ἐγχωρίου λευκοῦ ἄνθρακος καὶ λιγνίτου ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν ὑγρῶν καυσίμων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Οὕτω ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσουν εἰς τὴν θεμελιωσιν μιᾶς ὑγιεινῆς οἰκονομίας ὑπὸ τὰς ἐξῆς ὁμῶς προϋποθέσεις:

α. νὰ χρησιμοποιηθοῦν αἱ ἐγχώριοι ἐνεργειακαὶ πηγαί.

β. νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ παραχθῆσομένη ἐνεργεια διὰ παραγωγικὸς σκοποῦς, καὶ

γ. ἡ διοικήσεις καὶ λειτουργία τοῦ ἐνεργειακοῦ συστήματος νὰ γίνῃ ἐπι

κερδοσκοπικῆς βάσεως, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως.

Οὕτω δὲ, ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω προϋποθέσεις, τὸ ἐνεργειακὸν σύστημα θὰ ἀποτελέσῃ μίαν μεγάλην βιομηχανικὴν ἐπιχείρησιν παράγουσαν ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν.

3. Ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἀποπεράτωσις τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐπιφέρῃ ὀρισμένα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα θὰ βελτιώσουν τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν καὶ θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς οἰκονομίας. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς:

α. ἡ αὐξήσις τῆς ἡλεκτροπαραγωγῆς εἰς 1.100 ἑκατομ. KWH ἐτησίως, τὰ ὁποῖα θὰ διατίθενται εἰς χαμηλὴν καὶ ἐνιαίαν τιμὴν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ συνεπείᾳ τούτου θὰ ἐπέλθῃ αὐξήσις τῆς ζήτησεως ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

β. ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας διὰ παραγωγικὸς σκοποῦς, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐν λειτουργίᾳ βιομηχανιῶν καὶ τὴν δημιουργίαν ἐργοστασίων χαλυβουργίας, λιγνίτου, βωξίτου, λευκολίθου, ἀζώτου, σόδας καὶ διύλισητρον πετρελαίου.

γ. ἡ ἀξιοποίησις τῶν περιοχῶν αἱ ὁποῖαι διαθέτουν λευκὸν ἄνθρακα, ἡ ἐγκατάστασις ἐργοστασίων πλησίων τῶν περιοχῶν τούτων καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῶν ἀπὸ τὴν πρωτεύουσάν, ὅπου σήμερον εὐρίσκονται συσσωρευμένα, καὶ

δ. ὁ περιορισμὸς τῆς εἰσαγωγῆς καυσίμων μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν οἰκονομίαν τοῦ συναλλάγματος.

Ἐφ' ὅσον πραγματοποιηθοῦν αἱ προσδοκίαι αὐταὶ θὰ ἐπέλθῃ γενικὴ αὐξήσις τῆς παραγωγικότητος τῆς Ἑλλάδος καὶ θεμελιωσιν μιᾶς ὑγιεινῆς οἰκονομίας. Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς προσδοκίας ταύτας, διατυπῶνται καὶ ὀρισμένα ἀπαισιόδοξοι προβλήματα διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς ἤδη παραγομένης ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας καὶ διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδυναμίαν συστάσεως τῶν ὀργανισμῶν ἐκμεταλλεύσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐκτελέσεως ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η. ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας συνεπείᾳ οἰκονομικῶν καὶ ὀργα-

νωτικῶν δυσχερειῶν. Ἡ ἀδυναμία αὕτη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἶχεν ὡς ἀποτελέσματα:

α. τὴν μὴ ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως λόγῳ τῆς μὴ ἐγκαίρως κατασκευῆς ἢ μετατροπῆς τῶν τοπικῶν ἡλεκτρικῶν δικτύων,

β. τὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ κατὰ μονάδα κόστους τοῦ ρεύματος καὶ τῆς τιμῆς διαθέσεώς του εἰς τὴν κατανάλωσιν,

γ. τὴν καθυστέρησιν τοῦ νὰ καταστοῦν τὰ κατασκευασθέντα ἔργα ἐμπορικῶς ἀποδοτικὰ, καὶ

δ. τὴν δυσμενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πορείας τῆς ἐκτελέσεως τῶν λοιπῶν ἔργων, λόγῳ ἐλλείψεως κεφαλαίων.

Οὕτω δυσχεραίνεται ἡ πτώσις τῆς τιμῆς τοῦ ρεύματος, ἡ ὁποία ἐπηρεάζει τὸ κόστος τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ καθυστερεῖται ἡ ἴδρυσις βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὑπαίθρου.

4. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ περιέλαβεν τὰ ἐξῆς ἔργα:

α. Ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον 50.000. KW Λάδωνος ἀντὶ δαπάνης 14.522.000 δολ., τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ λειτουργήσῃ ἐντὸς τοῦ 1955.

β. Ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον 40.000. KW Ἀγρας Ἐδέσσης ἀντὶ δαπάνης 8.008.000 δολ., τὸ ὁποῖον θὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἡδὴ εὐρίσκεται εἰς μερικὴν λειτουργίαν, πρόκειται δὲ νὰ συμπληρωθῇ μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1955.

γ. Ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον 5.000. KW Λούρου ἀντὶ δαπάνης 2.966.000 δολ., τὸ ὁποῖον θὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἡπείρου καὶ τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς ἐμπορικὴν λειτουργίαν ἀπὸ τῆς 19ης Μαρτίου 1954.

δ. Ἀτμοηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀλιβερίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς πλήρη ἐμπορικὴν λειτουργίαν ἀπὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1953.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ ὑπελογίσθη ἀρχικῶς

ὅτι θὰ ἀπαιτήσῃ δαπάνην 94.100.000 δολ. Ἐπειδὴ ὁμῶς τὸ κόστος τῶν ἔργων ἠδξήθη σημαντικῶς, συνεπείᾳ τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῶν ὀλικῶν, τῶν ὑψηλοτέρων τιμῶν ποῦ ἐζήτησαν οἱ Ἰταλοὶ ἐργολάβοι, τῶν δυσχερειῶν τῶν ἐμφανισθέντων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων καὶ τέλος τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς δραχμῆς, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθοῦν κεφάλαια 115.000.000 δολ. συγχρόνως δὲ θὰ ἀπαιτηθοῦν 15.900.000 δολ. διὰ τὴν ὀργάνωσιν, ἐποπτείας κατασκευῶν καὶ δι' ἔξοδα κινήσεως.

Ἡδὴ ἔχει ἀποπερατωθῆ, πλην τῶν ἐργοστασίων Ἀλιβερίου, Ἀγρας καὶ Λούρου καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ συνόλου τοῦ δικτύου μεταφορᾶς ὑψηλῆς τάσεως 150.000 βόλτ, συνεχίζονται δὲ αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τοῦ πρωτεύοντος δικτύου διανομῆς τῶν 15.000 βόλτ, ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τῶν ὑποσταθμῶν μετασχηματισμοῦ τῶν 150.000 σὲ 15.000 βόλτ.

Αἱ συνεχῶς αὐξανόμενα ἀνάγκαι τοῦ πληθυσμοῦ εἰς ἡλεκτρικὴν ἐνεργειαν ἐπιβάλλουν τὴν ταχείαν ὀλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ. Ἐν συνεχείᾳ, πλην τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ ἐργοστασίου τοῦ Λάδωνος ἀναμένεται:

α. ἡ ἐκτέλεσις τῆς συνδετικῆς γραμμῆς Βορρᾶ καὶ Νότου, ἥτις θὰ συνδέσῃ τὰ ἐπὶ μέρος ἐνεργειακὰ ἔργα εἰς ἐνιαῖον σύνολον,

β. ἡ ἐπέκτασις τοῦ ἐθνικοῦ δικτύου.

γ. ἡ κατασκευὴ τοῦ θερμοληλεκτρικοῦ ἐργοστασίου Πτολεμαίδος,

δ. ἡ κατασκευὴ τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ ἐργοστασίου Μέγδοβα, καὶ

ε. ἡ σύστασις τῶν πέντε ὀργανισμῶν διανομῆς.

Μόνον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀνωτέρω ἔργων θὰ ἐπέλθῃ ὁ ἐξηλεκτρισμὸς ὀλοκλήρου τῆς χώρας, ὅποτε θὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ τὰ προσδοκώμενα ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑδροηλεκτρικῶν καὶ θερμοληλεκτρικῶν ἔργων, ἀποτελέσματα.



# ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

**Γ. ΤΣΟΥΤΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ**  
Καθηγητού Πανεπιστημίου  
Προέδρου της Τοπικής Έπιτροπής Π.Ι.Ε.Π.

**Μ**Ε πολλή ευχαρίστηση είδα την πρώτη έκδοση των «Φοιτητικών Γραμμάτων» και εύχομαι να συνεχισθῆ με ἐπιτυχία γιὰ τὸ καλὸ τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ Πανεπιστημίου μας. Κάθε εὐγενικὴ καὶ ζωντανὴ ἐκδήλωση τῶν φοιτητῶν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ συνόλου καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς φοιτητικῆς ζωῆς, μὲ εὐχαριστεῖ ἰδιαιτέρως, διότι κατὰ κάποιον τρόπον καταβάλλω κι ἐγώ, μὲ τὴν συνεργασία ἄλλων συναδέλφων μου καὶ φοιτητῶν, προσπάθειες γιὰ τὴν βελτίωση τῶν Πανεπιστημιακῶν καὶ φοιτητικῶν ἀναγκῶν, μέσῳ τῆς ἐδῶ ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Ι.Ε.Π., τῆς ὁποίας ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προϊσταμαι.

Στὸ Πανεπιστήμιό μας τὸ Π.Ι.Ε.Π. ἀκόμη καὶ πρὶν ἀναγνωρισθῆ ἐπισημῶς διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος, ὡς Ἴδρυμα, εἶχε ἀξιόλογη δράση χρονολογούμενη ἀπὸ τὸν Μάϊον τοῦ 1952. Τότε συνεστήθη ἐπιτροπὴ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου τοῦ Π.Ι.Ε.Π. (World University Service) ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς κ.κ. Ὁρ. Ραπτόπουλον καὶ Δ. Δελιβάνην, τοὺς φοιτητὰς κ.κ. Μᾶνον Ἰατρίδην, Ἰ. Κάρκαν, Θ. Κοντόπουλον, Ἰ. Ἰωσηφίδην, καὶ τὸν γράφοντα.

Σκοποὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν βεβαίως οἱ ἴδιοι εὐρύτατοι σκοποὶ τοῦ Π.Ι.Ε.Π. εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἰκανοποιήσις τῶν Πανεπιστημιακῶν καὶ φοιτητικῶν ἀναγκῶν εἰς τὰς καταστραφείσας καὶ ἡμιανεπτυγμένας χώρας ὅλου τοῦ κόσμου, πλὴν τοῦ Παραπετάσματος, διὰ τῆς συγκεντρώσεως βοηθείας ἀπὸ εὐημερούσας Πανεπιστημιακὰς κοινότητες, ἄλλους ὀργανισμοὺς, καὶ ἐν γένει ἀπὸ πρόσφορες πηγές.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἀναλύσω τοὺς σκοποὺς τοῦ Π.Ι.Ε.Π., διότι ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν βάση ἀναπτύσσονται καὶ καλύπτουν σχεδὸν κάθε τομέα τῆς φοιτητικῆς καὶ Πανεπιστημιακῆς ζωῆς.

Ἐν συντομίᾳ τὸ Π.Ι.Ε.Π. ἐργάζεται ὡς ἑξῆς:

Σὲ κάθε χώρα, οἱ ἐπιτροπές τοῦ Π.Ι.Ε.Π. στὰ διάφορα Πανεπιστήμια, συγκροτοῦν δι' ἀντιπροσώπων τῶν Ἐθνικῶν Ἐπιτροπῶν, ἀντιπρόσωποι τῶν ὁποίων συνέρχονται κατ' ἔτος εἰς ἐτήσιαν γενικὴν συνέλευσιν. Ἡ συνέλευσις εἶναι τὸ κυρίαρχον σῶμα καὶ ἀποφασίζει τὴν ἐνίσχυση τοῦ προτεινομένου προγράμματος δράσεως σὲ κάθε χώρα καὶ ἐκλέγει τὰ ἐκτελεστικὰ ὄργανά της καὶ τὴν Διεθνή Γραμματεῖαν ἢ ὁποία συντονίζει τὸ παγκόσμιον πρόγραμμα.

Τὸ Π.Ι.Ε.Π. συνεργάζεται μὲ ἄλλας ἰσχυρὰς ὀργανώσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ μὲ τὴν UNESCO.

Στὴ χώρα μας πρὸς τὸ παρὸν ὑπάρχει μόνον ἡ ἐπιτροπὴ Θεσσαλονίκης, ἢ ὁποία εἶναι νομικῶς Ἴδρυμα. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι πολὺ σύντομα θὰ συσταθῆ ἐπισημῶς καὶ ἐπιτροπὴ Ἀθηνῶν, ὅποτε θὰ προχωρήσουμε στὴν συγκρότηση Ἐθνικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπὸ ἀντιπροσώπων τῶν δύο ἐπιτροπῶν.

Ἐπανερχομαι στὴν δρᾶσι τῆς ἐδῶ ἐπιτροπῆς. Τὸ πρόγραμμά της καὶ ἡ ἐκτέλεσίς της οὐπῆρξε ἀποδοτικώτατο ἂν ληθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ συνθήκες μὲ τίς ὁποῖες ξεκίνησε.

Τὰ ἐτήσια προγράμματα δράσεως ἀπὸ τὸ 1952 μέχρι σήμερα, τῶν Π.Ι.Ε.Π. Ἀθηνῶν (τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ δι' Ἀμερικανοῦ ἐκπροσώπου) καὶ Θεσσαλονίκης ἐστηρίζοντο ἀποκλειστικῶς στὴν βοήθεια τῶν ἄλλων χωρῶν, πρᾶγμα ποῦ συμβαίνει σ' ἐλάχιστες χώρες. Ὑπάρχουν βεβαίως τὰ Π.Ι.Ε.Π. δωρητὰ καὶ τὰ Π.Ι.Ε.Π. δωροδόχοι, ἀλλὰ ὑποτίθεται ὅτι μέρος τοῦ προγράμματος μιᾶς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ καλύπτεται ἀπὸ τὰ δικά της ἔσοδα. Λόγῳ λοιπὸν τῆς ἐξαρτήσεώς μας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἔπρεπε νὰ περιοριζόμε τὴν δρᾶσιν μας ἀνάλογα μὲ τὰ διατεθειμένα ποσά, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ χώρα μας ἐλάμβανε συγκριτικῶς μεγάλας ποσότητες εἰδῶν βοηθείας καὶ χρηματικῆ ἐνίσχυση. Λυποῦμαι διότι οἱ συνθήκες μέχρι στιγμῆς δὲν μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ καλύψουμε ἐξ ἰδίων μέρος τῶν φοιτητικῶν μας ἀναγκῶν, ἐλπίζω ὅμως ὅτι μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ συγκεντρώσωμε κεφάλαια διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματός μας καὶ ἐδῶ, παράλληλα μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἐνίσχυσιν.

Ξεκινήσαμε λοιπὸν μὲ τὴν διαπίστωσιν τῶν ἐδῶ φοιτητικῶν ἀναγκῶν, τὴν γνωστοποίησιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ τὴν παραλαβὴν καὶ διανομὴν τῆς ἀποστελλομένης βοηθείας. Παραθέτω μερικoὺς ἀριθμοὺς διανομῶν ἀπὸ τοῦ θέρους 1952 ἕως Δεκεμβρίου 1954 γιὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης μιὰ πρόχειρον εἰκόνα:

**Ἰματισμός:** Διενεμήθησαν 2.500 περίπου τεμάχια μεταχειρισμένου ἱματισμοῦ καὶ ὑποδήματα σὲ 400 περίπου ἀπόρους φοιτητὰς καὶ φοιτήτριες.

**Φάρμακα:** Σὲ 72 ἀπόρους φοιτητὰς 200 φιαλ. πενικιλίνης, 300-350 φιαλ. στρεπτομυκίνης 5.000, δισκία ΠΑΣ καὶ Διανικοτύλ, 5000 περίπου δισκία πολυβιταμινῶν κλπ. Τὸ Π.Ι.Ε.Π. χορηγεῖ τὰ φάρμακα αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἀποθέματά του εἰς ἀπόρους φοιτητὰς, κατόπιν συνταγῆς τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἱατροῦ.

**Τρόφιμα:** Ἐδόθησαν σὲ φυματικούς καὶ ἀπόρους φοιτητὰς τρόφιμα καὶ δέματα (σοκολάτα, κακάο, ζάχαρις, γάλα, βούτυρο, σαποῦνι). Ἐπίσης στὸν Οἶκο Φοιτητοῦ διὰ πρωινὸ ρόφημα 600 λιβρ. γάλα, 110 λιβρ. ζάχαρις, 70 λιβρ. βούτυρο, 33 λιβρ. κακάο κλπ.

**Χρηματικὴ ἐνίσχυσις:** Σὲ ἀπόρους φοιτητὰς ἐδόθησαν διάφορα χρηματικὰ ποσὰ διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἔξοδα σπουδῶν τῶν.

**Ἄλλαι μορφαὶ ἐνεργειῶν τῆς ἐπιτροπῆς:**

**Συσκευαί:** Μία ἀκουστικὴ καὶ μιὰ ὀρθοπεδικὴ συσκευὴ ἐδόθησαν σὲ ἀναπήρους φοιτητὰς.

**Συγγράμματα:** Διὰ τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Οἴκου Φοιτητοῦ παρεχωρήθησαν 26 συγγράμματα διαφόρων σχολῶν.

**Πολυγραφίες:** 'Επολυγραφήθησαν με έθελοντικήν έργασίαν φοιτητών 6 συγγράμματα στον πολύγραφο της έπιτροπής, και διετέθησαν σε εύθηνη τιμή κόστους στους φοιτητάς.

'Η μεγαλύτερα έπίτευξις μέχρι στιγμής της έπιτροπής είναι ή άνεργοις Φοιτητικού Κέντρου εις τό άνατολικόν τμήμα της πόλεως, χάρις εις δωρεάν του Οικοδομικού Συν/σμου Ν. Μουταλάσκης ένός ήμιτελουδς κτιρίου και εις κεφάλαια του έξωτερικού. 'Η άποπεράτωσις του πρώτου όρφου ένεκαινιάσθη τον παρελθόντα Δεκέμβριο, έλπίζομεν δέ να τεθί εις λειτουργίαν από τό νέον άκαδημ. έτος, έφ' όσον άποσταλή μέχρι τότε ή έπίπλωσις του από τό Π.Ι.Ε.Π. Φινλανδίας. Τό κέντρον διαθέτει άναγνωστήριον και βιβλιοθήκην, έντευκτήριον, γραφεία διά φοιτητικάς όργανώσεις κλπ. εις τον πρώτον όροφον. 'Εφ' όσον εξασφαλίσωμεν κεφάλαια, θα συνεχίσωμεν με αίθουσα θεάτρου εις τον δεύτερον όροφον και ξενώνα εις τον τρίτον όροφον.

Τό νέον μας πρόγραμμα περιλαμβάνει έκτός από τά άνωτέρω, κυρίως την όργανωσιν έκστρατείας διά την εξασφάλισιν κεφαλαίων από ιδιωτικάς ή κρατικάς πηγάς, ή από την όργανωσιν έκδηλώσεων, διότι τουτο άποτελεί άπαραίτητον προϋπόθεσιν της συνεχίσεως και έπεκτάσεως του προγράμματος της έπιτροπής. Πιστεύομεν ότι έφότος θα είμεθα εις θέσιν να χορηγήσωμε όπωσδήποτε έξαιρετικήν ένίσχυσιν εις τρόφιμα διά τούς άπόρους φοιτητάς καθώς και χρηματικήν ένίσχυσιν. 'Ελπίζομεν δέ ότι θα καλύψωμε και νέους τομείς δραστηριότητας, έφ' όσον οί συνθήκες μάς τό έπιτρέψουν.

Οί συνεργάτες μου και έγώ εργαζόμεθα με μόνο σκοπό να επιτύχουμε όσο τό δυνατόν περισσότερα διά τό Πανεπιστήμιον και τούς φοιτητάς. "Αν αί κρατικά και δημοτικά άρχαί, των όποιών ή συμπάραστασις είναι άπαραίτητος, άν οί κ. κ. συνάδελφοι και κυρίως οί ίδιοι οί φοιτηται πιστεύουν ότι πράγματι επιδιώκουμε κάτι καλό, άς μάς βοηθήσουν. 'Η προσπάθειά μας μέχρι τώρα ήτο άφανής και περιορισμένη. 'Από έδω και έμπρός θα χρειασθούμε την ένίσχυσιν όλων, και δέν θα άργήσωμε να την ζητήσωμεν. Θα είμεθα εύτυχείς να συνεργασθούμε με κάθε ένα πού ένδιαφέρεται για τό έργο μας, άνεξαρτήτως της ιδιότητός του ή της σχέσεώς του προς τό Πανεπιστήμιον, δεδομένου ότι κάθε επιπλέον προσπάθεια, έστω και μικρή, συμβάλλει εις τά επιδιωκόμενα άποτελέσματα. 'Από τούς νέους ίδίως φοιτητάς άναμένουμε έκδήλωσιν έμπράκτου ένδιαφέροντος και είμεθα πρόθυμοι να τούς δεχθούμε σαν μέλη του 'Ιδρύματος, έφόσον ή συμμετοχή τους θα ήτο ώφέλιμος εις αυτό.



# ΤΟ ΠΕΥΚΟ

Δ Ι Η Γ Η Μ Α

ΝΙΚ. ΜΠΑΚΟΛΑ

ΤΗ βραδυά πού πήγε σπίτι του και δέ βρήκε τη Ρηνούλα να τον περιμένη δέ μπόρεσε να κλείση τα μάτια του παρά λίγες στιγμές. Ίσα-Ίσα πού πρόλαβε κι είδε αυτό τό όνειρο:

'Ηταν, λέει, μέρα μεσημέρι κι έλαμπε ό ήλιος. Ξαφνου έπιασε να σκοτεινιάζη παντού. 'Εκείνος είχε κοπιήσει πολύ όλη κεινη την ήμέρα. 'Όμως δέν είχε άναπαμό. Τα παράτησε όλα κι άρχισε να τρέχει να βρή τη Ρηνούλα. 'Ο κόσμος είχε πάρει μιάν όψη αλλοιώτικη, τά πάντα κυριαρχημένα άπ' την καμπύλη, λές και δέν τούς ήταν μπορετό να κρατήσουν τό βάρος του σκοταδιού. 'Εκείνη είχε αφήσει τό σπίτι κι έτρεχε στους δρόμους τρομαγμένη. 'Επειτα συναντήθηκαν, έντελώς ξαφνικά. Την έπιασε άπ' τό χέρι και την τραβήξε μαζί του. Φοβόταν κάποιον κίνδυνο άπροσδιόριστο. Πότε τρέχαν, πότε ηδούσαν, όμως τό δρόμο πού περνούσαν διόλου δέν τον άναγνώριζαν. Τριγύρω τους άλλόφρονες μορφές, άγνωστες μάσκες, στά πιό παράξενα σχήματα, γιόμιζαν τό σκοτάδι. 'Όλο και προχωρούσαν. 'Εκείνος ήταν βιαστικός, άνησυχος. Τής κρατούσε σφιχτά τό χέρι κι είχε τά μάτια όρθάνοιχτα, τ' αυτιά τενωμένα. 'Επρεπε να βλέπη καλά, να τ' άκούη όλα. Ξαφνικά, την έχασε από κοντά του, βρέθηκε περικυκλωμένος από κάτι χυδαία μούτρα με μαύρα γένια, κόκκινα μάτια, λαιμούς άπίστευτα μακρούς, κάτι τέρατα. Χαχανίσματα, δάκρυα, στιγγιλίες, όλα άνακατωμένα, χοροπηδούσαν μπρός στα μάτια του. Δέν τον κρατούσε κανένας, άλλα και βήμα δέ μπορούσε να κάνει. Πάλι μιá στιγμή βρέθηκε ή Ρηνούλα κοντά του, πάλι χάθηκε. 'Απόμεναν πάντα τά τρομαγμένα, τά χυδαία, τά τρελλά πρόσωπα κι' αυτός άνάμεσά τους βαρυνμένος από ένα τρομερό άγχος. "Αν τον άγγιζαν τουτα τά βδελυρά πλάσματα θα πέθαινε, τό έννοιθε. 'Απόρησε σά χάθηκαν από μπροστά του κι έμεινε άντιμέτωπος μ' εκείνη περιζωμένη στα μαύρα, θλιβερά, ξεμαλλιασμένα. Τρόμαξε σά χάθηκε πάλι και ξαναφάνηκαν τά τελώνια, με τά άπεχθή πρόσωπα και τά πολύχρωμα κουρέλια, πού έντυναν τά σώματά τους, να θέλουν πάλι να τον άγ-

καλιάσουν, ν' άκούγονται τά χάανά τους μες στ' αυτιά του, να του τρυπούν την ψυχή τά κοκκινισμένα βλέμματα.

\* \* \*

'Εκει ξύπνησε, με την ψυχή στο στόμα. "Αλλο δέν έκλεισε πιά τά μάτια. "Εμεινε έτσι ώπου λάλησε τό πρώτο κοκκόρι. Ντύθηκε γρήγορα, τύλιξε τις κουβέρτες και τό σιδώμα του και τάφερε στο μαγαζί. 'Ηταν άκόμη νύχτα. Τα βουνά μόλις άρχιζαν να τινάζουν τό σκοτάδι άπ' τη ράχη τους. Ξαναγύρισε σπίτι του, φορτώθηκε τό κρεβάτι της έκστρατείας πού κοιμόταν χρόνια τώρα ή Ρηνούλα και τόφερε κι' αυτό στο μαγαζί. 'Η νύχτα βασιτούσε άκόμη, τον προσητάτευε στην φυγή του. Πήρε τη χίτρα πού μαγειρεύαν. "Αλλο τίποτα δέν του χρειάζονταν. "Εκλεισε καλά τά παράθυρα. Την πόρτα την κλείδωσε με προσοχή κι' ύστερα στάθηκε με τό κλειδί στα χέρια. "Ολ' αυτά τά έχτελεσε δίχως διόλου να διστάση, σά να προχωρούσε πάνω σε σχέδιο καλά μελετημένο. "Όμως τό σχέδιο σταματούσε έδω, στο κλειδί. Τί θα τόκανε τώρα τό κλειδί; Σκέφτηκε για ένα λεπτό, τόσον καιρο τόύδινε τό άλλο της νύχτας. "Υστερα πήγε και τό πέταξε στο πηγάδι της αυλής, στο άχρηστο πηγάδι της αυλής.

\* \* \*

"Από κεινη τη μέρα ζούσε στο μαγαζί και τρεφόταν άπ' τ' άπομεινάκια του. Τις νύχτες συνήθιζε να βλέπη επιιάτες όμοιους σαν και τουτον μα πού παράλλαζαν στις λεπτομέρειες. Μπορεί κιόλας τά τέτοια όνειρα να τά γεννούσε μ'ναχός του, λές και δέν ήταν δυνατό να νοιώθη τις νύχτες κενές. Τό σίγουρο, πάντως, είναι πως τάχε πιά συνηθίσει και τά περιέμενε σαν θάρχόταν ή κατάλληλη στιγμή.

'Ηταν σαν έρήμενε ό δρόμος και σβύνανε τά φώτα. "Εκλεινε τό χαμηλό ποτάκι και θροινιάζονταν στο σκαμνί του. "Απ' τις βιτρίνες κοιτάζε τη νύχτα πού είχε σταθεί έξω άπ' τά λερωμένα τζάμια και περιέμενε συνοφρυωμένη. Ψηλά είχε τοποθετημένο τό λυχνάρι πού του φώτιζε την κεφαλή και τούς γυρούς ώμους. "Αναθυμόταν για λίγο τά περιστατικά

τῆς μέρας κι ὕστερα σάν ἐνοιωθε πὼς δὲν εἶχε ἄλλο περιθώριο ἀφῆνε τίς θύμησης νὰ τὸν κυριέψουν. Τόξερε πὼς κάποιου ἐκεῖ ἦταν κρυμμένες, κρειμασμένες ἀπ' τὰ ράφια ἢ τρουπωμένες, κρειμασμένοχο συρτάρι, ἔτοιμες γιὰ τὸ φοβερό τους ρεσάλτο. Τώρα πιά οἱ τοῖχοι ἔχουν γύρει ἀπάνω του τρομαχτικά καὶ τὸ ταβάνι ἔχει σταθεῖ μιά τρίχα πάνω ἀπ' τὴν ψυχὴ του καὶ κρατεῖ μυστικό τὸν ἀπώτερο σκοπό του. Εὐτυχῶς τὸ λυχνάρι φωτίζει...

\* \* \*

Οἱ θύμησης (ἀλήθεια, γιατί;) ξεκινούσαν πάντα ἀπ' τὸ ἴδιο σημεῖο. Ἦταν τότε πού στὴν πολιτεία ἔπεσε ἡ καταχνιά τῶν ξένων μὲ τὰ ξανθὰ τσουλούφια καὶ τίς σταχτοπράσινες στολές. Θυμᾶται πὼς ἔφαξε τότε γύρω του γιὰ βοήθεια, ὅμως παντοῦ χέρια ἀπλωμένα πού ψηλαφοῦσαν τὸν ἀγέρα ζητώντας βοήθεια. Ζούσε μὲ τὴ Ρηνούλα, τὴν κόρη πού τοῦχε ἀφήσει πεθαίνοντας ἡ γυναῖκα του. Δοιπόν, τὴ συμβούλευσε ν' ἀπαρῶσει τὴν πόρτα καὶ νὰ μὴ ξεμυτᾶ διόλου. Αὐτὸς πήγαινε στό μαγαζί κι ἀγωνίζονταν καὶ γιὰ τοὺς δύο τους, σνάμα πολέμουσε νὰ βρῆ καὶ μιὰν ἀτρόμητη ψυχὴ.

Ἀντίκρου στό μαγαζί ὑψώνονταν τὸ γέρικο πεῦκο πού ἀπ' τὰ πολλά χτυπήματα τοῦ ἀνέμου εἶχε ἀναμαλλιαστῆ καὶ φώναζε σάν ἦρωας πού ξέρει καὶ ἀπὸ ἀγῶνες καὶ νίκες. Τὸ δέντρο ἦταν ἐκεῖ χρόνια, ἰβλέπε κάθε μέρα καὶ χαιρόταν τὰ καλοκαιριάτικα μεσημέρια τὸν ἴσκιο του. Ὅμως τ' ἀνακάλυπτε τώρα.

Ὁ γέροντας ἔβγαλε σοφὰ τὸ συμπέρασμα: Ὅποιος κοπιᾶζει καὶ μάχεται δὲν ἔχει τίποτα νὰ φοβᾶται. Τῶπε καὶ τῆς Ρηνούλας, ὅμως δὲν τοῦ ἀπάντησε. Μονάχα τὸν κύτταξε καλά-καλά.

Τὸν κόσμο τὸν εἶχε βαρβαλίσει ὁ πανικός καὶ τὸν σπιροῦνιαιζε σὲ ἔξφρηνους καλπασμούς. Γινήσαν μερμύγκια κι ἀρχισαν νὰ σωρεύουν τροφές γιὰ τὸ χειμῶνα πού θ' ἄρχονταν. Τότε θὰ γινόταν πρόματα φοβερά. Αὐτὸ τῶχε νοιώσει κι ὁ ἴδιος. Ὅμως στὴν Ρηνούλα δὲν ἔλεγε τίποτα. Τὴν ἀφῆνε νάχει τίς διῆρες τῆς σκέψης. Μπορεῖ κιόλα καὶ τοῦ ἄφραξε αὐτὴ τῆς ἢ σιωπῆ γιὰ ὅτι ἀφοροῦσε τὴν κατάσταση. Αὐτός, πάλι, τὴν πιὸ πολὺ ὦρα τὴν περνοῦσε, θέλοντας καὶ μὴ, στὴ σκιὰ τοῦ πεύκου πού στεκόταν ἀκούνητο κι ἀμίλητο. Μιά φορὰ ἀναρωτήθηκε πὼς τὰ κατάφερε κι ἀγαποῦσε τὴ συφορὰ, τὸ ζήλευε κιόλας γι' αὐτό. Ἄλλά...

Ἐνα πρωὶ ἤρθαν πολλοὶ στρατιῶτες μ' ἕνα βαθμοφόρο καὶ περικύκλωσαν τὸ πεῦκο. Ἦταν ἕνα μουτρωμένο πρωινό, ἀρχές φθινοπώρου. Τὸ δέντρο δὲν εἶχε ἀκόμη πιᾶσει τὴ συνομιλία μὲ τίς ἡλιαχτίδες, τίς περίμενε μάλιστα μ' ἀδημονία ψάχνοντας τὸν οὐρανό. Τοὺς στρατιῶτες δὲν τοὺς ἐνοιωσε. Ἐκεῖνοι βᾶδιζαν μὲ σχέδιο, τὸ κρατοῦσε ὁ βαθμοφόρος κι ὄλο τὸ συμβουλευόταν. Ὅλοι τρέχαν πέρα-δῶθε ὅπως τοὺς διατάζε. Μαζί τους κουβαλοῦσαν πανύψηλες σκαλωσιές, εἶγαν κι ἕνα πελώριο καρούλι ἀπὸ μαῦρο γυαλιστερό καλῶδιο, χοντρό σὰ φίδι. Οἱ διαβάτες δὲν τολμοῦσαν νὰ πλησιάσουν, περνοῦσαν ἀπὸ μακριὰ τρέμοντας.

— Τώρα θὰ πολεμήσουν τὸ δέντρο, σκέφτηκε ὁ γέροντας. Τὸ καημένο τὸ δέντρο...

Στήριξαν γρήγορα τίς σκαλωσιές καὶ ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν προσεχτικά. Μαζί τους ἀνέβαζαν καὶ τὸ φίδι. Μεταξύ τους δὲν ἄλλαζαν λόγο, μόνο ἀνέβαιναν. Ἀπὸ κάτω, ὁ βαθμοφόρος ἐπαινε διαταγές ἀπ' τὸ σχέδιο καὶ τίς μετάφραζε μὲ κοφτερές φράσεις στοὺς στρατιῶτες. Τὸ δέντρο τραταχτηκε λίγο. Οἱ σκαλωσιές τρίξαν, σταμάτησε τὸ σκαρφάλωμα.

— Θὰ τὸ σκαλωῦσαν τὸ δέντρο, θορήνησε ὁ γέροντας. Τὸ καημένο τὸ δέντρο...

Ἐκεῖνη τὴν ὦρα χτύπησαν στὰ βελονώτα του φύλλα δύο-τρεις λαχανιασμένες ἀχτίδες πού κουράστηκαν πολὺ ὥσπου νᾶρθουν νὰ τὸ βροῦν. Ἐπιασαν τὴν κουβέντα. Εὐκαιρία! Τὸ φίδι τυλίχτηκε ξαφνικά στὸ χοντρότερο κλάδο κι ἔμεινε ἐκεῖ πιά. Ξανατρανιάθηκε τὸ πεῦκο. Ὅμως ἦταν ἀργά... Οἱ ἡλιαχτίδες φύγαν κατατρομαγμένες. Οἱ στρατιῶτες μάχτησαν τίς σκαλωσιές καὶ τραβήξαν παρακάτω, ὅπως διάταζε τὸ σχέδιο. Ὑστερα ξεθάρραψαν σιγά-σιγά οἱ διαβάτες καὶ σήκωσαν τὸ κεφάλι. Τὸ πεῦκο ἦταν ἀκίνητο, ἔρημο, θλιβερό...

\* \* \*

Φοβόταν. Φοβόταν, ὅλο καὶ πιὸ πολὺ. Τέλος, ἦρθε καὶ τὸ τελευταῖο χτύπημα. Ἦταν κάποιο ἀπόγεμα σάν ἦρθαν καὶ τοῦ σφύριξαν πὼς ἡ κόρη του, ἡ Ρηνούλα (ναί, αὐτὴ!) εἶχε κουβέντες καὶ σαλιαρίσματα μὲ τοὺς ξένους στρατιῶτες. Κεῖνη τὴν ὦρα δὲν μπόρεσε νὰ ρωτήση τίποτε ἄλλο, δὲν εὗρισκε τί ἄλλο χρειάζονταν νὰ μάθῃ. Μόνο τ' αὐτὰ τὸν βοῦίζαν καὶ πηγαινοερχόταν μὲς στό μαγαζί σάν τὸ πουλι πού πιᾶστηκε στὴν ξόβεργα κι ὄλο φιεροκοπάει.

Τὸ βράδι σάν γύρισε σπῆτι του μίλησε

τῆς κόρης. Δὲν φώναξε, μήτε σίστηκε γιὰ τὴν τιμὴ του. Τῆς ζήτησε μονάχα, ἦσυχά ἦσυχά, νὰ τοῦ ξηγήσῃ τὸ πρᾶμμα. Ἐκεῖνη στὴν ἀρχὴ ἀνήθηκε ἐπιμονα, ἔκανε πὼς δὲν καταλάβαινε τί τῆς ἔλεγε. Ἐπέμενε ὁ πατέρας. Πάντα στὸν ἴδιο ἦσυχό τόνο. Τῆς χαῖδεψε καὶ τὰ μαλλιά, τῆς φίλησε τὰ ξαναμμένα μάγουλα. Τέλος αὐτὴ ἔρριξε τὰ μοῦτρα τῆς στὰ γόνατά του καὶ ἀναλύθηκε σὲ λυγμούς. Ἐκεῖνος ὄλο τὴν χαῖδεψε καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ μὴν κλαίει. Ἐμεναν ἔτσι πολὺ ὦρα, μέχρι πού στέρησαν τὰ δάκρυά της. Ὅμως τὸ κεφάλι δὲ τὸ σήκωνε ἀπ' τὰ γόνατά του.

Δὲν εἶπε τίποτα. Μόνο τῆς ζήτησε νὰ μὴν τὸν ξαναδεῖ. Ἦταν ἄσκημο, ἂν ἦταν κακὸ δὲν ἤξερε. Τῆς εἶπε χίλια-δύο γιὰ τὴν κατάντια τους, τῆς ἀνάφερε καὶ τὸ πεῦκο. Ἐκεῖνη πάλι δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε, μόνο τώρα τὸν κυττοῦσε στὰ μάτια μὲ τὸ ὑγρό της βλέμμα. Ἐπαψε κι αὐτὸς νὰ μιλά. Δὲν θυμόταν πιά τί τοῦ ἀπάντησε ἡ Ρηνούλα. Μόνο ἐνοιωθε ἰκανοποιημένος γιατί, ὅση ὦρα τῆς ἐξιστοροῦσε γιὰ τὸ πεῦκο καὶ τὰ ἄλλα, τὸν κύτταξε προσεχτικά. Τέλος τῆς σύστησε νὰ μὴν ξαναδεῖ κανένα ξένο.

Ὑστερα ἀπὸ κείνο τὸ βράδυ πού πήγε σπῆτι του καὶ δὲν τὴν βρήκε νὰ τὸν περιμένῃ δὲν τὴν ξανάδε πιά καθόλου.

\* \* \*

Ὁ χειμῶνας ἦρθε ὅπως τὸν περίμεναν, μνιασιμένους κι ἀνελέητος. Τέτοιοι γίναν κι οἱ ἀνθρώποι πού δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Εἶχαν κλειστῆ πιά ὄλοι στὰ σπίτια τους καὶ κλαίγαν τὴ μοῖρα τους. Ὁ γέροντας ἦθελε πάντα νὰ πολεμήσῃ, ὅμως τώρα πιά τοῦ ἦταν ἀδύνατο. Τὸ μαγαζί του βρώμησε, ἔπεσε, κατάντησε ἀνυπόφορο.

Οἱ γέροι συγχωροῦνταν ὁ ἕνας πίσω ἀπ' τὸν ἄλλο. Μήτε γιατρός-γιατρός, μήτε παπᾶς εὐκαιρός. Πρίζονταν, λείει, τὰ πόδια τους καὶ πέθαιναν. Τὰ κουφάρια ἔμειναν μιά καὶ δύο καὶ τρεῖς μέρες ἐκεῖ πού βρισκόταν κι ἀγορεύαν τοὺς ζωντανούς. Τὸ νεκροταφεῖο ὅπου νᾶταν θὰ γέμιζε καὶ μάλιστα διαδόθηκε πὼς ὁ Δήμος μελετοῦσε νὰ γκρεμίση τὸν τοῖχο καὶ ν' ἀρχίσῃ ν' ἀνασκάβῃ τὰ γειτονικά χωράφια. Θὰ γέμιζαν καὶ τὰ χωράφια.

Ἐκεῖνοι πού μέναν, ἄδικα ψάχναν γιὰ παρηγοριά. Οἱ νύχτες, οἱ μέρες ἦταν τρομερές.

\* \* \*

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ γίναν πάλι ὅλα μὲ

τὴν ἴδια σειρά. Ἐφτανε πιά ἡ ὦρα τοῦ ὕπνου, τοῦ ὄνειρου. Τὸ λυχνάρι βρισκόταν στὰ τελευταῖα του κι ἔβγαζε ἕνα πονεμένο τσιριχτό. Τέλος ἡ Νύχτα σταλαπάτησε τίς βιτρίνες καὶ μίπηκε στὸ μικρομάγαζο μὲ κομπασμό. Μιά στιγμή, μόνο μιά τοσοδούλικια στιγμιούλα, τὸ λυχνάρι ἔβαλε τὰ δυνατά του κι ἀνάλαμψε μ' εὐκινήσια. Ἡ νύχτα ὀπισθοχώρησε ξαφνιασμένη, οἱ ἴσχοι τρέξαν πέρα δῶθε πανικόβλητοι καὶ τὸ λυχνάρι κέθανε ἰκανοποιημένο.

Ἐμενε πιά νᾶρθῃ ὁ ὕπνος καὶ νὰ τοῦ προσφέρει τ' ἀπαραίτητο ὄνειρο. Ἐξω ἦταν σκοτάδι πίσσα, τίποτα ἄλλο ἀπὸ σκοτάδι. Ἐτσι, σάν ἡ λευκὴ σιλουέττα παρουσιάστηκε μπροστὰ στὴ βιτρίνα, ὁ γέρος σκίρτησε. Μιά λευκὴ σιλουέττα μὲ ἀνασκουμπωμένα μανίκια κι ἀνοιχτοὺς γιακάδες περπάτησε βιαστικά πρὸς τὸ πεῦκο. Τὴν εἶδε ν' ἀγκαλιάζῃ τὸν κορμὸ κι ὕστερα νὰ σκαρφάλῃ μ' εὐκινήσια. Ὁ γέροντας κι ἡ καρδιά του θορυβήθηκαν. Κάτι σπουδαῖο ἦταν νὰ γίνῃ τοῦτο τὸ βράδυ. Πῆρε τὰ σκεπάσματα στὴ ράχη του κι ἦρθε νὰ σταθῇ κοντὸ στῆς βιτρίνες. Ἡ σιλουέττα εἶχε φτάσει στό μεγαλύτερο κλάδο κι ἔτοιμαζόταν νὰ τὸν ἀνεβῆ.

— Πάει νὰ πολεμήσῃ τὸ φίδι, πάει νὰ λευτερώσῃ τὸ δέντρο, σκίρτησε ὁ γέροντας.

Ἡ ἄσπρη σιλουέττα ὄλο ἀνέβαινε, κόντευε στὸ φίδι. Κάποτε στάθηκε. Τώρα τὸ πᾶν ἦταν τ' ἀνασκουμπωμένα μανίκια. Ὁ γέροντας κι ἡ ματιὰ του ἔχαν τραλαθῆ ἀπὸ ἀγωνία. Θεέ μου, ἂν νικήσῃ τὸ φίδι; Ἀπάνω τὸ πάλμα συνεχίζόταν.

Ὑστερα ὄλο γίναν γρήγορα. Ὁ γέροντας δὲν πρόλαβε καλά-καλὰ νὰ καταλάβῃ. Ὅμως ἄκουσε τὸ ποδοβολητό, εἶδε τὴ λάμψη κι ἄκουσε τὸ βρόντο τῆς τουφεκιάς πού ἔσκιζε τὴ νύχτα. Ἐκατος μὲ τὸ νοῦ του καὶ βρῆκε τὸ τί ἔγινε.

Ἡ σιλουέττα καταρκόλισε ἄταχτα καὶ βρόντησε στὰ ριζὰ τοῦ δέντρου. Τὸ πάλμα εἶχε τελειώσει. Τὸ φίδι ἔπεσε κι αὐτὸ κατακρεουργημένο.

\* \* \*

Τὴν ἄλλη μέρα αὐγὴ-αὐγὴ, ξανάγινε ὀλόκληρη ἡ τελετουργία τοῦ σκαλωμάτος.

\* \* \*

Ἡ τελευταῖα μέρα τοῦ γέροντα ἦταν ἔτσι: Ἐπῆνησε βαρῶς, ἡ μέρα προχωρημένη. Τὸ μαγαζί κρού. Κύτταξε ἔξω ἀπ' τίς βιτρίνες, πάλι συννεφιά. Σημῶθηκε μὲ κόπο πολὺ. Τὸ κεφάλι, τὰ χέρια, τὰ πόδια ἀσῆ-κωτα. Κατάφερε καὶ βγήκε ὡς τὴν πόρτα

κι άκούμπησε κουρασμένος στον τοίχο, λές κι είχε βαδίσει όλη τη νύχτα. 'Ο δρόμος ήταν έρημος, ή γής ξερή, πετρωμένη. Τί μέρα νάταν, άλήθεια; Κυριακή; Τετάρτη; 'Επιασε νά σκέφτεται. Τά μάτια τάχε καρφωμένα στη γή. Κυριακή....

'Από κάπου ξεφύτρωσε ένας άνθρωπος. Περπατούσε βιαστικά και κύτταζε χάμω, μόνο χάμω. Τόν έφτασε, προσέφερε, πάντα σκυφτός. 'Υστερα χάθηκε, ξαφνικά, όπως είχε φανεί. 'Ο δρόμος έμεινε πάλι έρημος. 'Ηταν Κυριακή....

Μπήκε μέσα κι έφερε τό σακυνί. 'Επεσε υ'όρημ ή άπάνω του κι έμεινε άκουμπισμένος στον τοίχο, κάμποση ώρα. 'Ο δρόμος πάντα έρημος. Κυριακή. Συννεφιά. Μιά στιγμή, έτσι στα κλεφτά, κύτταξε τό πεύκο. 'Απελλισία! Δοκίμασε νά όρθώσει τό σώμα του, νά περιφρονήση την ύποστήριξη του τοίχου. 'Εγερσε μπρός άνήμυρος. Οί παλάμες του πιάσουν τη γής. Παγωμένη, πετρωμένη.

'Απελλισία!

Πλησίαζε τό μεσημέρι όταν ή γειτονιά ξαφνιάστηκε από σπασμένες τσιριδες και κλάμματα. Σάν τρέξαν νά δοϋν τί γίνεται βρέθηκαν μπροστά στο παράξενο θέμα του γέροντα που είχε κρεμαστή άπ' τις μασκάλες μ' ένα σκονί και φώναζε:

— Θά πεθάνω!

Κοντά στα πόδια του είχε τοποθετήσει τό πανέρι του και παρακαλούσε

— Βοήθεια, Χριστιανοί....

Κι' ύστερα πάλι τους φοβέριζε

— Θά πεθάνω....

Οί άνθρωποι μέναν άναποφάσιστοι μπροστά στο θέαμα των δυο κοκκαλιασμένων του χειρών που δείχναν έπιμονα τό χώμα. Τό πανέρι έμεινε άδειο.

— Χριστιανοί, βοήθεια. Θά πεθάνω....

Κυτάχτηκαν ό ένας με τόν άλλο. Τί ήταν νά γίνη; Τά μάτια, τά στόματα άπορίες.

— Χριστιανοί....

Κάποιος έφυγε. 'Εγκατάλειψη; Οί άλλοι όλο ν' άπορούν για τό τί ήταν νά γίνη. 'Εκείνος που έφυγε ξαναγύρισε. 'Αφησε στο πανέρι ένα κομμάτι ψωμί.

— Θά πεθάνω, τσιριζε ό γέροντας.

Οί άνθρωποι στράφηκαν με μίσος στο σπλαγχνικό. 'Ε, τί γίνεται τώρα; Ποιάς είν' αυτός ό σπλαγχνικός; Ποιάς είν' αυτός ό σπλαγχνικός που δίνει μια και σβύνει τις άπορίες και τους διαταγούς; Δέν τόν θέλουν, δέν τους άρέσει. Νά φύγη!

'Εφυγε. Τό πανέρι έμεινε με τό ξερο-

κόματο. Οί άνθρωποι νοιώσαν πως όπου νάταν και θά βρίσκαν την άπάντηση. Καμώθηκαν πως βαρέθηκαν τό θέαμα κι' άρχισαν νά φεύγουν ένας - ένας. 'Απόμειναν δυο - τρία μωρά που δέν κατώρθωσαν νά καταλάβουν τό παιχνίδι του παππούλη.

— Χριστιανοί, θά πεθάνω....

Θά πεθάνη... 'Ας πεθάνη... Νά πεθάνη!

\* \* \*

Είδε άραγε εκείνη τη νύχτα κανένα όνειρο; Μήπως ήταν κάτι σαν και τουτο δώ; Νάταν, λέει, κόσμος πολς μαζεμένος κάτω άπ' τό πεύκο. 'Η καταχνιά στον κολοφώνα. Μαζί με τό κόσμο κι αυτός. Κάποια ώρα κατεβαίνει μια και δυο ένα παλληκαρόπουλο ντυμένο σ' άσπρα, τά μανίκια άνασκουμπωμένα, οι γιακάδες άνοιχτοί. Ψάχνει για σύντροφο. «'Ε, σεΐς, θάρθει κανένας άπάνω;» Και τό φίδι; Τί γίνεται με τό φίδι; «Θάρθει κανένας, έ;» Κάτω οι άνθρωποι σκέφτονται, κμώνονται πως σκέφτονται..... Ξάφνου πετιέται κείνος, ό γέροντας, και δίνει τό χέρι στο λεβεντόπαιδο. 'Ο κόσμος χάθηκε την ίδια στιγμή, λές κι άνοιξε ή γή και τους κατάπιε. Αυτοί άρχίζουν ν' άνεβαίνουν.

Είναι μια άπέραντη εύδαιμονία τούτη, νά βρίσκεσαι κοντά σ' άγαπημένα σου, νά τ' άγκαλιάζης, νά τους χαρίζης την έμπιστοσύνη σου. Ξάφνου τούσχηται ή ιδέα. 'Ε, τί γίνεται τό φίδι; Χαμογελάει τό παλληκαρόπουλο. Τέτοιο πράμμα δέν ύπάρχει. 'Ο γέροντας θαυμάζει κι άπορεί. 'Ανεβαίνουν.

'Υστερα καινούργιο ρώτημα. Μωρέ, που είναι ή καταχνιά; Χαμογελάει πάλι τό παλληκαρόπουλο τό πλατύ του χαμόγελο κι άπ' τους άνοιχτούς γιακάδες φαίνεται τό στήθος που χοροπηδάει από λαχτάρα. 'Απλώνει τό χέρι νά ξεδιאלώνη την καταχνιά, λές κι είναι χαρι και σκίζεται. Πέρα λάμπει ό ήλιος. Οί πνευκοβελόνες άστράφτουν από χαρά στο χάδι των άκτιών. 'Ο γέροντας θαυμάζει. 'Ολο άνεβαίνουν.

Πάλι στα ξαφνικά τούσχηται τό τρίτο ρώτημα. 'Ε, πότε θά φανή ή κορφή; Τό παλληκαρόπουλο τώρα δέ χαμογελάει, τόν κυτάζει σοβαρό. Δέν έχει κορφή! 'Ο γέροντας, πάλι, θαυμάζει. Τί θά γίνη λοιπόν; Τίποτα, δέν έχει κορφή. Πώς; Νά, τό πεύκο τουτο είναι μακρύτατο. 'Υποψιάζεται πως θ' άνεβαίνουν αιώνια. Πές, τσίχει σίγουρο.

'Ο γέροντας θά θαυμάζη. Και θ' άνεβαίνουν.

## Η ΘΕΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

### I. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗ

Είναι αυτά που νοιώθει ό Στρατηγός Μακρυγιάννης «νά κλωτσούν τά σπλάχνα του για νά βγούν», ή πείρα της ζωής κι ή γνώση της άλήθειας. Τούτη ή πιό γνήσια, στα έλληνικά γράμματα, καλλιτεχνική φύση, ήτανε δοσμένη όλάκερη στο μεγάλο σκοπό. 'Εμαθε με άπέραντη θέληση, σέ προχωρημένη ήλικία, «νά γρατσουνάει στο λευκό χαρτί μαύρα ψηφία», για νά πει αυτά που ή πείρα συσσώρευσε μέσα του. Δέ μπορούσε άλλοιως. Θά πέθαινε άπ' τη δίψα της δημιουργίας, άν δέν κατόρθωνε νά ζωντανέψει με την πένα εκείνα που ή πολυκύμαντη ζωή του δίδαζε.

'Ολοι νοιώθουμε μέσα μας κάτι τό κοσμογονικό νά συντελείται, κάτι τό φοβερό κι έπίμονο νά πιέζει με δύναμη τό πνεύμα μας για νά πάρει μορφή, νά φορέσει τη μαγική πανοπλία, που θά τό κάνει νά περάσει ολοζώντανο άνάμεσα άπ' τό γοργό και καταλυτικό πέρασμα του χρόνου. 'Αλλά δέν είμαστε άπ' τους ξεχωριστούς της δημιουργίας. Μόνο ό καλλιτέχνης, με την καλλιτεχνική του ιδιοσυγκρασία, έχει τη δύναμη νά τό εκφράσει, ζέρει τόν τρόπο νά δίνει μορφές έξωτερικές στα έσωτερικά του βιώματα. 'Εχει ακόμα ένα αισθητήριο όργανο: τη ζηλευτή ικανότητα νά φθάνει στις πηγές της έμπνευσης κι από κει νά μάς προσφέρει τό δημιουργημά του.

'Ολοι μας είμαστε δημιουργοί, όλοι έχουμε τη θέληση νά προσφέρουμε τόν όβολό μας στην ιστορική πρόοδο. 'Ο καθένας όμως στον τομέα της δράσης που τόν έρριξε ή ζωή. 'Ο πιστός οικογενειάρχης δημιουργεί την οικογενειακή του γαλήνη, ό άπλοϊκός τη χαρά της άφέλειας, ό άναζητητής τις άνησυχίες του. 'Ο καλλιτέχνης όμως—που ειδικά γι' αυτόν μιλάμε—είναι ό προπορευτής της πρόδου. 'Ανοίγει διάπλατα τόν έαυτό του στο πνευματικό έποικοδόμημα της έποχής και δημιουργεί την τέχνη. 'Η θέλησή του είναι νά φωτίσει με λυτρωτικές άχτίνες τά σκοτάδια της ψυχής μας. Με τη δύναμη

'Ενα ξεφάντωμα της φύσης ήτανε κείνο τό πρώινό που ό Μιχαήλ - 'Αγγελος πήγαινε στα λατομεία του. 'Η όμορφιά, διάχυτη στην άτμόσφαιρα, σκόρπιζε μ' άπλοχεριά μια ύπεροχη γαλήνη στο τοπίο. Ξαφνικά, τό βλέμμα του στάθηκε για πρώτη φορά έκστατικό, σ' ένα πελώριο βουνό που όρθωνότανε άντίκρου μεγάλοπρεπο, με τά μαρμάρια κοφτερά του βράχια. Σπάνια στιγμή! Είναι από κείνες τις στιγμές που συντελείται ή πιό μυστική συμφωνία του ένστίκτου της δημιουργίας με τόν παλμό της φύσης. Τό πνεύμα όρμάει άκράτητο για την κατάκτηση και τη μορφοποίηση του πραγματικού. Καλλιτέχνης ό Μιχαήλ - 'Αγγελος άπ' τους πιό δυνατούς! Μεγάλη ψυχή! Του γεννήθηκε άμέσως ή έπιθυμία νά τό σμιλέψει όλάκερο. Νά βγάλει άπ' τά άμορφα σχήματα τη χαρά των ματιών, την αισθητική ικανοποίηση, τη λύτρωση της ψυχής. 'Αν, τώρα, ό Μιχαήλ - 'Αγγελος, πραγματοποιήσε την έπιθυμία του ή όχι, είναι θέμα διάφορο, που άνάγεται στην ιστορία της μεγάλης τέχνης. Σκοπός μας, έδώ, είναι νά συλλάβουμε την ύπέρτατη στιγμή που συντελείται τό μυστήριο της καλλιτεχνικής δημιουργίας, τη στιγμή που φανερώνεται σ' όλο τό πλάτος ή μεγάλη θέληση του τεχνίτη νά περιβάλλει τόν κόσμο με τό αιώνιο πέπλο της όμορφιάς, τη σπάνια στιγμή που μέσα άπ' την ψυχή του καλλιτέχνη, ύστερα άπ' την ένωση του πνεύματος και της φαντασίας με τη ζωή της φύσης, ξεπηδάει τό θαύμα του ώραίου, τό άπλετο φώς που λούζει όλάκερη την πλάση.

'Ο κάθε μεγάλος τεχνίτης έχει μέσα του τη θέληση για δημιουργία, γιατί νοιώθει ότι στο βάθος της συνείδησης του κοχλάζει ή αγάπη για τη δικαιοσύνη κι ακόμα πιό μέσα, στο βαθό, εκεί που τό υποσυνείδητο βασιλεύει, νοιώθει ένα ξέσπασμα από τρομερή άλήθεια, την άλήθεια του κόσμου τούτου, με τους συμπαθείς τύπους των ανθρώπων, που άξίζουν πιότερη αγάπη παρά μίσος.



της τέχνης του τό πετυχαίνει. Μάς προσφέρει τη βαθειά συναίσθηση της ομορφιάς της ζωής και της αλήθειας του ωραίου.

'Ο Φάουστ αναφωνεί με δύναμη: «σταμάτα λεπτό και μη περνάς, γιατί είσαι τόσο ωραίο...» κι ο Τολστόϊ κραυγάζει σε μία στιγμή πνευματικής παραφοράς: «Εύρηκα! Εύρηκα!», «Τί;» τόν ρωτάει ξεαλλη ή γυναίκα του, «Τό θάνατο», βεβαιώνει με πάθος εκείνος.

Δέν είναι, ρωτάμε, ή μεγάλη θέληση του δημιουργού να βγάλει απ' τή σταλαγματία αυτή του άπείρου ένα νόημα, απ' τό φευγαλέο αυτό συναίσθημα της στιγμής τό αιώσιο; 'Η θέληση να δημιουργήσει από ελάχιστα άμφίβολα μόρια ένα θαυμάσιο οργανικό σύνολο, από άσύνδετα γεγονότα μία ζωντανή εικόνα του κόσμου με τά συστατικά του;

Ποιός έχει τό θάρρος ν' άμφιβάλλει; Κανείς! "Ολοι συναισθανόμαστε τή μεγάλη θέληση του Τολστόϊ για δημιουργία, που τρέχει δίχως κούραση, με φλογισμένο μυαλό, με λαμπερά μάτια, που είναι «σάν ένατό μάτια μαζί» όπως έλεγε ο Γκόρκυ, σε κάθε μέρος που έγινε ή μάχη, που εξετάζει με προσοχή τή μορφοποίηση του έδάφους, που τρέχει χωρίς άναπαμό, για να άκούσει ο ίδιος με τ' αυτιά του, τόν κάθε γέροντα που έζησε στην εποχή της μεγαλύτερης ως τότε πολεμικής σύγκρουσης.

Και με τί, αλήθεια, έπιμονή ξετυλίγει τό μνημονικό τους, για να βγάλει απ' τά ξεχωρα και χωρίς άλλη λουχία αυτά γεγονότα, τήν ιστορική αλήθεια! Με τό πιο άπαραμίλλο θάρρος δούλεψε δέκα δλάκερα χρόνια, με θαυμαστή ύπομονή, τό ύλικό του και μάς χάρισε τήν έποποιία αυτή του ΧΙΧ αιώνα, τόν «Πόλεμο και Ειρήνη», που είναι, ίσως, τό μεγαλύτερο σε σύνθεση και άνώτερο σε καλλιτεχνική ύψη μυθιστόρημα, που γράφηκε ποτέ.

"Ετσι είναι φτιαγμένοι οι καλλιτέχνες: σοφοί της ζωής, φανατά του ωραίου. Δέ μπορούμε παρά να θαυμάσουμε τό έργο τους και να ζηλεύουμε τά ύψη που κατόκτησε τό πνεύμα τους.

Είναι για μάς και για όλες τις γενιές, αληθινά μεγάλοι!

## ΔΥΟ ΤΡΑΙΝΑ ΠΕΡΑΣΑΝ

Πεζογράφημα

Σ. ΝΕΡΑΝΤΖΗ

Χθές βράδυ πίστεψα πώς είχες δικιο, φίλε μου. Λένε πώς όποιος αγαπά αληθινά καταλαβαίνει. Έγώ σ' αγαπούσα και τότε τό ίδιο, μά δέν σε καταλάβαινα. Φαίνεται πώς για να μπής βαθειά μες στην ψυχή του άλλου, να τόν νομίσης έτσι σάν εαυτό σου, σά σώμα και ψυχή δική σου, πρέπει να νιώσης όπως αυτός. Μη βιάσης τήν καρδιά σου στη λύπη του να πονήσει σάν τήν δική του. Δέν θά τό μπόρσεις κι άς πιστέψης πώς εκείνη τή στιγμή λυπάσαι ίδια μ' αυτόν και περισσότερο.

Θυμάσαι τότε που σε κορόϊδεα; Στενοχωριόμου φυσικά κι έγώ μαζί σου, μά σάν μούλεγες πώς σούρχεται να πεθάνης, να, αυτή τή στιγμή, έτσι χωρίς τίποτα να φύγης από τή ζωή—τόση λύπη είχες, τόση δυστυχία—γελούσα κι έλεγα να πάψης αυτές τις κουταμάρες. Τις κουταμάρες αυτές όμως, φίλε μου, άκοις; τις λάτρεψα χθές βράδυ έγώ, όπως έσύ τότε. Μόνο χθές σ' ένιωσα αληθινά. Χθές δεήθηκα τό χαμό μου από τή γή, χθές πίστεψα σ' ό,τι πίστευες και χθές ξανάδα τή ζωή.

Δέν ήταν μία λύπη ξαφνική, κακό που ξέσπασε άναπάντεχο. Μήτε ή ψυχή μου βρέθηκε με μιές έτσι σφιχτά κι άσφυχτικά κλεισμένη. 'Η καρδιά μου δέν πόνεσε μόνο τή χθεσινή τή μέρα. "Ηταν κάτι που ήρθε σιγά, κρυφά, με τύλιξε, με πόνεσε, μου στέρρησε τήν άναπνοή.... Γιατί καλέ μου φίλε να μη μπορώ να σου πω αυτό που αίσθανθηκα; Μά μήπως τό ήξερα καλά και ή ίδια;

Ξέρω μονάχα πώς χθές βράδυ περπάτησα.... περπάτησα.... "Ετσι περπατούσα χωρίς σκοπό, δλομόναχη μέσα στο πλήθος. Δέν ρώτησα τόν εαυτό μου που πήγαινα, γιατί κι αυτός δέν ήξερε. Βήματα άσκοπα που με πάτε; Τά βήματα δέν ξέρον, γιατί είναι ή ψυχή που τά οδηγεί, μ' αυτή ή μείνει μουγγή, κλειστή, σφιγμένη.... "Αφησα τήν πόλη πίσω. Τί γρήγορα τήν διάβηκα! "Ετσι διαβαίνουν απ' τή ζωή

## Η ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΣΤΙΣ ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

J. M. JENSEN

Προέδρου της Δανικής  
'Οργανώσεως Νεολαίας

Στις Σκανδιναυικές χώρες άναπτύσσεται σήμερα με γοργό ρυθμό ένα ιδιαίτερο σχέδιο για τήν άναπτυξη της προσωπικότητας και της άτομικής ευθύνης στους νέους που έχουν τελειώσει τις στοιχειώδεις σπουδές τους. Τό σχέδιο αυτό έχει τις ρίζες του στον 18<sup>ο</sup> αιώνα. 'Η ένεργός δέ άνάμιξις των πολιτών στην διακυβέρνηση της χώρας των, έδωσε μίαν νέαν ώθηση προς τήν κατεύθυνση αυτήν. Σήμερα για τους Σκανδιναυούς ή δημοκρατία και ή διαμόρφωση των εφήβων είναι έννοιες στενά συνδεδεμένες.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες αποτελούν τό αρχαιότερο, αλλά και τό σπουδαιότερο μέσο για τήν εκπαίδευση των εφήβων. Χάρις δέ στις σημαντικές κρατικές έπιχορηγήσεις και στο μεγάλο ενδιαφέρον των πολιτών έχει διαμορφωθεί στα Σκανδιναυικά Κράτη ένα ολόκληρο δίκτυο βιβλιοθηκών, ούτως ώστε και στο πιο άπομακρυσμένο χωριό ένας άναγνώστης να μπόρη να προμηθευθί όλα τά άπαραίτητα για τή μελέτη του βιβλίου.

"Επί του παρόντος ή Δανία άριθμεί περίπου 1300 δημόσιες βιβλιοθήκες, ή Νορβηγία τόν ίδιον περίπου άριθμόν, και ή Σουηδία περίπου 1500 βιβλιοθήκες. Κάθε έτος σχεδόν 3.300.000 βιβλία δανείζονται στη Νορβηγία, 15.000.000 βιβλία στη Δανία και 22.000.000 στη Σουηδία.

Σπουδαίο ρόλο στην εκπαίδευση των εφήβων παίζουν και τά Λαϊκά Πανεπιστήμια. Εμπνευστής του θεσμού των λαϊκών πανεπιστημίων υπήρξε ο Ιερύς Grundtvig και τό πρώτο σχολείο εγκαινιάστηκε στο Rodding νοτίως του Jutland τό έτος 1844, στη Δανία. Τό παράδειγμα αυτό τό άκολούθησαν και ή Νορβηγία, ή Σουηδία και ή Φιλανδία.

Σ' αυτά τά λαϊκά πανεπιστήμια

στο θάνατο; Περπατούσα.... "Εκεί δίπλα μου, κάτω από τό νέο φεγγάρι, άπλώνονταν οι γραμμές του τραίνου. Ξάπλωσα δίπλα τους στο χορτάρι. Κείνη τήν ώρα μισούσα τό πράσινο. Τό μισούσα γιατί μύριζε ζωή, μισούσα τό φεγγάρι που με φώτιζε, τήν άνοιξη που όργιζε, όλα, όλα. Κύταξα ως πέρα που χάνονταν οι γραμμές μες στο σκοτάδι. Μόνο εκεί μπροστά μου υαύλιζαν. Θεέ μου πώς υαύλιζαν έτσι! Καί πιο κάτω τό μάτι άντίκρυζε δυο κρύα παράλληλα σίδερα κι ύστερα τίποτα. "Ετσι να ήταν κι ο θάνατος;

"Ενα χαμομήλι ξεπεταγμένο σύρριζα στο υαυλιστερό σίδερο μοίραζε τό φτωγό του άρωμα. "Απλωσα τό χέρι να τό ξερριζώσω. Τό τραίνο άκούστηκε από μακριά. Σταμάτησα. Τά δόντια σφίχτηκαν, τά μάτια μου πονούσαν. Σ' ένα λεπτό θά ήμουν εκεί κοντά του, πολύ κοντά του, τό καταλάβαινα.... Νάτο!

Τό τραίνο πέρασε. Τά χορτάρια τρεμούλιασαν μαζί μου. Μικρό χαμομήλι ακόμα ζης; "Ο θάνατος πέρασε έπάνω σου κι όμως σηκώνεις πάλι τό κεφαλάκι σου με θάρρος. Μη με κυττάς έτσι περιφρονητικά χαμομηλάκι. Ναί, έγώ που τώρα μπορώ να σε δω σω κάτω απ' τό μικρό μου δάχτυλο, έγώ είχα λιγώτερη από σενα δύναμη...

Κι άλλο σφύριγμα άκούστηκε. Τραβήχτηκα καλά στην άκρη. Μικρό χαμομήλι έσύ δέν μπορείς να τραβηχτής όπως έγώ, μά ξέρεις και ύπομένεις. Πέρασε κι αυτό τό τραίνο κι έσύ έσκυφες κάτω, χαμηλά, και να που πάλι σηκώθηκες τό ίδιο περήφανο κι ωραίο. "Απλό λουλουδάκι, έσένα που ξέρεις να ζής καλύτερα από τους άνθρώπους, γιατί να μη σ' άκολουθήσω;

Τραβήξα πίσω στην πόλη. Φώτα, φώτα... Πόσα φώτα! Βλέπω μπροστά όλο φώς μέσα στη νύχτα. "Ανθρωποι δυστυχισμένοι κι ευτυχισμένοι μέσα στο ίδιο φώς. Ζωή, παντού ζωή. Χίλιοι δρόμοι που περιμένουν άνοιχτά να τους περάσης, να φτάσης στο τέλος τους, για να σε θρέψουν με ίκανοποίηση.

Σ' εύχαριστώ μικρέ μου δάσκαλε που μ' έμαθες να ζω.

φοιτούν νέοι 18 με 20 ἔτων. Σκοπὸς τοῦ συστήματος αὐτοῦ δὲν εἶναι νὰ προπαρασκευάζη τοὺς φοιτητὰς γιὰ ἕνα ὄρισμένο ἐπάγγελμα, ἀλλὰ νὰ τοὺς ὀψή τὴν γενική καὶ ἀναγκαῖα γιὰ κάθε ἄνθρωπο μόρφωση, ποὺ θὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ καταλάβουν μιὰ καλὴ θέσιν στὴν κοινωνία. Δηλαδή κύριος σκοπὸς τῶν λαϊκῶν πανεπιστημίων δὲν εἶναι νὰ ἐγχαράσσουν γνώσεις, ἀλλὰ νὰ διαμορφώσουν τὸν χαρακτήρα τῶν νέων καὶ νὰ ἐξυπνοῦν τὴν σκέψιν τους. Σπουδαῖο ρόλο στὴν λειτουργία τῶν λαϊκῶν πανεπιστημίων παίζει ἡ προσωπικότητα τοῦ διευθυντοῦ, ὁ ὁποῖος διατηρεῖ τὴν ἐλευθερία νὰ ἐκλέγῃ τοὺς καθηγητὰς, νὰ καταρτίζει τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας, νὰ τὸ προσαρμόζῃ μετὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὴς δυνατότητες τῶν φοιτητῶν καὶ νὰ διαχειρίζεται τὴν κρατικὴ ἐπιχορήγηση.

Τὰ 56 Δανικὰ λαϊκὰ πανεπιστήμια ἀριθμοῦν 7.000 φοιτητὰς καὶ τὰ 81 Σουηδικὰ 1.500 φοιτητὰς. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους τῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν διευθύνουν τοὺς τοπικοὺς ὁργανισμοὺς καὶ ἀσκοῦν σημαντικὴ ἐπιρροή ἐπὶ τῆς σχολικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου τους.

Ἐκτὸς τῶν λαϊκῶν πανεπιστημίων στὴν μόρφωση τῶν σκανδιναυῶν νέων συντελοῦν οἱ ὁμάδες μελέτης, τὰ βραδυνὰ μαθήματα καὶ ἡ διδασκαλία δι' ἀλληλογραφίας.

Στὴ Δανία ὁργανώθηκαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 2.800 βραδυνὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα παρηκολούθησαν 150.000 φοιτηταί. Στὴ Σουηδία ἐξ ἄλλου σηματούθησαν 17.000 ὁμάδες μελέτης στὶς ὁποῖες ἔλαβαν μέρος 200.000 νέοι, τὶς ὁμάδες αὐτὲς παρηκολούθησαν καὶ 300.000 ἐπὶ πλέον νέοι δι' ἀλληλογραφίας.

Ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν σκανδιναυῶν νέων ἀνήκει σὲ συλλόγους σχετικὸς μετὰ τὸ ἐνδιαφέροντα των, (ἀθλητικούς, γυμναστικούς, καλλιτεχνικούς, ἐκδρομικούς, ἐπιστημονικούς κλπ.). Ὑπάρχουν ἐπίσης ὁργανώσεις νέων μετὰ πολιτικὸς καὶ θρησκευτικούς σκοποὺς.

Ἐπίσης ὁ τύπος καὶ τὸ ραδιόφωνο συμβάλλουν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων. Ἐπὶ 5.000 ὥρων ἐκπομπῶν τοῦ δανικοῦ ραδιοφώνου, 19,7% ἀφιερῶ-



Ἡ Ε.Φ.Ε.Π.Θ. παρελαύνει στὴν Ἔδεσσα



Μία ὁμάδα φοιτητῶν στὴν Ἔδεσσα.



Οἱ μικτὲς ποδοσφαιρικὲς ὁμάδες Ἐδέσσης καὶ Πανεπιστημίου πρὸ τοῦ ἀγῶνος.

θησαν σὲ διαλέξεις καὶ μαθήματα καὶ 15,4% σὲ θρησκευτικὰ θέματα. Τέλος καταβάλλεται προσπάθεια νὰ διαδοθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικὲς καὶ μορφωτικὲς ταινίες, διὰ μέσου τῶν κινηματογραφικῶν κέντρων.

Ἀπὸ τὸ «Jeune Europe»  
Ἀπόδοσις Δ.Γ.

## Ἡ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1955

### Οἱ Ἀδρανεῖς

Ὑπάρχουν φοιτηταὶ ποὺ δὲν παίρνουν μέρος στὶς φοιτητικὲς ἐκδηλώσεις. Καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ὄρισμένοι, μετὰ τὴν παθητικὴν στάσιν καὶ τὴν συμπεριφορὰ τους, κατακτοῦν μιὰ ἀρνητικὴ δύναμιν γιὰ τὴν φοιτητικὴν δρόμωσιν. Εἶναι οἱ αἰώνιοι μωψίμοιροι ποὺ μετὰ τίποτα δὲν μένουν εὐχαριστημένοι, γιὰτὶ δὲν ἔχουν καρδιά γιὰ νὰ δραματοποιοῦν. Μιὰ μικρὴ προσπάθεια, ἡ ὁποία ἔχει ἔδαφος ν' ἀναπτυχθῇ, νὰ καταστῇ ὠφέλιμη, δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ φανταστοῦν ὅτι μπορεῖ ν' ἀπλωθῇ, ἐπιτελώντας τὸν προορισμὸν τους.

Φοβοῦνται ἀκόμη τὴν ἐργασία, τὸν μόχθο ποὺ πρέπει νὰ προσφέρουν. Αὐτοὶ οἱ φοιτηταὶ θὰ περάσουν τὴν ζωὴν τους κλεισμένοι σὲ καθόδι τους, χωρὶς νὰ μπορέσουν ν' ἀντιληφθοῦν τί εἶναι κόσμος, τί ἀνάγκη ἔχει, τί χαρὰ μπορεῖ ν' ἀποκομίσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν ἱκανοποίησίν τους.

Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ μας χρειάζεται ἀνθρώπους μετὰ ζωὴν καὶ δύναμιν. Ἄτομα ποὺ νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸν διπλῶν τους, συνειδήσεις ποὺ νὰ ὀρθώνονται.

Χρειάζονται φοιτηταὶ ζῦπνιοι καὶ μετὰ γερὰ μπράτσα. Νὰ μποροῦν ν' ἀφήνουν τὸ βιβλίον καὶ νὰ παίρνουν τὴν σκαπάνην ἢ τὸ δῦλο. Ἡ Ἑλλάδα μας θέλει ἀνθρώπους μετὰ πολλὰς ἱκανότητες γιὰ νὰ ἀνταπεξέλθῃ στὶς πολλὰς δυσκολίας ποὺ ἀντιμετωπίζει.

Αὐτοὶ οἱ φοιτηταὶ πρέπει νὰ συγκεντρωθοῦν γιὰτὶ ἀποτελοῦν τὸ αἷμα ποὺ θὰ ζωογονήσῃ τοὺς ἀρρωστημένους ὁργανισμοὺς. Ν' ἀποτελέσουν τοὺς πυρῆνες, ποὺ θὰ προτρέψουν, ποὺ θὰ ἐνθαρρύνουν τοὺς ὑπόλοιπους.

Σήμερα δίδεται μιὰ εὐκαιρία. Ἄς τὴν ἀξιοποιήσουμε.

### Ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ἡ Ἐπιτροπὴ Κυπριακοῦ Ἀγῶνος τῆς Ε.Φ.Ε.Π.Θ. παρουσιάστηκε στὸν Ὑπουργὸν Γενικὸ Λοικητὴ Β. Ε. καὶ ὑπογράμμισε ὅτι ἡ ἐπίσκεψιν Ἀγγλων ναυτικῶν στὴ Θερσαλονικὴν ἐγκυμονεῖ κινδύνους ταραχῶν. Τὸν παρακάλεσε νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν ἀποψὴ τῆς μεταϊώσεως τῆς ἐπισκέψεως ἀγγλικῶν σκαφῶν, γιὰτὶ θὰ ἀποτελοῦσε πρόκλησιν γιὰ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι βρισκονται ἐτοιμοὶ ν' ἀγωνιστοῦν γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Κύπρου.

Σὲ προκήρυξιν τῆς Ἐπιτροπῆς Κυπριακοῦ Ἀγῶνος κέλεσε ὅλη τὴν Νεολαίαν τῆς Βορείου Ἑλλάδος νὰ βρισκεται πανέτοιμη γιὰ τὶς ἐθνικὰς ἐξορμήσεις καὶ σὲ ψήφισμά της, μετὰ τὴν εὐκαιρία τῶν δυναμικῶν ἐνεργειῶν τῆς κυπριακῆς Νεολαίας, διαδήλωσε τὴν συμπαραστάσιν ὁλοκλήρου τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου.

Ἐπίσης προκάλει συσκέψεις τῶν φοιτητῶν καὶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις γιὰ τὴν καλλιτέρα διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Κυπριακοῦ Ἀγῶνος καλεῖ τοὺς φοιτητὰς νὰ βρισκονται ἐτοιμοὶ γιὰ τὴν δρᾶσιν. Μόλις δοθῇ τὸ σῦνθημα, ὅλοι θὰ πρέπει νὰ τρέξουν νὰ πικνώσουν τὶς τάξεις τῶν ἀγωνιστῶν.

Ὅλοι μαζί γιὰ τὴν Κύπρον.

### ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μετὰ τὴν λύσιν τοῦ Αὐστριακοῦ ἀδιεξόδου, ἐρχεται ἡ σειρά τῆς συζητήσεως τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος. Οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ ὑφί-

στανται ἐξοντωτικὰ μαρτύρια καὶ κάθε μέρα ποὺ περνᾷ προσθέτει νέους ἥρωας σὸ μαρτυρολόγιον τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ Ἕλληνες φοιτηταὶ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ πάρουν τὸ δῦλο στὸ χέρι. Χρειάζονται δυναμικὰς λύσεις καὶ μόνο αὐτὲς γίνονται σεβαστὲς ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς.

Τὰ Βορειοηπειρωτικὰ βουνὰ πρέπει νὰ ξαναζωντανέωσιν ἀπὸ τὸ τραγικὸν τῶν ἀματωλῶν. Ἡ κλεφτοურὰ τοῦ 21 θὰ ξαναζωντανέψῃ. Οἱ Ἕλληνες τῆς Βορείου Ἡπείρου περιμένουν νὰ τοὺς δώσωμε τὸ χέρι καὶ μόνο σὲ μᾶς ἔχουν ἐναποθέσει τὴν ἐλπίδα τους.

### ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΣΧΗΜΙΕΣ

Τελευταῖα ἄρχισαν δειλὰ - δειλὰ νὰ ἐκδηλώνονται κάποιες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀνάβωσιν τοῦ κομμουνιστικοῦ πυρῆνος στὸ Πανεπιστήμιον. Ἄς ἔχουν ὅτ' ὄψιν τους οἱ ξενοδόχοι, ὅτι οἱ Ἕλληνες φοιτηταὶ θὰ συντρέψουν κάθε ἐνέργειάν τους στὴν πρώτῃ τῆς ἐκδήλωσιν. Ὁ τόπος αὐτὸς θὰ παραμείνῃ Ἑλληνικός, ἔστω κι ἂν χρειασθῇ νὰ χύσωμε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ αἷμα μας.

Κάθε φοιτητὴς ὀφείλει νὰ προσέχῃ τὶς κινήσεις ὄλων ποὺ κινῶνται ἄποπτα καὶ νὰ πατάξῃ κάθε προσπάθειαν ἀπομακρύνσεώς του ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν γραμμὰν.

### ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Τὰ «Φοιτητικὰ Γράμματα» ἔλαβαν μετὰ ἰδιαιτέρην συγκίνησιν τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Ἑλληνα φοιτητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βολόγνα κ. Κ. Καραμανιῶλα, ποὺ εἶναι «μῆνυμα ἑλληνικὸ ἄπ'»

άκρου σέ άκρο». Χαιρόμαστε ιδιαίτερα πού οι διακείσι πενήντα Έλληνες φοιτητά πού σπουδάζουν στό Βόλο έχουν μεταφερθεί αυτούσια τήν Έλλάδα έκει μέ τά ήθη τής και τίς παραδόσεις τής κι έχουν δημιουργήσει μιιά καινότητα οσβαρή και μετριμένη, πού τιμεί τό ελληνικό όνομα στό έξωτερικό. Κατανοώμε πολύ καλά τά πολύπλοκα προβλήματα και τίς σοβαρές δυσκολίες πού αντιμετώπιζουν καθημερινώς οι φοιτητά μας έκει, μακριά από τά σπίτια τους, τούς δικούς τους, τήν πατρίδα τους. Μέ τίς περιορισμένες δυνάμεις μας θεωρούμε τόν έαυτό μας υποχρεωμένο νά τούς βοηθήσουμε σέ ό,τι μας ζητήσουν. Πρός τό παρόν τούς εύχόμαστε νά διατηρήσουν άμειωτο τόν έθνημικό τους και τήν άφοσίωσή τους πρós τήν έπιστήμη, γιά νά μπορέσουν νά επιπλεύσουν και νά διακριθούν όπου κι άν βρισκονται.

### ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Τό Παγκόσμιο Ίδρυμα Έξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων άνακοινοί ότι μέχρι τού νέου άκαδημαϊκού έτους θά λειτουργή κατά τās προινάς ώρας γραφείον του εις τό νέον Φοιτητικό Κέντρον, Σινοόσγλου 14, στάσις Μ. Μπότσαρη (λεωφ. Χαριλάου), εις τό όποιον πρόκειται νά άπευθύνονται διά πληροφορίας ή ύποβολήν αιτήσεων διά τήν χορήγησιν ένιασχύνσεως οι ένδιαφερόμενοι φοιτητάί.

Τό Π.Ι.Ε.Π. ένδιαφέρεται ειδικώς τώρα διά πρόσφυγας και σεισμοπλήττους φοιτητάς, τών όποιων συγκεντρώνει στοιχεία διά τήν χορήγησιν οικονομικών κλπ. ένισχύσεων.

### ΥΠΟΤΡΟΦΙΣ ΤΟΥ Π.Ι.Ε.Π.

Τό Παγκόσμιο Ίδρυμα Έξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων έξασφάλισε τέσσερες ύποτροφίες σέ Πανεπιστήμια τής Άμερικής γιά πρόσφυγες φοιτητάς.

Οι ύποτροφίες αυτές καλύπτουν έξοδα στεγάσεως και διατροφής, διδόντων, άτομικές μικροδαπάνες και διακοινοί ένα χρόνο μέ δυνατότητα άναγεώσεως.

Οι πρόσφυγες πρέπει νά βρίσκονται στην Έλλάδα, Γερμανία, Αύστρία και Ίταλία.

— Έπίσης ή όργάνωση Π.Ι.Ε.Π. στόν Καναδά, έξασφάλισε γιά τό έτος 1955-56 δεκατέρις ύποτροφίες σέ έπτά διάφορα Καναδικά Πανεπιστήμια. Οι ύποψήφιοι πρέπει νά είναι άκόικοι τής Μέσης και Άνω Άνατολής, Άφρικής και Νοτιοανατολικής Άσίας.

Οι ύποτροφίες καλύπτουν έξοδα διατροφής, διαμονής, διδάκτρα, άγορά βιβλίων, άλλα έκτακτα έξοδα, και έξοδα άτομικά.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στους ένδιαφερόμενους, από τήν έδώ έπιτροπή Παγκοσμίου Ίδρυματος Έξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων.

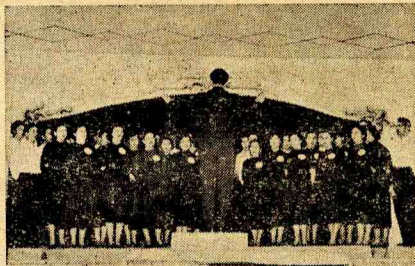
### ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

— Άπό τό τελευταίο δεκαήμερο τού Μαρτίου άρχισαν οι έκδηλώσεις τής Έπιμορφωτικής Φοιτητικής Ένώσεως τού Πανεπιστημίου μας.

— Έτσι, στις 19 Μαρτίου, δόθηκε στό Άμφιθέατρο τού Πανεπιστημίου ή διάλεξη τού καθηγητού κ. Μ. Μαραβελάκη μέ θέμα: «Η ήλικία, τό μέγεθος και τό σχήμα τής γής». Η

διάλεξη αυτή ύπέρξε ή πρώτη τής σειράς τών μορφωτικών φοιτητών πού πρόκειται νά διοργανώση φέτος ή Ε.Φ.Ε.Π.Θ. Η σοβαρότητα και ή πρωτοτυπία τών άναπτυχθέντος θεμάτων, καθώς και ή προσωπικότητα τού καθηγητού, όμιλητού συνέτειναν στην πρωτοφανή προσέλευση φοιτητών στη διάλεξη αυτή. Μετά τό τέλος τής όμιλίας προσβλήθησαν φωτεινές εικόνας, πού συνετέλεσαν στην καλύτερα κατανόηση τής όμιλίας. Τόν κ. καθηγητή ευχαρίστησε έκ μέρους τού φοιτητικού κόσμου ό κ. Ίάσων Δούμπης, πρόεδρος τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ.

— Τήν έπομένη ήμέρα, 20 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε ή εμφάνιση τής φοιτητικής χορωδίας στό Σπίτι τού Στρατιώτου, πρós ψυχαγωγία τών ένόπλων δυνάμεων. Η φοιτητική χορωδία, πού διευθύνει μέ έπιτυχία ό φοιτητής Γιάν-



Η Φοιτητική Χορωδία εις τό «Σπίτι τού Στρατιώτου»

νης Μάντακας, παρουσίασε ένα άρτιο και πολύ ένδιαφέρον πρόγραμμα. Έξαιρετική έπίσης έπιτυχία έσημείωσε και ή εμφάνιση τής καλλιτέχνιδος τού τραγουδιού διδος Βοζίκη. Τήν δ. Βοζίκη συνόδευσε τόν πιάνο ή γωστή καλλιτέχνις δ. Χρ. Μαρκόζκη. Η προσπάθεια αυτή τής φοιτητικής χορωδίας προκάλεσε τόν ένθουσιασμό τών αξιωματικών και όπλιτών πού τήν παρακολούθησαν.

— Στις 31 Μαρτίου ή Ε.Φ.Ε.Π.Θ. διοργάνωσε στό άμφιθέατρο τού Πανεπιστημίου μας διάλεξη μέ όμιλητή τόν διευθυντή τού Μακεδονικού ΰδείου κ. Ε. Κ. Φλώριν και θέμα: «Η ουσία τής μουσικής». Η όμιλία αυτή, πού τήν παρακολούθησε πολυπληθές φοιτητικό άκροατήριο, ύπέρξε πολύ διαφορετική και κατατόπισε τόν φοιτητικό μας κόσμο επάνω στό γενικά προβλήματα τής μουσικής.

### ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Τήν ήμέρα τού Πάσχα μέλη τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. έπεσκεψθήσαν συνοριακά φυλάκια, όπου μοίρασαν διάφορα πασχάλια δώρα στους φρουρούς στρατιώτας μας. Μετέφεραν τόν χαιρετισμό τής νεολαίας πρós τόν άκριτά, ό όποιος μοχθεί νύχτα-μέρα κρατώντας τό όπλο στό χέρι γιά τήν ασφάλειά μας.

Η έπίσκεψη αυτή αποτέλεσε και γιά τούς φοιτητάς μιιά ευκαιρία νά άναγνωρίσουν τό έθνικό τους φρόνημα και νά φέρουν τό μήνυμα από έκει ψηλά πρós τήν πόλη, ότι τ' αδελφία μας άγρυπνοί.

Στό έπόμενο τεύχος μας θά δημοσιεύσουμε λεπτομερές ρεπορτάζ από τήν έπίσκεψη αυτή.

### ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΣΤΟΝ ΒΟΛΟ

Τήν Παρασκευή 22 Άπριλίου 15 μέλη τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. πήγαν στό Βόλο γιά νά βοηθήσουν στην άμηση αντιμετώπιση τών άναγκών τής πόλεως, ύστερα από τούς καταστροφικούς σεισμούς.

Η φοιτητική βοήθεια έγινε μ' ένθουσιασμό δεκτά κι οι Βολιώτες ύποδέχτηκαν μ' έξαιρετική άγάπη τούς φοιτητάς, οι όποιοι είναι έτοιμοι νά στείλουν ακόμη περισσότερους συναδέλφους των, άν χρειαστή.

Άπό έναν έρανο μεταξύ τους και όλίγων καταστημάτων, μοίρασαν και άρκετά έφόδια στους μικρούς τού Βόλου.

### Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΣΩΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΓΑΥΠΩΝ

Στήν πόλη μας ιδρύθηκε πρós έπταμήνου σύλλογος έρασιτεχνών ζωγράφων και γλυπτών, εις τόν όποιον συμμετέχουν οι περισσότεροι καλλιτέχναι φοιτητάί, εις δε τό διοικητικό συμβούλιο Γεν. Γραμματείς είναι ό φοιτητής Ίωάν. Σεπουλιάς, μέλος δε αυτού ό φοιτητής Ροδ. Ρόκος.

Η πρώτη εμφάνιση τού συλλόγου θά γίνει μέ μιιά όμιλία τού προέδρου τού κ. Κ. Σάλτα, στις 30 Άπριλίου, στην αίθουσα διαλέξεων τής Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, και θά έχη ός θέμα τήν «Ιστορία τής Τέχνης στη Θεσσαλονίκη τήν τελευταία έξηκοταετία».

Έν τφ μεταξύ προστοιμάεται και μιιά έκθεσις τών μελών τού συλλόγου.

### ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Β α σ ρ ω μ.: «Στήν Κύπρο μας»—ποίημα. Η πνοή έξαιρετη, ύστερεί όμως από τεχνική άποψη. Ί ω ά ν. Ά γ γ ε λ.: «Οι Έλληνες φοιτητάί και τά ταξίδια στό έξωτερικό»: Θά δημοσιευθή στό έρχόμενο τεύχος Ί ω ά ν. Ξ ο υ λ.: «Ο άθλητισμός ως μέσον ήθικής διαπαιδαγωγείας»: Θά θέλαμε νά σας δοίμε προσωπικά. Ν ι κ. Π α σ χ. Γ ο λ γ ο θ ά σ.—Άκρόπολις—Ρωμαϊκό Δίκαιο. Η πρόσφατη δημοσίευση τού σ' άλλο έντυπο μας άναγκάζει νά μήν τό βάλουμε. Ρ ω μ. Β ί τ. «Ο φοιτητής». Τό άπαισιόδοξο πνεύμα τόν δέν συμβιβάζεται μέ τό περιοδικό μας. Μ α ρ. Ν ε γ ρ.: «Πριν από τήν ώριμότητα». Πολύ μεγάλο. Δυστυχώς πάσχομε από έλλειψη χώρου. Θά περιμένουμε κάτι άλλο δικό σας. Κ ω ν. Δ ι γ κ.: «Από τί έξαρτάται ή δαπάνη παραγωγής ενός άγαθοϋ». Έξαιρετική έργασία, αλλά πολύ ειδική. Δέν θά ένδιέφερε ένα μεγάλο κύκλο φοιτητών. Ά ν ω ν υ μ ο υ.: «Η γέννα». Τεράστιο σ' έκταση. Θά μπορούσαμε νά σας δοίμε προσωπικά; Ι τ α μ.: «Ο πόθος ύπέρ τής Έλευθερίας τών Κυπρίων». Η σκλαβωμένη Κύπρος. Διάθεσις έξαιρετική, αλλά τά θέματα τού περιοδικού πρέπει νά θύουν ένα συγκεκριμένο ζήτημα και νά έχουν άνάπτυξη. Τό ποίημα ύστερεί τεχνικά. Θά θέλαμε όμως νά συζητήσουμε. Φ ι λ. Γ ι α ν. Οι ύποδείξεις σας πολύ καλές. Θά συμμορφωθούμε. Ν. Μ π. Η μετάφρασις σας θά δημοσιευθή.

### ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

— Στις 4 Άπριλίου ομάδα μελών τού Τμήματος Διεθνών Σχέσεων τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. ύποδέχτηκε τόν σιδηροδρομικό σταθμό τών πρίγκηπα Χριστιανό τού Άννοβερου και τά 60

μέλη τής χορωδίας τών σχολών τού Salem. Τούς ξένους προσεφώνησε ό κ. Μάρκος Μαμαλάκης, έκ μέρους τών φοιτητών μας, ως έξης: «. Έξ ονόματος τού συνόλου τών φοιτητών σας χαιρετιζώ θερμότατα εις τήν πρωτεύουσαν τής Βορείου Έλλάδος. Εύχομαι ή χώρα, τήν όποιαν μέ τόσο νοσταλγία έξυμνεί ένας Ηβδαίρις, χωρίς ποτέ νά τήν έχη ίδη, εις τήν όποιαν μεταβαίνει ό Faust, ό βαθυδόξαστος γερμανός άνθρωπος, γιά νά φέρη τήν Έλένη, τό σύμβολο τής αιδεσίας και θεϊκής όμορφιάς, στην πατρίδα του, εύχομαι ή χώρα μας νά σας έχη χάρισει πολλές εύχάριστες ώρες και νά σας προσφέρει και άλλες έδώ στην πρωτεύουσα τής Βορείου Έλλάδος... Salem σημειώνει ειρήνη και σκοπός σας είναι νά κερδίσετε έδαφος στις ανθρώπινες καρδιές μέ ειρηνικά όπλα και νά επιτύχετε τήν πνευματική άύψωση τών ανθρώπων. Εύχομαι ή προσπάθειά σας νά σταθής μέ πλήρη έπιτυχία...». Μέλη τού Τουριστικού Τμήματος τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. άνέλαβαν έπίσης τήν έναγωγή τών μελών τής χορωδίας κατά τήν διήμερη παραμονή τους στην πόλη μας.

— Έκτός τής ύποδοχής και ξεναγήσεως τών μελών τής χορωδίας Salem, τό τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Τουρισμού τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ., στό μικρό χρονικό διάστημα από τήν ίδρυσή του, έδειξε μεγάλη δραστηριότητα. Διένειμε διαφημιστικό έντυπο όλικό πού άφορούσε τόν τουρισμό τής Θεσσαλονίκης σέ πολλούς ξένους σπουδαστάς πού πέρασαν από τήν πόλη μας. Στις 2 Άπριλίου οι συνάδελφοι Ί. Άγγελίδης και Γ. Σκλαβούρος, εκπρόσωποι τού Τμήματος, πήραν μέρος σέ ειδική σύσκεψη, υπό τήν προεδρία τού Γεν. Γραμματέως τού Έλληνικού Όργανισμού Τουρισμού κ. Φωκά. Η σύσκεψη αυτή άφορούσε άποκλειστικά τουριστικά ζήτήματα. Τήν έπομένη ήμέρα, 3 Άπριλίου, οι ίδιοι εκπρόσωποι μας παρέστησαν στό έγκαίνια τού τουριστικού περιπτέρου Εδζώνων και ήρθαν σέ έπαφή μέ τούς σπουδαιότερους παράγοντες τού Έλληνικού Τουρισμού, γιά τήν επίλυση προβλημάτων φοιτητικού τουρισμού. Τό τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Τουρισμού ήρθε σέ έπαφή μέ πολλά πανεπιστήμια τού έξωτερικού γιά ανταλλαγή φοιτητών και συμμετοχή έλλήνων σπουδαστών σέ φοιτητικές κατασκηνώσεις. Σχετικές άνακοινώσεις έγιναν στην πινακίδα τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. Γιά τίς φοιτητικές κατασκηνώσεις τής Γουγκολαυίας δήλωσε συμμετοχή ό τεταρτοετής φοιτητής τής Νομικής κ. Δημ. Κατσάνος και γιά ανταλλαγή φοιτητών ό τριτοετής τής Νομικής κ. Δημ. Γκιγκιλίνης και ό τριτοετής τής Φιλοσοφικής κ. Δημ. Βρυζίδης. Έπίσης τό ίδιο Τμήμα άποφάσισε νά όργανώση τόν προσεχί Αύγουστο Φοιτητική Κατασκήνωση στη Θάσο γιά «Έλληνες και ξένους φοιτητάς. Μέχρι στιγμής έχουν έξασφαλισθή οι σκηνές και τά κρεβάτια ή άρμόδια έπιτροπή άσχολείται μέ τήν επίλυση και τών άλλων τεχνικών λεπτομερειών. Περισσότερες πληροφορίες και όροι συμμετοχής θά άνακοινωθούν προσεχώς. Τέλος αποφασίστηκε ή τοποθέτηση πινακίδων γιά τούς ξένους φοιτητάς στην Ελδομένη και τό Πύθιο, πού θά άναγράφουν σέ άγγλική και γαλλική γλώσσα:

«Κ α λ ω σ ή λ θ α τ ε σ τ ή ν Έ λ λ ά δ α»  
Οι φοιτητάί τού Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τούτο θά έχη σκοπό τήν άμηση σύνδεση τών ξένων φοιτητών μέ τό Τμήμα Τουρισμού τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ.

— Έκπρόσωποι τής Ε.Φ.Ε.Π.Θ. έπεσκεψθή-

σαν τὸν διευθυντὴ τοῦ θιάσου Λαμπέτη-Παπα-Χορν καὶ ἐπέτυχαν τὴν καθιέρωση φοιτητικοῦ εἰσηθηρίου μὲ μικρὴ τιμὴ. Ἐπίσης ἐπέτυχαν καὶ ἐκπτώσεις ἀπὸ ὁρισμένα ἐμπορικὰ καταστήματα ὑπὲρ τῶν φοιτητῶν.

### Η Ε.Φ.Ε.Π.Θ. ΣΤΗΝ ΕΔΕΣΣΑ

Στις 27 Μαρτίου ἡ Ε.Φ.Ε.Π.Θ. μαζί μὲ τὴν Φοιτητικὴ Χορωδία, πραγματοποιήσαν τὴν πρώτη τῆς ἐξόρμησιν στὴν πόλιν τῆς Ἑδέσσης. Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς νέους τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας ἀποτελεῖ ἕναν ἀπὸ τοὺς κύριους σκοποὺς τῶν φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιδιώκουν νὰ συσφίξουν τὶς σχέσεις τους μὲ τὴ σπουδάζουσα νεολαία τῆς Βορείου Ἑλλάδος καὶ νὰ βοηθήσουν σὲ ὅ, τι εἶναι δυνατόν, τοὺς συλλόγους νέων καὶ ἄλλων πόλεων.

Μία πραγματικὴ φάλαγγα αὐτοκινήτων σχηματίστηκε γιὰ νὰ περιλάβῃ περισσότερους ἀπὸ 250 φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες, τοὺς ὁποίους ὑποδέχθηκαν στὴν ὄραια πόλιν τῆς Ἑδέσσης ἐκπρόσωποι τῶν Γυμνασίων, τῶν ἀθλητικῶν Συλλόγων, τῆς ἐκεῖ Μεραρχίας κτλ.

Στὴν παρέλαση ποὺ ἐτακολούθησε ἔλαβαν μέρος καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν γυμνασίων ἀρρένων καὶ θηλέων, πορπορευομένης τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς.

Μετά τὴν κατάθεσιν τοῦ στεφάνου εἰς τὸ Ἅρδον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου, πραγματοποιήθηκε στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου «Μέγας Ἀλέξανδρος» ἡ συναυλία τῆς Φοιτητικῆς Χορωδίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ φοιτητοῦ Γιάννη Μάντακα. Παρέστησαν ὁ νομάρχης κ. Πυλῶρφος, ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως, ὁ στρατηγὸς καὶ πλῆθος ἐκλεκτοῦ κόσμου.

Πρὸ τῆς συναυλίας μιλῆσε ὁ πρόεδρος τοῦ τοπικοῦ Συλλόγου «Μέγας Ἀλέξανδρος» καὶ πρόεδρος τοῦ Γυμναστηρίου Ιατρῶν κ. Γ. Σαγιαεῆς. Ἐκ μέρους τῆς μαθητικῆς νεολαίας τῆς πόλεως προσεφώνησε τὸν φοιτητὴ ὁ μαθητὴς Ἰωάννης Χ΄ Βασιλειάδης, ὁ ὁποῖος μετὰ ἄλλων εἶπε :

«... Νοιώθουμε μεγάλη χαρὰ σήμερα γιὰ τὸ ἀντικείμενόν μας τοὺς ἀδριανούς ἐπιστήμονας οἱ ὅποιοι ἀποτελεῖτε τὸ καλλίτερον μέλλον τῆς πατρίδος μας. Ἀπὸ σᾶς θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ πρόοδος τῆς χώρας μας καὶ ἡ ἐξόψωσις τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι οἱ σημερινοὶ φοιτηταὶ εἶναι νέοι μὲ δύναμιν καὶ ζωτικότητα, καὶ πρωτοστατοῦν σὲ κάθε ἐκπολιτιστικῇ, πνευματικῇ, ἐθνικῇ καὶ χριστιανικῇ ἐκδηλώσει τῆς φυλῆς μας.

Πάντοτε ἡ σπουδάζουσα νεολαία τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτηρίων τῆς χώρας μας ἡγεῖται κάθε κινήσεως ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν.

Ἡ τελευταία κίνησις σας ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρῆς Ἑλλάδος μᾶς συνεκίνησε βαθύτατα, ὅπως συνεκίνησε καὶ κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴν, εἶχε δὲ βαθεῖαν ἀπήχησιν καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην.

Ἡ ἀποστολὴ καὶ ὁ ρόλος τῆς ἑλληνικῆς νεότητος ὑπῆρξεν σπουδαῖος ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἐνδόξου φυλῆς μας. Τὰ ἑλληνικὰ νεῖτα, σάν μιὰ ξεχωριστὴ ἐθνικὴ δύναμις, πάλλουν ἀπὸ

ἐνθουσιασμὸν πρὸς κάθε τι τὸ ὑψηλὸν καὶ ὄρατον. Μὲ τὴν Φοιτητικὴν Ἐνωσιν ποὺ ἰδρύσατε τώρα, ἐλπίζουμε νὰ ἐκπληρωθῶν οἱ εὐγενικοὶ σας πόθοι καὶ τὰ ἐθνικὰ δευτερα ὄλων μας. Ἡ Ἑδέσσαϊκὴ νεολαία σᾶς χαιρετίζει ὑπερήφανα καὶ σᾶς εὐχεταὶ ὀλόψυχα τὸ καλῶς ἤλαθε...»

Ἀκολούθως ἀπήντησεν ἐκ μέρους τῆς Ε.Φ.Ε.Π.Θ. ὁ φοιτητὴς Ἀπ. Φιλλιππίδης.

Τὸ μεσημέρι οἱ φοιτηταὶ ἐπισκέφθηκαν τὰ ὕδροηλεκτρικὰ ἔργα τοῦ Ἄγρια, ὅπου ἔγινε εἰδικὴ ἐπίδειξις τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ὄλου τοῦ χόρου.

Τὸ μεσημέρι ὁ σύλλογος «Μέγας Ἀλέξανδρος» παρέθεσε γεῦμα στὸ ἐξοχικὸ κέντρο «Παράδεισος».

Ἡ ἐπιλεκτὴ ὁμάς καλοθοσφαίρας τοῦ Πανεπιστημίου ἀντιμετώπισε τὸ ἀπόγευμα τὴν μικτὴ Ἑδέσσης, τὴν ὁποία καὶ ἐνίκησε. Ταυτόχρονα ἡ μικτὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάς τῆς πόλεως ἐπεβλήθη τῆς πανεπιστημιακῆς ὁμάδος μὲ 3-1. Ἡ ἡμέρα τελείωσε μὲ χορευτικὴ συγκέντρωση στὸ τουριστικὸ περίπτερο Ἑδέσσης.

Οἱ φοιτηταὶ εὐχαριστοῦν θερμὰ τὸν λαὸν τῆς Ἑδέσσης, τοὺς μαθητὰς, τοὺς ἀθλητὰς καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ τόπου, γιὰ τὴν ἐνθουσιαστικὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν πρόθυμην φιλοξενίαν τους.

### ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ Ε.Φ.Ε.Π.Θ. διοργανώνει μίαν σειράν διαλέξεων γιὰ τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελεσθῇ ἕνα ἐνιαῖο ὄργανικόν σύνολο, ὥστε νὰ δοθῇ μίαν παραστατικὴν εἰκόνα τοῦ ὄλου θέματος.

Οἱ διαλέξεις θὰ διδοῦνται κάθε Τρίτην καὶ Σάββατον στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Πανεπιστημίου ὥρα 8 μ.μ., καὶ θ' ἀρχίσουν τὴν Τρίτη 3 Μαΐου 1955.

Κατὰ σειράν θὰ μιλήσουν :

- α) Ὁ καθηγητὴς κ. Ἥλ. Κυριακόπουλος μὲ θέμα: «Ἡ Ἑλληνικότης τῆς Μακεδονίας».
- β) Ὁ κ. Βασ. Λαούρδας μὲ θέμα: «Ἑλληνες καὶ Σλαῶν».
- γ) Ὁ κ. Χρ. Νάλτσος μὲ θέμα: «Ἡ δημιουργία τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τῶν δημοσίων τῶν», καὶ
- δ) Ὁ κ. Κ. Μπράμος μὲ θέμα ἀναγόμενο στίς κομμουνιστοσλαβικὰς ἐπιδιώξεις.

### Διὰ τοὺς Φοιτητὰς

Ἡ ἐκδοσις τῶν «Φοιτητικῶν Γραμμάτων» θὰ συνεχισθῇ καὶ τὸ καλοκαίρι. Ἐγγραφήτες συνδρομηταί, γιὰ τοὺς μήνας Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον, μὲ 10 δρχ. Τὸ τεῦχος θὰ σᾶς ἔρχεται στὴν πατρίδα σας κάθε μῆνα καὶ θὰ σᾶς συνδῆμὲ μὲ τὴν φοιτητικὴν κίνησιν, ἡ ὁποία δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἐπεκτείνεται.

«Τὰ Φοιτητικὰ Γράμματα τῆς Θεσσαλονίκης» μηνιαῖον ἀγωνιστικὸν ὄργανον πνευματικῆς καλλιέργειας τῶν Φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Ἐπιμορφωτικῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως Π. Θ. καὶ διευθύνεται ὑπὸ Συνιακτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὑπεύθυνος: Ἀλ. Οἰκονόμου, Μητροπόλεως 82 - Ἀπόστ. Φιλλιππίδης, Βενιζέλου 84.